

ØKONOMI- og HANDLINGSPLAN 2026-2029

BUDSJETT 2026

Kommunestyrets vedtak 16.des 2025

1	KOMMUNESTYRETS VEDTAK	3
1.1	VERBALE VEDTAKSPUNKTER	3
1.2	BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFTSBUDSJETTET	7
1.3	BEVILGNINGSOVERSIKT - INVESTERING	8
1.4	ØKONOMISK OVERSIKT ETTER ART - DRIFT	10
1.5	OVERSIKT OVER GJELD OG ANDRE VESENTLIGE FORPLIKTELSER I ØKONOMIPLANEN OG ÅRSBUDSJETTET	11
2	KOMMUNEDIREKTØRENS INNLEDNING	12
3	SENTRALE ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER.....	16
3.1	FRIE INNTEKTER OG TALL FRA STATSUDSJETTET	16
3.2	SÆRLIGE FORHOLD FOR BUDSJETT 2026.....	17
3.3	BOSETTING AV FLYKTNINGER	19
3.4	BEFOLKNINGSUTVIKLINGEN.....	21
3.5	UTVIKLINGEN FRAMOVER	23
3.6	KOSTRA-ANALYSE	25
3.7	BUDSJETTPOSTER 5-4 1.LEDD	27
4	MÅLTALL.....	32
4.1	MÅLTALL KL. § 14-2C.	32
4.2	HANDLINGSPLANENS MÅLTALL	33
5	INVESTERINGSPROGRAM.....	37
5.1	INVESTERINGSRAMMER MED DETALJER	37
5.2	FINANSIERING AV INVESTERINGENE	40
5.3	STARTLÅN	40
6	DRIFTSRAMMENE	41
6.1	POLITIKK – RAMME A.....	42
6.2	INTERKOMMUNALE SAMARBEID – RAMME B	44
6.3	POLITISK OG LOVBESTEMTE TILSKUDD – RAMME C	51
6.4	ADMINISTRASJON (STAB OG STØTTE) - RAMME D	54
6.5	OPPVEKST – RAMME E	59
6.6	HELSE OG OMSORG – RAMME F.....	66
6.7	SAMFUNNSUTVIKLING – RAMME H.....	75
6.8	VANN OG AVLØP – RAMME J.....	85
6.9	FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER – RAMME M	90
6.10	NY KOMMUNESTRUKTUR – RAMME O.....	92
7	VEDLEGG.....	94
7.1	GEBYRREGULATIV OG BETALINGSSATSER.....	94
7.2	TILTAKSKATALOG	97
7.3	SKJEMA ETTER ØKONOMIFORSKRIFTENS §5-6.....	98
7.4	ENDRINGSTABELL BÅDE FORMANNSKAP OG KOMMUNESTYRET	99

1 Kommunestyrets vedtak

1.1 Verbale vedtakspunkter

1.1.1 Budsjett og økonomiplan.

1. Økonomiske oppstillinger etter [§ 5-4 og § 5-5](#) vedtas som kommunens budsjett og økonomiplan for perioden 2026-2029.
2. Kommunens finansielle måltall for budsjett/økonomiplan 2026-2029:

	Måltall	BUD 2026	BUD 2027	BUD 2028	BUD 2029
1	Netto driftsresultat	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
2	Disposisjonsfond	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
3a	Netto lånegjeld				
3b	Lånegjeld uten VA-lån	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %
4a	Avvik fra budsjett 01.01	-1,0 %	-1,0 %	-1,0 %	-1,0 %
4b	Avvik fra budsjett 30.06	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Netto lånegjeld beregnes fra alle lån minus startlån og avskrivningsgrunnlag selvkost.

1.1.2 Skatter.

3. Det utlignes skatt på formue/inntekt med de maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2025.
4. Det skrives ut skatt på formue/inntekt med de maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2026.
5. I medhold av eiendomsskatteloven [§§ 2 og 3](#), skrives eiendomsskatten ut etter utskrivningsalternativ «a) Faste eiendommer i hele kommunen».
6. Generelle skattesatsen settes til 7 promille jf. [esktl. § 11 første ledd](#). For boliger og fritidseiendommer settes skattesatsen til 4 promille jf. [esktl. § 11 2.ledd](#).
7. For utskriving av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formues grunnlag for de boliger hvor dette er beregnet jf. [esktl. § 8 C-1](#)
8. **Bolig og fritidseiendommer tilordnes et bunnfradrag på 0,- kroner.** [esktl. §11.](#)
9. Nome kommune har følgende fritak for eiendomsskatt:
 - o Alle eiendommer som omfattes av [esktl. § 5](#).
 - o Eiendommer eid av lag, foreninger, stiftelser og institusjoner fritas etter [esktl. § 7 a](#).
 - o Fredede bygninger fritas etter søknad, jf. [esktl. § 7 b](#).
 - o Nyoppført bygning som brukes som bolig fritas [esktl. § 7 c](#) det året boligen tas i bruk og de 2 påfølgende år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket.
10. Eiendomsskatten betales i fire eller tolv terminer, jf. [esktl. § 25](#).
11. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt i 2026 benytter kommunen skattevedtekter fastsatt av Sakkyndig nemnd for eiendomsskatt.

1.1.3 Finans.

12. Nome kommune betaler avdrag etter minimumsavdragsprinsippet i henhold til [kommunelovens §14-18](#) Avdrag på lån. Avdragstiden settes til maksimalt 40 år.
13. Nome kommune tar opp lån inntil 58 280 000 kroner, jamfør [skjema §5-5](#) og [kommunelovens §14-15](#) Lån til egne investeringer.
14. Det er en forutsetning at alle investeringstiltak er fullfinansierte før igangsetting.
15. Nome kommune tar opp startlån med 10 000 000,- kroner i Husbanken til videre utlån i 2026.
16. Kommunedirektøren gis fullmakt til å velge kredittinstitusjon og lånevilkår, herunder fastsette løpetid innenfor vedtatt låneramme. Kommunedirektør gis også fullmakt til å refinansiere lån.

1.1.4 Kommunale gebyrer – gebyrregulativet.

17. Satser for gebyr og egenbetaling vedtas som vist i vedlagt dokument "Gebyr og betalingssatser 2026".

1.1.5 Søknader.

18. Kontantoverføringen til Nome kirkelige fellesråd fastsettes til 8,32 millioner kroner inkludert festeavgiftene for gravplasser. Tilskuddet inngår i rammeområde C: Politiske/lovbestemte tilskudd og medlemskap.
19. Tilskudd til Røde kors i samsvar med partnerskapsavtalen. 200 000,- kr er bevilget på rammeområde C til videreføring av avtalen.
20. Kontrollutvalget har vedtatt et budsjett for 2026 på til sammen 1 425 351,- kroner, som inkluderer revisjonstjenester godkjennes.
21. Andre søknader om tilskudd er foreslått med avslag. Søknadene er vedlagt saken.

1.1.6 Fond.

22. Inntekter (526 000,- kr) fra konsesjonsavgift i 2026 avsettes til bundet fond til næringsformål i 2027. Tidligere års avsetning på kroner 526 000,- brukes til å finansiere deler av tilskuddet til Midt-Telemark og Nome utvikling i 2026.
23. Bruk av viltfond 36 000,- kroner. Budsjettjusteringer av alle bundne fond delegeres til kommunedirektøren å gjennomføre på vegne av kommunestyret. Endringene skal vises i forskriftsskjema §5-4.
24. **Det avsettes til disposisjonsfond med 4 325 000,- kr i 2026. Samlet for hele økonomiplanperioden avsettes det 3 209 000,- kroner til disposisjonsfondet.** Disposisjonsfondet kan kun budsjetteres og regnskaps føres på forskriftsskjema §5-4 1.ledd.

1.1.7 Disponering av lønnsreserve.

25. Det avsettes 14 millioner til lønnsøkninger i 2026. Budsjettjusteringer basert på beregninger av lønnsøkninger, pensjon og arbeidsgiveravgift delegeres til kommunedirektøren å gjennomføre på kommunestyrets vegne.

1.1.8 Andre verbalvedtak.

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge til rette for økt samarbeid og ressursdeling mellom skolene, i tråd med forventede endringer i elevtallet.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren sette opp tidligere sak 74/24 i første møte i kommunestyret i 2026.
3. Nome kommune er positive til en fusjon mellom Telemark Energi og Midt-Telemark Kraft, og vil vurdere dette når forslag til fusjonsavtale foreligger.
4. Kommunestyret ber Nome Vekst overta videre dialog med utbygger om boligprosjektet Vestre Bjerva.
5. Lunde 10-årige skole skal bestå som i dag.
6. Nome kommune skal bestå som egen kommune i hele økonomiplanperioden.

1.1.9 Endring av kommunedirektørens forslag til Budsjettbevilgninger.

Kommunestyret har gjort følgende endringer av kommunedirektørens forslag på budsjett og økonomiplan.

Ramme	Beskrivelse av endringene Beløp i hele 1000,- kr.	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
A	Beholde HOO-utvalget til valg-2027	100	80		
C	Medlemskap E134	40	40	40	40
E	Innsparing skolene		-1 000	-2 000	-2 000
E	Øke antall læring oppvekst	150	400	750	750
E	Engangstilskudd Skolebøker	1 000			
F	Øke antall læringer helse og omsorg		400	750	750
F	Beholde Actus dagtilbud	1 035	1 187	1 187	1 187
F	Beholde Lundetunet ut 2026	154			
H	Beholde 50% stilling ungdom		411	411	411
H	Beholde biblioteket i Lunde		476	476	476
H	Redusere utgifter kommunal vei		-700	-1 600	-1 600
N	Fjerne bunnfraderaget på eiendomsskatt	-3 600	-3 600	-3 600	-3 600
N	Økte midler statsbudsjett desember 2025	-3 458	-3 458	-3 458	-3 458
N	Økt Avestning og bruk av disposisjonsfond	4 579	5 764	44	-7 956
O	Ingen kommunesammenslåing			7 000	15 000
	Sum endringer i driftsbudsjettet	0	0	0	0
INV	Ingen endringer av investeringstiltak				

I tillegg innarbeides stortingets vedtak om redusert styringstrykk i budsjettet slik:

Redusert styringstrykk - Stortingsvedtak desember 2025					
Ramme	Redusert styringstrykk Beløp i hele 1000,- kr.	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
B	Øremerked tilskudd Nav - avvikles	37	37	37	37
E	Øremerkede tilskudd Oppvekst avvikles	86	86	86	86
F	Øremerkede tilskudd Helse/omsorg avvikles	544	544	544	544
N	Økte frie midler statsbudsjett desember 2025	-667	-667	-667	-667
	Sum endringer i driftsbudsjettet	0	0	0	0

1.2 Bevilgningsoversikt Driftsbudsjettet

Kommunens driftsbudsjett etter kommunelovens økonomiforskrift §5-4 vedtas slik tabellene viser.

§ 5-4 Bevilgningsoversikt drift - Budsjett/økonomiplan 2026-2029								
	Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap År 2024	Budsjett 1/1 - 2025	Budsjett 31/10 - 2025	Budsjett ÅR 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
1	Rammetilskudd	- 242 946	- 256 506	- 265 728	- 273 043	- 275 561	- 276 276	- 276 976
1	Inntektsutjevning	- 36 943	- 36 366	- 36 366	- 38 163	- 38 251	- 38 340	- 38 428
2	Skatt på inntekt og formue	- 199 817	- 222 900	- 222 900	- 235 699	- 236 219	- 236 740	- 237 261
3	Eiendomsskatt	- 25 689	- 26 700	- 25 700	- 29 300	- 29 300	- 29 300	- 29 300
4	Andre generelle driftsinntekter	- 74 627	- 56 793	- 57 216	- 48 786	- 38 217	- 31 903	- 28 800
5	SUM GENERELLE DRIFTSINNEKTER	- 580 022	- 599 265	- 607 910	- 624 991	- 617 548	- 612 559	- 610 765
6	Sum bevilgninger drift, netto	571 294	553 642	569 771	565 743	557 002	554 517	553 261
7	Avskrivninger	34 434	37 000	37 000	38 000	38 000	38 000	38 000
8	SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	605 728	590 642	606 771	603 743	595 002	592 517	591 261
9	SUM BRUTTO DRIFTSRESULTAT	25 706	- 8 623	- 1 139	- 21 248	- 22 546	- 20 042	- 19 504
	Finansinntekter og utgifter							
10	Renteinntekter	- 5 594	- 5 500	- 5 500	- 5 675	- 5 175	- 4 675	- 4 675
11	Utbytte	- 16 016	- 8 351	- 9 469	- 10 527	- 12 787	- 10 417	- 5 879
13	Renteutgifter lån per 31.12.2024	37 736	35 004	39 028	36 521	34 316	32 223	30 037
13	Renterutgifter nye lån 2025-2028				1 290	3 829	5 813	7 240
14	Avdrag på lån nye lån 2025-2028				-	2 336	4 642	6 436
14	Avdrag på lån pr 31.12.2024	30 103	30 000	31 515	33 350	32 350	31 350	30 350
15	SUM NETTO FINANSUTGIFTER	46 229	51 153	55 574	54 959	54 869	58 936	63 509
16	Motpost avskrivninger	- 34 434	- 37 000	- 37 000	- 38 000	- 38 000	- 38 000	- 38 000
17	SUM NETTO DRIFTSRESULTAT	37 501	5 530	17 435	- 4 289	- 5 676	894	6 006
	Disponering/dekning av netto driftsresultat							
18	Overføring til investeringsregnskapet	2 200	2 300	1 860	-	-	-	-
19	Avsetninger til bundne driftsfond	4 466	526	526	526	526	526	526
20	Bruk av bundne driftsfond	- 2 319	- 655	- 655	- 562	- 562	- 562	- 562
21	Avsetning til disposisjonsfond	-	-	-	4 325	5 712	-	-
22	Bruk av disposisjonsfond	- 41 848	- 7 701	- 19 166	-	-	- 858	- 5 970
23	Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-	-	-	-	-
24	Sum disponeringer/dekning	- 37 501	- 5 530	- 17 435	4 289	5 676	- 894	6 006
25	Overføring til senere budsjettår	-	-	-	-	-	-	-

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Bevilgningsoversikt drift - Budsjett/økonomiplan 2026-2029							
Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Bevilgning til rammeområdene	År 2024	1/1 - 2025	31/10 - 25	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
A: Politikk	3 166	3 381	3 381	3 205	3 830	3 186	3 606
B: Interkommunale samarbeid	99 617	93 117	98 687	94 684	93 980	91 757	90 135
C: Politisk/lovbestemte tilskudd og medlemskap	12 473	12 564	12 564	13 516	13 479	13 104	13 215
D: Administrasjon	23 910	26 077	22 896	22 615	21 177	21 203	21 177
E: Oppvekst	167 447	150 970	158 145	157 827	148 549	146 615	145 299
F: Helse- og omsorg	232 957	231 929	241 958	237 573	239 776	238 527	238 527
H: Samfunnsutvikling	60 406	53 578	55 379	56 146	55 892	55 691	52 988
J: Vann og Avløp	912	562	527	990	1 202	1 185	694
M: Felles inntekter/utgifter	- 28 001	- 18 067	- 23 367	- 18 869	- 18 514	- 14 417	- 11 028
O: Ny kommunestruktur	-	-	-	-	-	-	-
SUM DRIFT FORDELT PÅ RAMMEOMRÅDENE	572 887	552 987	569 116	565 707	556 967	554 481	553 225
Korreksjon rammer: Avsetning til bundet fond	- 1 592	655	655	36	36	36	36
SUM BEVILGNINGER DRIFT NETTO (LINJE 6)	571 295	553 642	569 771	565 743	557 003	554 517	553 261

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

1.3 Bevilgningsoversikt - investering

Kommunens investeringsbudsjett etter kommunelovens [økonomiforskrift §5-5](#) vedtas slik:

§ 5-5 Bevilgningsoversikt investering							
Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
	År 2024	1/1 - 2025	31/10 - 2025	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Investeringer i varige driftsmidler	82 304	72 460	93 189	66 375	127 125	41 325	35 125
Tilskudd til andres investeringer	941	800	800	800	800	800	800
Investeringer i aksjer/andeler i selskaper (KLP)	2 152	2 300	2 300	2 451	2 451	2 451	2 451
Utlån av egne midler	-	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	-	-	-	-	-	-	-
Sum investeringsutgifter	85 396	75 560	96 289	69 626	130 376	44 576	38 376
Kompensasjon for merverdiavgift	- 12 435	- 6 332	- 10 257	- 8 895	- 21 245	- 4 085	- 2 845
Tilskudd fra andre	- 2 382	- 8 992	- 8 992	-	- 50 000	- 3 694	- 1 200
Salg av varige driftsmidler	- 851	-	-	- 701	- 2 451	- 2 451	- 2 451
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-	-	440	- 1 750	-	-	-
Bruk av lån	- 67 390	- 57 936	- 74 740	- 58 280	- 56 680	- 34 346	- 31 880
Sum investeringsinntekter	- 83 058	- 73 260	- 94 429	- 69 626	- 130 376	- 44 576	- 38 376
Videreutlån	8 543	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Bruk av lån til videreutlån	- 8 543	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000
Avdrag på lån til videreutlån	2 410	2 500	2 500	3 000	3 000	3 000	3 000
Mottatte avdrag på videreutlån	- 4 135	- 2 500	- 2 500	- 3 000	- 3 000	- 3 000	- 3 000
Netto utgifter videreutlån	- 1 725	-	-	-	-	-	-
Overføring fra drift	- 2 200	- 2 300	- 1 860	-	-	-	-
Avsetning til bundne investeringsfond	1 725	-	-	-	-	-	-
Bruk av bundne investeringsfond	- 138	-	-	-	-	-	-
Avsetning til frie investeringsfond	-	-	-	-	-	-	-
Bruk av frie investeringsfond	-	-	-	-	-	-	-
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	-	-
Sum overføring fra drift og netto avsetn.	- 613	- 2 300	- 1 860	-	-	-	-
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	-	-	-	-	-	-

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Investeringstiltak uten tilskudd - Linje 1					
	Alle beløp i 1000 kroner	Budsjett År 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
I100	Ramme for IT-utvikling - fellesramme	2 000	2 000	2 000	2 000
I102	Ramme IKT-utvikling - lokal pott	1 700	1 700	1 700	1 700
I120	Ramme for IT-utvikling - skoler/barnehager	2 200	2 200	2 200	2 200
I134	Nytt utstyr/inventar Helse og omsorg	125	125	125	125
I160	Ramme for utstyr/bil - teknisk sektor	-	550	-	550
I166	Biler -Hjemmetjenesten	900	900	900	900
I170	Ny brannbil Ulefoss	-	-	5 050	-
I170	Nye ATV	250	-	-	-
I170	Ny feiebil	-	-	700	-
I216	Samlepost for Vann og Avløp	15 000	15 000	15 000	15 000
I236	Hovedvannsledning	6 000	5 000	5 000	5 000
I300	Trafikksikkerhetstiltak	300	2 000	2 000	2 000
I322	Asfalterte grusveger	-	1 000	1 000	-
I333	Miljøoppgradering av veier	1 200	300	300	300
I335	Nye gatelys	700	350	350	350
I470	Opprusting Bjervatun	31 000	91 000	-	-
I486	Formålsbygg - Rehabilitering	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum Investeringstiltak		66 375	127 125	41 325	35 125
Tilskudd til andre og aksje/andels kjøp - linje 2 og 3					
	Alle beløp i 1000 kroner	Budsjett År 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
I118	Egenkapitalinnskudd KLP	2 451	2 451	2 451	2 451
I119	Rammebevilgning kirkelige formål	800	800	800	800
Sum tilskudd, aksjekjøp		3 251	3 251	3 251	3 251
Øremerkede tilskudd		Budsjett År 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
I300	Trafikksikkerhetstiltak	-	- 1 200	- 1 200	- 1 200
I170	Kjøp av transportmidler - brann			- 2 494	
I470	Opprusting Bjervatun	-	- 48 800	-	-
Sum tilskudd		-	- 50 000	- 3 694	- 1 200

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

1.4 Økonomisk oversikt etter art - drift

Forskriftsskjema § 5-6 - Tall i hele 1000		Reg 2024	Bud 1/1-2025	Bud 31/10-25	Bud 2026	%
1.	Rammetilskudd	-279 889	-292 872	-302 094	-311 206	
2.	Inntekts- og formuesskatt	-199 817	-222 900	-222 900	-235 699	
3.	Eiendomsskatt	-25 689	-26 700	-25 700	-29 300	
4.	Andre skatteinntekter	-4 090	-3 964	-3 964	-4 057	
5.	Overføringer og tilskudd fra staten	-70 537	-52 829	-53 252	-44 729	
6.	Overføringer og tilskudd fra andre	-128 738	-84 551	-84 851	-86 774	
7.	Brukerbetalinger	-32 924	-31 008	-31 008	-28 140	
8.	Salgs- og leieinntekter	-98 950	-109 085	-107 965	-110 482	
9.	Sum driftsinntekter	-840 633	-823 909	-831 734	-850 388	2,2 %
10.	Lønnsutgifter	439 995	422 313	419 456	410 758	
11.	Sosiale utgifter	99 158	100 966	108 059	107 461	
12.	Kjøp av varer og tjenester	230 317	206 253	210 338	224 850	
13.	Overføringer og tilskudd til andre	62 436	48 754	55 741	48 071	
14.	Avskrivninger	34 434	37 000	37 000	38 000	
15.	Sum driftsutgifter	866 340	815 286	830 594	829 140	-0,2 %
16.	Brutto driftsresultat	25 707	-8 623	-1 140	-21 248	
17.	Renteinntekter	-5 594	-5 500	-5 500	-5 675	
18.	Utbytter	-16 016	-8 351	-9 469	-10 527	
19.	Gevinster/ tap på finansielle oml.	0	0	0	0	
20.	Renteutgifter	37 736	35 004	39 028	37 811	
21.	Avdrag på lån	30 103	30 000	31 515	33 350	
22.	Netto finansutgifter	46 230	51 153	55 574	54 959	-1,1 %
23.	Motpost avskrivninger	-34 434	-37 000	-37 000	-38 000	
24.	Netto driftsresultat	37 502	5 530	17 434	-4 289	
25.	Overføring til investering	2 200	2 300	1 860	0	
26.	Avsetninger til bundne driftsfond	4 466	526	526	526	
27.	Bruk av bundne driftsfond	-2 319	-655	-655	-562	
28.	Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	4 325	
29.	Bruk av disposisjonsfond	-41 849	-7 700	-19 165	0	
30.	Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	
31.	Sum disponeringer	-37 502	-5 530	-17 434	4 289	
32.	Underskudd	0	0	0	0	

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Kolonnen «bud 31/10 2025» er inkludert formannskapetets vedtak 21.september.

Skjemaet er kun til informasjon og ikke en del av kommunestyrets vedtak.

%-tallene viser hvor mye budsjett 2026 øker i forhold til det justerte budsjettet 31/10-2025. Tallene i tabellen er ikke endelige. Samme skjema med alle år i økonomiplanen er lagt ved i pkt 7.3.

1.5 Oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser i økonomiplanen og årsbudsjettet

Kommunens oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser etter kommunelovens [økonomiforskrift §5-7](#) følger under.

§ 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser				
Alle beløp i 1000 kroner	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Lån til egne investeringer 01.01.20xx	728 060	752 990	774 984	773 338
Budsjetterte avdrag - lån egne investeringer	-33 350	-34 686	-35 992	-36 786
Nye lån til egne investeringer	58 280	56 680	34 346	31 880
Lån til egne investeringer 31.12.20xx	752 990	774 984	773 338	768 432
Gebyrgrunnlag selvkostinvesteringer	201 000	210 000	223 000	232 000
Lån som finansieres av frie inntekter	551 990	564 984	550 338	536 432
Startlån til videreutlån	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Lån fra husbanken til videre utlån 01.01	80 830	87 830	94 830	101 830
Budsjetterte avdrag - startlån	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Nye lån for videre utlån - startlån	10 000	10 000	10 000	10 000
Sum lån til videre utlån 31.12.20xx	87 830	94 830	101 830	108 830
Sum gjeld ved utgangen av budsjettåret	840 820	869 814	875 168	877 262

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Med unntak av pensjonsforpliktelser er det ingen andre kjente vesentlige langsiktige forpliktelser utover lånegjeld. Pensjonsforpliktelsene håndteres av KLP og SPK.

2 Kommunedirektørens innledning

Fra krise til kollaps?

Ved fremleggelse av økonomiplan 2025-2028 og budsjett 2025 pekte jeg på hvilke økonomiske utfordringer norske kommuner generelt, og Nome kommune spesielt sto i. Jeg stilte det retoriske spørsmålet om det var krise i Nome kommune. Jeg ga ikke noe konkret svar på spørsmålet, men uttrykte et ønske om at kunne bruke den krevende økonomiske situasjonen til et avgjørende vendepunkt for å skape en bærekraftig økonomi.

Det er tatt både politiske og administrative grep for å snu utviklingen. I 2023 hadde kommunen et netto driftsresultat på minus 42 millioner kroner. I 2024 viste regnskapet et negativt netto driftsresultat på 23,5 millioner kroner. I 2025 viser prognosene at merforbruket reduseres ytterligere, til 17,3 millioner. Dette er likevel betydelig mer enn det budsjetterte merforbruket på 5,5 millioner. Disposisjonsfondet som var på 92 millioner kroner ved utgangen av 2022, vil ved årets utgang være på knapt 4 millioner kroner. Dersom vi ikke klarer å holde vedtatte budsjetter i årene som kommer, vil vi ikke ha mulighet til å dekke merforbruket fra disposisjonsfondet slik vi har gjort i år og de to foregående årene. Da er veien kort før Nome kommune igjen er på ROBEK-lista. ROBEK er et register over kommuner som er i økonomisk ubalanse, og hvor staten har tatt kontroll over økonomien og begrenser blant annet nye låneopptak. Det medfører ingen økonomiske fordeler å stå på den lista. Det medfører imidlertid en statlig forventning om at vi rydder opp selv.

Nome kommune er ikke alene om å oppleve denne situasjonen. Kommune-Norge melder riktig nok om noe bedre resultater i 2025 enn i 2024. Kommunens interesseorganisasjon KS er ikke fornøyd med forslaget til statsbudsjett som ble lagt fram i oktober. På nasjonalt nivå øker regjeringen de frie inntektene til kommunene med 4,1 prosent. På grunn av svakere befolkningsutvikling og befolkningssammensetningen, får Nome kommune imidlertid bare en vekst på 3 prosent.

Dette er imidlertid ikke de eneste inntektene kommunen har. Når det tas hensyn til utviklingen i alle kommunens inntekter og det faktum at vi ikke bør bruke disposisjonsfondet til drift, så har vi 9,4 millioner mindre å drifte for i 2026 enn i 2025. Dersom vi viderefører dagens driftsnivå, vil det medføre en utgiftsøkning på 24 millioner. Dette gir dermed et gap på 33,6 millioner kroner. Det er mye penger. Det vil i stor grad påvirke det kommunale tjenestetilbudet.

Politisk kommentar i NRK, Tone Sofie Aglen, skrev 29. oktober en kommentar med tittelen **Kommunekollapsen**. Hun peker på at kommunene er i en dramatisk situasjon. De mangler både folk og penger. To forhold har kamuflert hvor elendig det står til i norske kommuner; - den store ankomsten av ukrainske flyktninger har sminket en svært negativ befolkningsutvikling, og de siste årene har kommunene vært reddet av ekstraordinære inntekter. Aglen mener politikerne er ubeskrivelig passive i det som burde bekymre dem mest. Hun retter kritikk både mot lokalpolitikere som utsetter nødvendige beslutninger – og rikspolitikere som bidrar til forventningsgapet ute blant innbyggerne.

Utfordringene som kommer

Vi har i flere tiår visst at det vil bli en kraftig vekst i antall innbyggere over 80 år fra nå av. Det har sammenheng med de store fødselskullene i årene etter frigjøringen i 1945. Det var høye fødselstall i Norge helt inn på 1970-tallet. Samtidig som det blir flere av de eldste, så nærmer en ny generasjon seg pensjonsalderen. De som skal inn i arbeidslivet framover er vesentlig færre enn de som går av med pensjon. Vi ser allerede at det er en utfordring å rekruttere en rekke yrkesgrupper. Det er bare toppen av isfjellet når vi ser ti år framover. Mangelen på ansatte vil være minst like utfordrende som mangelen på penger.

Som følge av demografiendringene så blir det pekt på at kommunene må dreie ressursbruken fra oppvekst til helse og omsorg. Det er en øvelse som er lettere på papiret enn i praksis. I Nome driftes oppvekstsektoren effektivt sammenlignet med andre kommuner. Samtidig er det den sektoren i kommunen som har slitt mest med merforbruk. Lave budsjetter, kombinert med merforbruk, gjør det krevende med en slik omprioritering.

I løpet av få år har trusselbildet i Norge endret seg. Staten prioriterer styrking av forsvaret og forventer samtidig at kommunene styrker sin beredskap. Økt fokus på kommunal beredskap har sammenheng både med det nasjonale trusselbildet, men også klimaendringene med mer ekstremvær påvirker kommunene. Vi må derfor, innenfor stadig strammere rammer, finne rom for midler til forebyggende tiltak, kompetanseheving og øvelser.

Det er på nasjonalt hold pekt på at det er behov for store investeringer i vann- og avløpssektoren i årene som kommer. I Nome er også mye av infrastrukturen moden for utskifting, samtidig som vi står overfor stadig strengere renskrav. Dette er kostnader som gjennom selvkostbestemmelsene skal betales av abonnentene. Det må forventes en betydelig økning i vann- og avløpsutgiftene framover.

Gull av gråstein?

Nome kommune har arbeidet med tilrettelegging for utvinning av sjeldne jordartsmetaller på Fensfeltet i flere år. Kommunestyret har vedtatt en strategi som er rettesnor for arbeidet, og inntatt en tydelig styringsrolle i prosessen. Det er inngått samarbeidsavtale med to av rettighetshaverne på feltet om gjennomføring av planprosessen. I 2025 skal kommunestyret ta stilling til lokalisering av en mineralpark. Gruveselskapene på sin side arbeider med konseptutvikling, utvinningsteknologi og finansiering som grunnlag for en investeringsbeslutning.

Slik nasjonalt regelverk er utformet i dag, er det begrenset hvilke direkte økonomiske gevinster kommunen vil få ved en gruvedrift. Det knytter seg spenning til resultatet av stortingsvedtaket (529/25) som ber *regjeringen utrede hvordan kommunene kan sitte igjen med en større del av verdiskapningen knyttet til mineralvirksomhet.*

Flere utredninger peker på potensial for lokale positive ringvirkninger av en gruvedrift. Slike ringvirkninger er knyttet til økt innbyggertall, økt omsetning i eksisterende næringsliv og nyetableringer. For å lykkes med dette må kommunen framstå som attraktiv både for bosetting og næringsetablering. Kommunens viktigste rolle her er som plan- og bygningsmyndighet, slik at private planfremmere og utbyggere opplever en forutsigbar prosess. Samtidig er det viktig at kommunen, gjennom sin rolle som samfunnsutvikler og tjenesteyter, kan framstå som et trygt og godt lokalsamfunn med tjenester med god kvalitet for de som vurderer å bosette seg her.

Slik den økonomiske situasjonen i kommunen er nå, er det en utfordring at vi ikke har mulighet til å komme på offensiven i dette arbeidet.

Hva kan vi gjøre?

Økonomiplanen utgjør kommuneplanens handlingsdel. Det er gjennom denne handlingsdelen at visjoner, mål og strategier i overordnede planer konkretiseres. Det er krevende å oppfylle disse når økonomien er så krevende.

Det er åpenbart at Nome kommune må redusere sine driftsutgifter. Sammenligninger med andre kommuner viser at vi allerede drifter de fleste av våre tjenester svært effektivt. Unntaket er sosial- og barnevernstjenestene. Det er derfor gledelig at det ser ut til at disse tjenestene kan redusere sine utgifter både i 2026 og videre utover i økonomiplanperioden.

Mange kommunale tjenester er lovregulert, og tjenestenivået er koblet opp mot forsvarlighet. Det er derfor begrenset med tjenester som kan tas bort. Den høye effektiviteten viser at det heller ikke er forsvarlig med osthøvelkutt over alt. Da må det ses på strukturelle endringer.

Kommunestyret har satt noen begrensninger for hvor det kan gjennomføres økonomisk resultatforbedring. Det er hensyntatt i kommunedirektørens grunnlag.

Denne økonomiplanen ruster kommunen for den demografiske utviklingen vi står overfor. Vi foreslår å bygge omsorgsboliger og styrke bemanningen i hjemmebaserte tjenester. Dette er det dessverre ikke mulig å gjøre uten at andre tjenester blir effektivisert eller avviklet.

Mange mennesker opplever å stå utenfor samfunnet. Det er unge som dropper ut av skolen, det er voksne som står utenfor arbeidslivet og det er eldre som opplever ensomhet. Noen står også utenfor kultur- og organisasjonsliv. Utenforskapet fører til at samfunnet går glipp av nødvendig arbeidskraft, og kommunale tjenester belastes unødvendig. Det er billigere å forebygge enn å reparere. Vi har stort fokus på dette. Gjennom et partnerskapsløft der NAV, kommune og videregående skole deltar er målet å få flest mulig gjennom videregående opplæring og deretter ut i arbeid eller videre utdanning. Vi satser også på foreldreveiledning som lavterskeltilbud til alle med små barn. På den måten vil vi skape robuste familier.

Ved behandling av økonomiplan og budsjett i fjor vedtok kommunestyret å ikke bosette flyktninger. Det er foretatt en betydelig nedbygging av tjenestene til flyktningene. Denne prosessen vil fortsette videre utover i økonomiplanperioden. Nome kommune er ikke anmodet om å bosette flyktninger i 2026.

Morgendagens utfordringer trenger nye løsninger. Gjennom en innovativ tilnærming der vi kartlegger behov, involverer ansatte, brukere, næringsliv, frivillighet og andre samfunnsaktører må vi finne fram til nye løsninger. Digitalisering kan være en del av dette, men det er viktig å huske på at omstilling handler 80 prosent om mennesker og 20 prosent om teknologi. Kommunestyret vedtok i 2023 å søke deltakelse i tjenesteutviklingssamarbeidet og IKT-driftssamarbeidet i Kongsbergregionen. I løpet av høsten 2025 er det avklart at vi vil gradvis bli innfasert i tjenesteutviklingssamarbeidet fram til full deltakelse fra 2027. Når det gjelder IKT-driftssamarbeidet vil vi tre inn i det fra 2028 etter nødvendig tilpasninger.

Det jobbes godt med endring og utvikling av tjenestetilbudet i alle kommunalområdene. Slike endringer tar imidlertid tid, da det er nødvendig med forankring og medvirkning blant både ledere, ansatte, tillitsvalgte og brukere. Jeg håper vi kan fortsette dette gode arbeidet. Ved å vente til det blir kollaps, vil hele organisasjonen fort bli handlingslammet og kaoset råde.

Ved framlegging av økonomiplan og budsjett blir det ofte mye fokus på de tiltakene det ikke lenger er rom for. Nome kommune skal fortsette å levere tjenester til over en halv milliard kroner i året. Vi leverer mange og gode tjenester til kommunens innbyggere for disse midlene. Jeg oppfordrer derfor til at det rettes like mye fokus på hvordan vi bruker de midlene vi har og hvilke mål vi ønsker å oppnå, som på de midlene vi ikke har.

Strategisk veivalg

Gjennom denne budsjettprosessen har det blitt tydelig at kommunestyret står overfor et tydelig strategisk valg. Demografiendringene vi står foran vil koste. Dette vil bety betydelige reduksjoner i øvrige kommunale tjenester. Regjeringen har i kommuneproposisjonen uttalt at de er positive til kommuner som ønsker å slå seg sammen for å løse utfordringene de står overfor. Ti år etter at det ble gjennomført flere naboprater, er det tid for på nytt å diskutere om kommunegrenser er viktigere enn tjenester.

Kommunestyret bestemmer rammene

Dette dokumentet har blitt til gjennom en omfattende prosess. Ledere, medarbeidere og tillitsvalgte har bidratt med sin kunnskap. Jeg gir gjennom dette dokumentet mine anbefalinger om driftsrammer, mål og aktiviteter for Nome kommunes drift i årene 2026-2029 basert på overordna planer og realistiske rammebetingelser. Dessverre er det slik at ambisjoner i planverket ikke alltid lar seg realisere innenfor de økonomiske rammene som er tilgjengelige.

Mitt grunnlag er også basert på det forslaget til statsbudsjett som regjeringen la fram 15. oktober. Budsjettforhandlingene i Stortinget vil sannsynligvis føre til mer penger til kommunen. Det gjenstår å se om dette er frie eller øremerkede midler. Dersom en økning kommer som frie midler bør disse ikke brukes til å reversere forslag til økonomisk resultatforbedring eller nye driftstiltak, men i sin helhet brukes til å styrke netto driftsresultat.

Mitt forslag til økonomiplan og handlingsplan er et grunnlag for politiske prosesser, prioriteringer og vedtak. I årets budsjettprosess har folkevalgte og tillitsvalgte blitt koblet både tidligere og tettere på. Jeg anbefaler at denne arbeidsformen fortsetter videre fram mot endelig vedtak, selv om det etter kommuneloven er formannskapet som har den lovpålagte plikten til å fremme sin innstilling til kommunestyret. Før kommunestyret vedtar det endelige handlingsprogrammet skal formannskapets innstilling gjøres kjent for innbyggere, ansatte og organisasjons- og næringsliv. Dette sikrer en demokratisk prosess.

Det er kommunestyret som gjennom sitt vedtak til slutt fastsetter kommunens mål og rammer.

Nome, 04.11.2025

Rune Engehult
Kommunedirektør

3 Sentrale økonomiske rammebetingelser

3.1 Frie inntekter og tall fra statsbudsjettet

Pris og lønnsvekst i kommuner

Pris og lønnsvekst i kommunene	År 2025	År 2026
Lønnsvekst	4,4 %	4,0 %
Økt pensjon	1,2 %	0,0 %
Prisvekst varer/tjenester	3,5 %	2,8 %
Deflator	4,7 %	3,5 %

År 2025 er året der ny pensjonsreform ble innarbeidet i kommunenes regnskaper. Dette gir en økt kostnad i regnskapet for 2025 som utgjør 1,2%. For 2026 har man beregnet en kostnadsvekst på 4%, men på grunn av økt pensjonskostnad ble deflatoren korrigert til 4,7%.

I de kommende budsjettår er pensjon og lønn nå innarbeidet i anslaget på lønnsveksten. Denne har nå en samlet prognose på 4,0%. Det forventes noe lavere prisvekst til neste år (2,8%).

Kostnadsveksten for kommunene, «deflator», er beregnet til 3,5% i år 2026.

Handlingsrom for kommunene

Tabellen under viser regjeringens forslag til økt handlingsrom for kommunene samlet. Beløpene i milliarder kroner.

Økt handlingsrom	Mrd. Kr.
Realvekst i frie inntekter	3,20
Merkostnader demografi	- 2,10
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-
Økt handlingsrom	1,10

Regjeringen forslag til statsbudsjett legger opp til 3,2 milliarder kroner i økte frie inntekter for kommunene. Samtidig antas det en endring av befolkningssammensetningen, demografien. Denne vil utgjøre 2,1 milliarder kroner. Netto økte frie inntekter for kommunene i Norge blir da 1,1 milliarder kroner.

Konkret for Nome kommune så betyr dette 17,7 millioner i økte frie inntekter slik tabellen under viser. 15,6 millioner er fordelt til virksomhetene som kompensasjon for lønnsvekst fra 2025 til 2026. I tillegg er 4 millioner i økte pensjonskostnader fordelt til virksomhetene.

Frie inntekter	Bud 31/10- 25	Bud 2026	Endring	%
Rammetilskudd	265 928	273 043	7 115	2,7 %
Inntektsutjevning	36 366	38 163	1 797	4,9 %
Skatt på inntekt og formue	222 900	235 699	12 799	5,7 %
Naturressurskatt	3 438	3 531	93	2,7 %
Sum frie inntekter	528 632	550 436	21 804	4,1 %

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Fra høsten 2025 ble foreldrebetaling i barnehager redusert. Fra regjeringens «grønn-bok» tabell 3-k finner vi at 1,7 millioner av rammetilskuddet i 2026 er kompensasjon for helårseffekten av stortingsvedtaket om redusert foreldrebetaling.

3.2 Særlige forhold for budsjett 2026

Hovedutfordringen for 2026-budsjettet er at inntektene ikke øker like mye som utgiftene. Tabellen under viser de vesentligste inntektsendringene.

Utfordringene målt opp mot prognosen for 2025				
Type inntekter	Prog.25	Bud 2026	Utfordring	
Rammetilskudd	265 928	273 043	7 115	2,7 %
Inntektsutjavnning	36 366	38 163	1 797	4,9 %
Skatt på inntekt og formue	222 900	235 699	12 799	5,7 %
Naturressurskatt	3 438	3 531	93	2,7 %
Eiendomsskatt	25 700	29 300	3 600	14,0 %
Andre generelle inntekter	53 778	45 255	-8 523	-15,8 %
Konsesjonskraft	12 000	12 000	0	0,0 %
Utbytte	9 469	10 527	1 058	11,2 %
Renteinntekter	6 100	5 675	-425	-7,0 %
Endringer i vesentlige inntekter	635 679	653 193	17 514	2,8 %

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Reduksjonen i andre generelle inntekter er redusert integreringstilskudd flyktninger. Det er slik at inntekter for flyktningen kommer noe i forkant av utgiftene. Tidsforskyningen er nesten ett år. Ideelt sett skulle inntekter fra integreringstilskuddet vært avsatt til fond, men midlene er ikke øremerkede og kommunen har hatt negativt driftsresultat i årene 2023, 2024 og 2025. Det har derfor ikke vært mulig med fondsavsetting disse årene.

I regnskapet for 2024 for området for voksenopplæring/flyktningetjeneste ble det brukt 23,6 millioner kroner. Budsjett for 2026 er kun på 14,5 millioner kroner. Det meste av reduksjonen ble tatt allerede i budsjett 2025. Det er fortsatt flyktninger fra år 2023/2024 som har rettigheter i 2026, noe som betyr at reduksjonen i utgiftene for 2026 blir mindre enn forrige år. Se mer i avsnitt 3.3.

I kolonnen «utfordring» sammenlignes regnskapsprognosen for 2025 mot budsjett 2026. Tabellen viser at de vesentlige inntektene bare øker med 2,8 prosent. Det er langt fra nok til å dekke lønns- og prisveksten. År 2025 er også finansiert med disposisjonsfond. Samme fondsbruk i 2026 er ikke mulig.

I praksis betyr det at kostnadsøkningene i 2026 må dekkes inn gjennom reduksjoner av tjenester.

Det er flere kostnadsreduksjoner som er registrert som konsekvensjusteringer. Dette er nedjustering av driftsposter, vakante stillinger og endrede stillingsstørrelser ved å flytte om på arbeidsoppgaver. I tillegg er det foreslått flere tiltak for å redusere kostnadsnivået for 2026. Innhold, gjennomførbarhet og konsekvenser av tiltakene er synliggjort i tiltakskatalogen.

Hovedfokus har vært å redusere utgiftene for å oppfylle formannskapetets forventninger vedtatt i sak 055/25 (signalmøtet) der det heter at:

Formannskapet presiserer at budsjett til kommunedirektør fremlegges i balanse i økonomiplanperioden og skal inneholde å beholde 2 tiårige skoler i kommunen, bunnfradrag på 250 000 og ikke omklassifisere kommunale veier.

I økonomiplanperiodens to første år foreslås en avsetningbruk på 10 millioner til disposisjonsfond. I de to neste årene av økonomiplanperioden brukes det 6,8 millioner av disposisjonsfondet. Bruken går med til å finansiere midlertidig fall i utbytte inntekter i 2028 og 2029.

Type utgifter		Prog 2025	Økning i 2026
Lønns- og pensjonsøkning 2026	4,0 %	430 000	17 200
Prisvekst 2026	2,8 %	38 500	1 078
Deflator	3,5 %	99 730	3 491
Tilskudd, overføring, medlemskap	4,0 %	43 941	1 758
Renter og avdrag		70 543	618
Endringer i vesentlige utgifter			24 144

Grunnlaget for lønns- og pensjonsveksten er justert for inntekter fra sykerefusjon og familiepengene. Grunnlaget for prisveksten er kostnadene justert for salginntekter. I grunnlaget for deflator inngår utgifter til interkommunale samarbeid. Tilskudd til andre betyr sosiale utbetalinger, kirke, medlemskap, med flere.

Kolonnen «forventet økning» er IKKE kostnadsøkningen i Nome kommune, men et beregnet tall basert på det statsbudsjettet tilsier at kostnadene skulle økt med i Nome kommune. Det er ikke rom for å øke kostnadene med 24 millioner når det ikke er tilgjengelig finansiering.

I kommunedirektørens budsjettframlegg er investeringer begrenset i stor grad. Lånerenten for nye lån er satt til 4,5 prosent i hele økonomiplanperioden.

Konklusjonen er at kostnadsnivået må ned. Det er ikke tilstrekkelig å redusere på kostnader her og der. Det har vært nødvendig å se på hele tjenester for å finne innsparinger som bidrar.

3.3 Bosetting av flyktninger

Kommunen har vedatt å ikke bosette flyktninger. Likevel kommer det flyktninger som en følge av rettigheter knyttet til familiegjenforening. I utgangspunktet gis det ikke tilskudd for disse. Det finnes noen unntak og i enkelte tilfeller kan det likevel utbetales tilskudd til kommunen i 3 år. Selv om kommunen ikke får tilskudd er det nødvendig å tilby norskopplæring om det skal være realistisk at de skal komme i jobb.

Den største kostnadreduksjonen skjer på voksenopplæring og flyktingetjenesten. Utviklingen for denne tjenesten vises i tabellen under.

Beskrivelse	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Voksenopplæring og flyktingetjeneste				
Driftsinntekter	-6 004 033	-3 952 800	-1 654 400	-872 400
Driftsutgifter	29 648 041	20 715 700	16 143 400	9 937 900
Netto	23 644 008	16 762 900	14 489 000	9 065 500

I forslaget er det ikke budsjettet for bosetting av flyktninger i økonomiplanperioden. Det betyr reduserte inntekter og reduserte kostnader. I 2025 var det mulig å ta ned utgiftene vesentlig mer enn reduksjon i inntekter. For 2026 er fortsatt mulig med noen reduksjoner.

NAV har utgifter til flyktninger som ikke kommer seg i jobb eller har tilstrekkelig inntekt. Tiltaksbudsjettet til NAV for flyktninger 2026 er på 7,8 millioner. Det er omtrent samme sum som i 2025, mens regnskapet for 2024 var på 8,9 millioner kroner. Prognosen for budsjett 2027 er på 7 millioner kroner.

Tabellen under viser detaljer på prognoser for ulike sosiale utbetalinger fra NAV.

Beskrivelse	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Reg budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
1401 Økonomisk sosialhjelp					
Økonomisk sosialhjelp					
Kvalifiseringsstønad	848 060	1 020 000	820 000	845 000	870 000
Kjøp av tjenester fra andre kommuner	42 190	0	0	0	0
Overføring til andre (private)	0	0	0	500 000	500 000
Livsopphold flyktninger	5 092 605	3 457 500	3 957 500	4 163 000	3 747 000
Boutgifter flyktninger	3 892 832	2 707 500	3 707 500	3 639 000	3 275 000
Bidrag livsopphold	9 430 756	7 557 500	8 057 500	7 412 000	6 671 000
Bidrag husleie	5 315 387	5 687 500	6 187 500	5 135 000	4 621 000
Utlån, sosiale formål	21 400	0	0	0	0
NAV - ref forskudd statlige ytelser	-530 217	-100 000	-100 000	-300 000	-300 000
Husbanken - transport bostøtte	-460 922	-450 000	-450 000	-300 000	-300 000
Refusjon fra andre (private)	-79 893	-100 000	-100 000	-50 000	-50 000
Mottatt avdrag utlån sos.formål	-58 200	0	0	0	0
Netto Økonomisk sosialhjelp	23 513 998	19 780 000	22 080 000	21 044 000	19 034 000

Når en flyktning har bodd 5 år i Norge regnes ikke denne lengere som flyktning i budsjett/regnskap.

Å lage gode tall for hva flyktingene koster det enkelte året er svært krevende. Det er store forskyvninger i inntekter og kostnader mellom årene. Særlig krevende når antall bosatte flyktninger har variert fra 1 til 60 de siste fire årene. Det er slik at store deler av integreringstilskuddet utbetales i forkant av kostnadene. Konsekvenser kommer utover i perioden da tilskuddet reduseres, mens kostnadsreduksjonen følger ett år på etterskudd.

Barnevernet har også kostnader knyttet til flyktninger. Her er det tilfeldig om det følger med store eller mindre kostnader knyttet til flyktninger og barn. Nome kommune har i 2023 og 2024 hatt betydelige kostnader og disse blir ikke borte på kort sikt. Det er særlig akutte tiltak som medfører

høye utgifter. Etter noe tid endres tiltakene til mere permanente løsninger som har noe lavere kostnader. Det er svært krevende å budsjettere for disse. Barnevernet budsjetterer med tiltakskostnader som er kjente. Det er ikke tatt høyde for nye tiltak i budsjettet. Dette kan medføre merforbruk i 2026.

Andre områder vil også ha utgifter knyttet til flyktninger. Dette kan være ekstrahjelp, tolketjenester og annen tilrettelegging. PPT får økt arbeidsmengde. Barn som kan lite norsk i skolene og barnehagene er utfordrende særlig når det er flere fremmedspråk blant flyktningene. Dette krever ekstra bemanning.

Da Nome kommune må kutte vesentlige i hele økonomiplanperioden er bosetting av null flyktninger fortsatt vurdert og videreført i hele økonomiplanperioden. Nome kommune er ikke anmodet om å bosette flyktninger i 2026.

Vedtaket om null bosetting reduserer ikke på kostnader til de som allerede er bosatt. Tjenestetilbudet til disse vil fortsette, men reduseres over tid.

Samlede kostnadene vil fortsatt være over normalt et par år til, da antall bosatte i 2022, 2023 og 2024 var svært høyt. Standard tidligere år var å bosette 10 flyktninger hvert år.

I 2024 var det 168 flyktninger som utløste integreringstilskudd.

Det skjer endringer i antall flyktninger fortløpende, men pr 30.september 2025 var det slik:

Bosettingsår	Integrerings-tilskudd	Norsk tilskudd	Unike personer		Tilskuddsbeløp integrering
År 2021	10		10		kr 72 000
År 2022	41		41		kr 88 000
År 2023	62	3	65		kr 177 400
År 2024	40	6	42		kr 249 500
År 2025	7	8	15		kr 250 500
Sum 30.sep 2025	160	17	173		kr 837 400

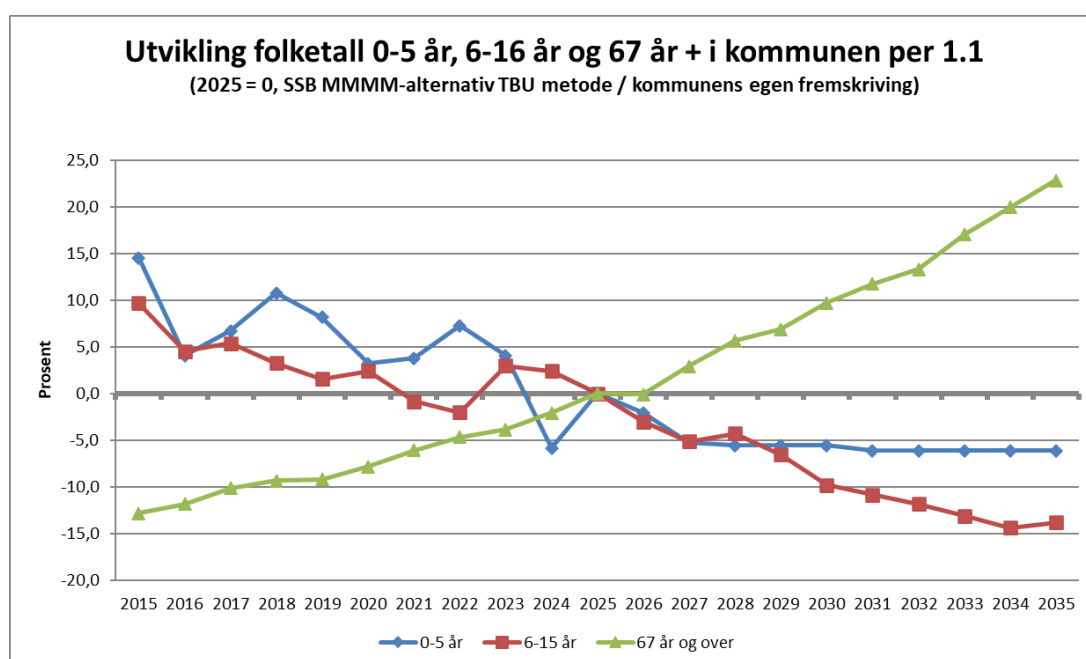
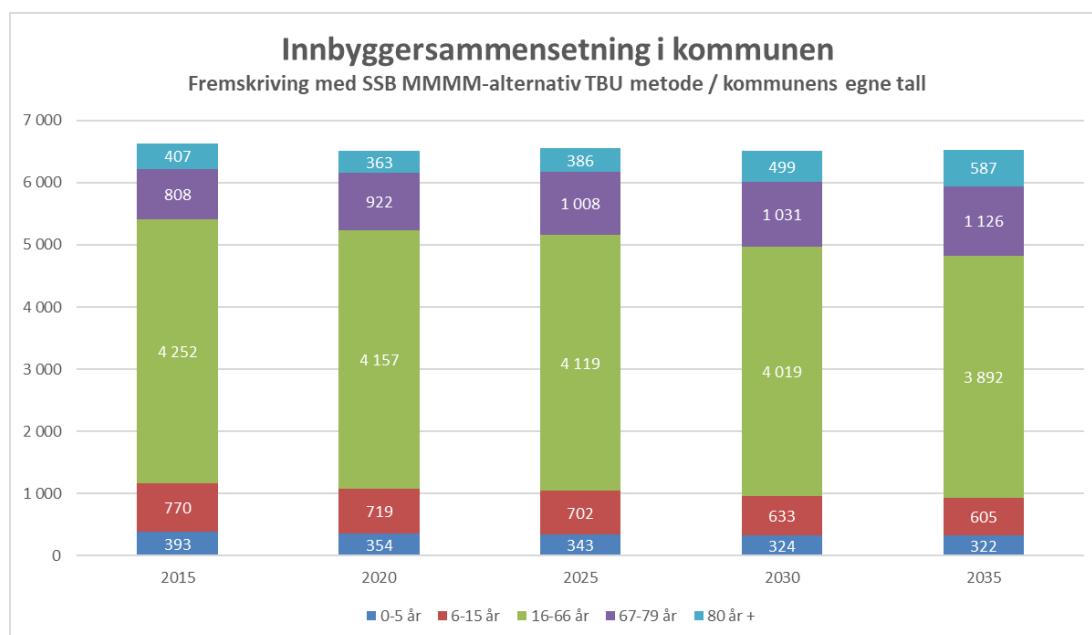
Tabellen viser også hva enslig voksen person utløser av tilskudd hvert enkelt år og til sammen om personen blir alle 5 årene i Nome kommune. Det er noe lavere beløp om personen er gift eller er et barn. Regjeringen har forslått at beløpene skal være uforandret fra 2025 til 2026.

For år 2026 vil personer bosatt i 2021 ikke lengre utløse integreringstilskudd. Likens vil det være for de som er bosatt i 2022 vil man ikke få 88 000,- kr for, men reduseres til 72 000,- kr. Den samme forskyvningen gjelder for alle linjer i tabellen.

3.4 Befolkningsutviklingen

En vesentlig rammebetingelse for anslag på inntektene til Nome kommune er befolkningsutviklingen. Figuren under viser utviklingen i folketallet i Nome siden 2015. Det har vært små endringer i samlet folketallet for Nome kommune. Høyeste folketall etter 2000 var 6 656 i 3. kvartal 2017, mens laveste folketall var 6 482 i 4. kvartal 2020.

Ved inngangen til 3. kvartal 2025 var det 6 503 innbyggere i Nome. Folketallet sank i det siste kvartalet. Innbyggertallet i Nome har holdt seg forholdsvis stabilt, men vi ser at landet og fylket har hatt en mer positiv vekst i samme periode. Det betyr at Nome relativt sett får en mindre del av inntektene til kommunene over tid.

Kilde: KS-demografimodell.

Det er disse tre gruppene som medfører økning i rammetilskudd. En vekst/reduksjon i andre aldersgrupper har liten eller ingen innvirkning på rammetilskuddet for Nome kommune.

Nome får innbyggertilskudd per 1.7.2025. Innbyggertallet 1. januar 2026 er grunnlaget for inntektsutjevningen av skatteinntekter.

Av tabellen som følger ser vi at antall innbyggere over 90 år har en fallende tendens siden år 2021. Nesten 40% reduksjon i denne aldersgruppen på 5 år. SSB sine framskrivninger viser at denne aldersgruppen vil være på 60-65 innbyggere i perioden frem til år 2030. Isolert sett skulle dette tilsi et redusert behov for sykehjemsplasser frem år 2030.

Aldersgruppen 80-89 år har hatt en økende tendens fra 2020 og frem til i dag. SSB sine framskrivninger viser at antallet i denne aldersgruppen fortsetter å øke fra dagens 318 innbyggere til 435 innbyggere i 2030. Det er særlig fra 2027 og fremover økningen kommer. Isolert sett gir dette signaler om en vesentlig økning i behov for hjemmebaserte tjenester og omsorgsboliger i løpet av kort tid.

Aldersgruppen 0-5 år har vært stabil på omtrent 350-360 barn før nedgangen i år 2023 og 2024. SSB-prognose tilsier at det vil være ca 320 barn i denne gruppen i år 2030.

Antall fødte i 2024 var svært lavt. I 2025 er det tilbake som tidligere år. Prognosen til SSB tilsier 50-55 fødsler hvert år. Fødselstallet for år 2024 vil få innvirkning på behovet for samlet antall barnehageplasser i flere år fremover.

Aldersgruppen 6-15 år har vært litt opp og ned tidligere år. Nå ser vi en nedgående tendens for årene 2023, 2024 og 2025. Særlig det siste året er nedgangen stor. Nå er det 681 skolebarn i aldersgruppen. SSB sin framskrivning tilsier fortsatt nedgang frem mot 2030 da elevtallet kan være så lavt som 633. Reduksjonen målt opp mot dagens pedagognorm med en lærer per 15 barn skulle dette tilsvare ett årsverk pedagog mindre hvert år fra 2026 til 2030.

Tabellen under viser utvikling i innbyggertall og aldersfordeling siste 5 år:

Innbyggertall	01.07.2021	01.07.2022	01.07.2023	01.07.2024	01.07.2025	Endring
I alt	6 498	6 528	6 574	6 559	6 506	-53
0 år				38	54	+16
0-1 år	110	109	115			
1-5 år				295	282	-13
2-5 år	249	251	230			
6-15 år	699	695	725	718	681	-36
16-22 år	552	541	513	509	506	-3
23-66 år	3 562	3 599	3 627	3 635	3590	-45
67-79 år	953	952	974	990	1014	24
80-89 år	273	284	303	301	318	17
90 år og over	100	97	87	73	61	-12

Tabellens kolonne for år 2025 viser tall som er lagt til grunn for beregning av rammetilskudd for år 2026.

Nome mottak hadde 210 flyktninger fram til 17.mars 2025. Da reduserte UDI antall plasser til 170. Fra 9.oktober 2025 har UDI økt antall plasser til 190.

Personer som oppholder seg på mottaket i Nome vil som hovedregel ikke inngå i innbyggertallet. Dersom en person får oppholdstillatelse, men ikke får tildelt bosettingskommune, vil denne bli midlertidig folkeregistrert i Nome med adresse mottaket. Dersom det er slik på telledato 1.juli, vil det telle med i innbyggertilskuddet ved beregning av rammetilskuddet. 1.juli 2025 var det 34 personer.

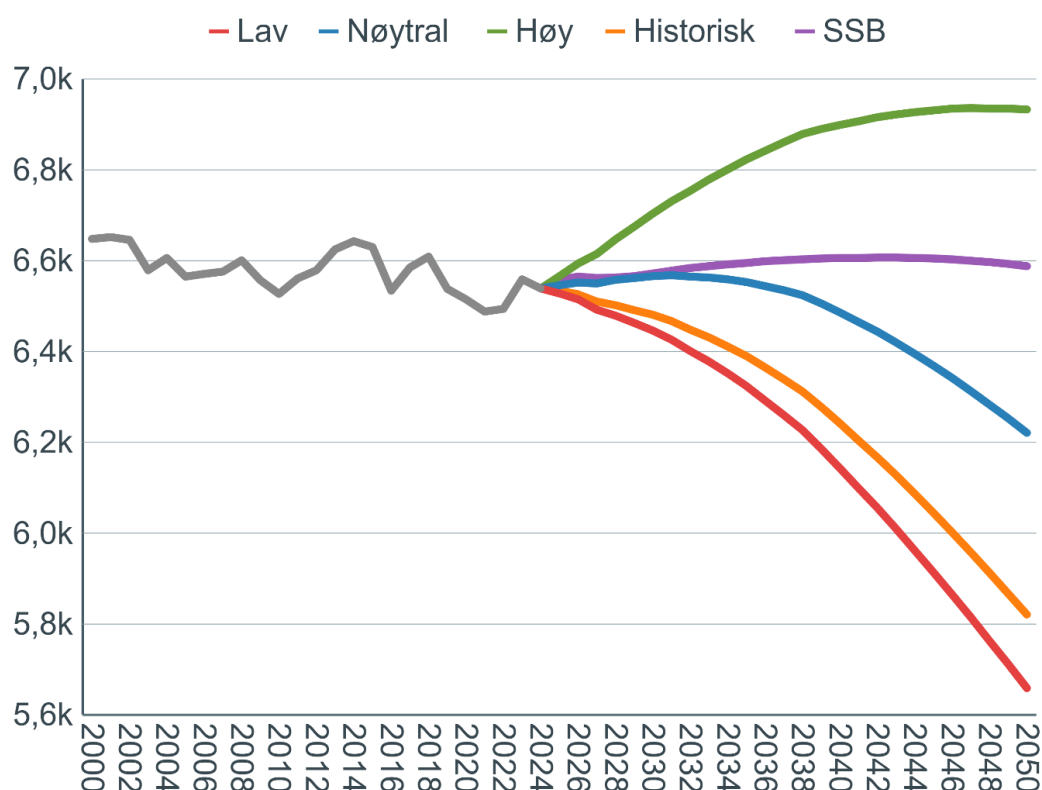
Befolkningsveksten i 2023 og 2024 har sin hovedårsak i innvandring fra Ukraina. Det ble bosatt 52 personer i 2022, 60 personer i 2023 og 30 personer i 2024. I år 2025 er det vedtatt kun bosetting av 1 person. Det er likevel bosatt flere personer som en følge av familiejenforening. Antallet er langt lavere enn de tidligere år.

I kommunedirektørens forslag til økonomiplan er det ikke planlagt bosetting av flyktninger. Nome kommune er heller ikke anmodet om å bosette flyktninger i 2026.

3.5 Utviklingen framover

Utviklingen i folketallet legger en viktig premiss for kommunens inntekter og utgiftsbehov. Vanligvis brukes SSB sitt middelalternativ som grunnlag for befolkningsframskrivninger.

Telemarksforskning lager også framskrivninger på befolkningsutvikling. Disse er basert på attraktiviteten til kommunen, og hvorvidt den vil være lav, høy eller nøytral i årene framover. Telemarksforskning har også et alternativ basert på historisk utvikling. Figuren under viser utviklingen i folketallet i Nome med de ulike alternativene.

Kilde: Telemarksforskning

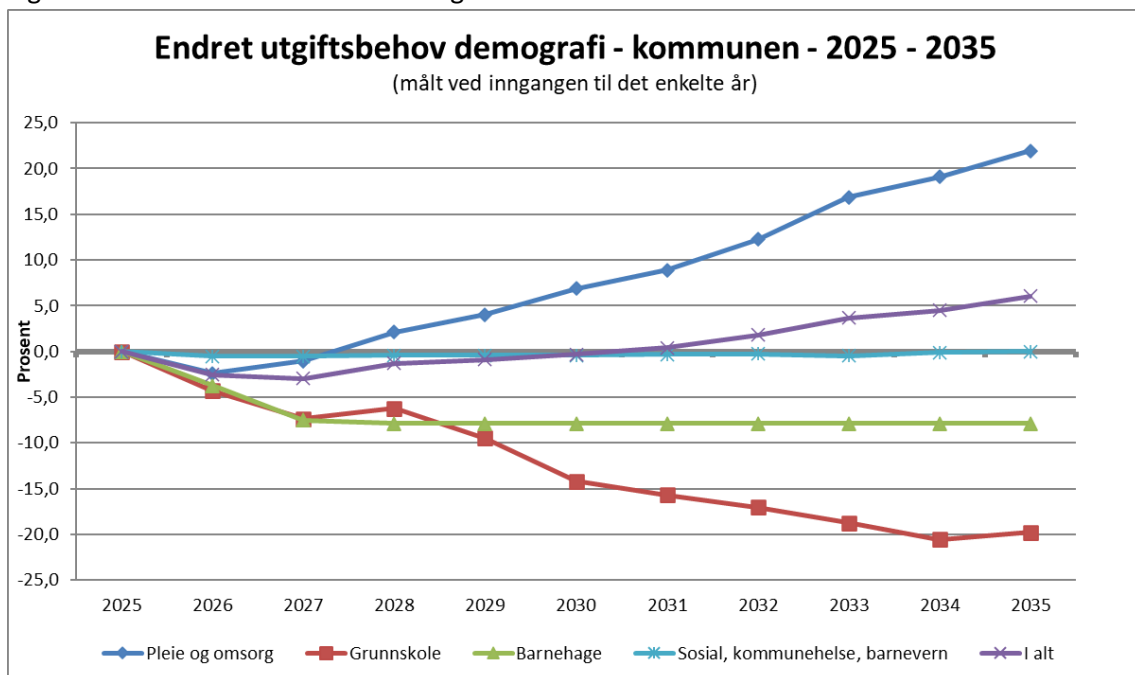
Hvis vi ser på befolkningsframskrivninger i økonomiplanperioden, så har SSB og Telemarksforskning noe ulik utvikling i første del av økonomiplanperioden, men i 2029 er det samme anslag:

1. Ifølge SSB sitt middelalternativ er innbyggertallet forventet å holde seg forholdsvis stabilt. Prognosen er et innbyggertall på 6 565 ved inngangen av 2026, og 6 566 ved utgangen av 2029.
2. I Telemarksforskning sitt nøytrale alternative (Nome har samme attraktivitet som i dag), så er innbyggertallet forventet å øke fra 6526 ved inngangen av 2026 til 6 566 ved utgangen av 2029.

I budsjettforslaget har kommunedirektøren lagt til grunn at folketallet og sammensetningen av aldersgrupper er den samme i hele økonomiplanperioden som prognosen for 2026. Det er ikke tatt hensyn til flere eller færre flyktninger i beregning av rammetilskudd og skatteinngang. Gruvedrift på Fensfeltet vil kunne ha innvirkning på folketallsutviklingen framover. Det er stor usikkerhet til hvordan utviklingen blir. Dette er derfor ikke hensyntatt i økonomiplanen.

KS har utviklet en modell for å se på endring i utgiftsbehovet på pleie og omsorg, grunnskole og barnehage som følge av befolkningsendringer 10 år framover i tid. Beregningen er basert på utvikling i folketallet tilsvarende middelalternativet til SSB.

Figuren under viser forventet utvikling.

Figuren gir et tydelig bilde hvor Nome kommune kan forvente utgiftsendringer de neste 10 årene.

Størst forventet utgiftsreduksjon ser vi kommer i skolesektoren. Dersom fødselstallet forblir stabilt på ca 50-55 barn vil kostnadsnivået for skolesektoren stabilisere seg om noe tid. For barnehager er det også forventet en reduksjon i utgiftsbehovet. Den er noe mindre enn for skolene da noe av behovsreduksjonen allerede har skjedd de siste to årene.

For pleie og omsorg er det ventet en jevn økning i utgiftene fra 2028, men med en liten reduksjon i 2026-2027.

Totalt sett er det forventet et økende utgiftsbehov fra 2031 basert på forventet demografiutvikling.

3.6 KOSTRA-analyse

Kommunene er delt inn i 17 ulike i KOSTRA-grupper. I tabellen vises fire av disse gruppeinndelingene. Alle fire gruppene er med innbyggere i område 2000-9999 innbyggere. Nome tilhører gruppe 5.

K-gr.	Bundne kostnader	Frie diponible inntekter	Innbyggere	Antall kommuner
1	Lave	Lave	2 000 - 9 999	40
2	Lave	Middels	2 000 - 9 999	18
4	Høye	Lave	2 000 - 9 999	39
5	Høye	Middels	2 000 - 9 999	33

Sammenligner vi de frie inntektene med gjennomsnittet, så ville kommunegruppe 4 vært en mer riktige kommunegruppe for Nome kommune.

Det er vanlig å sammenligne egen kommune med de andre kommunene i samme KOSTRA-gruppe. Det kan likevel være av interesse å sammenligne seg med kommuner som har litt større utfordringer enn en selv. Kommuner på samme størrelse og som har litt større utfordringer enn Nome kommune finner vi i KOSTRA-gruppe 4. Ved å sammenligne seg med kommuner i gruppe 4 får en et inntrykk av hva disse kommuner må gjøre og hva resultatet hos disse ble (KOSTRA-tall er fra regnskap 2024).

Netto driftsutgifter	Nøkkeltall hentet fra SSB.no						
Kommune	Pr. innbygger	Nome 2023	Nome 2024	K-Gr 1	K-Gr 2	K-Gr 4	K-Gr 5
Barnehager	1-5 år	283 058	236 352	222 461	229 047	235 737	238 602
Grunnskole inkl sfo	6-15 år	146 807	157 653	162 227	175 954	182 659	191 115
Barnevern	0-24 år	20 058	23 622	10 279	11 469	12 892	11 425
Helse og omsorg	Alle	47 932	46 374	40 375	47 431	49 784	54 839
Helse og omsorg	Årsverk pr 1000 innb.	41,9	43,5	34,8	39,8	43,9	46,4
Økonomisk sosialhjelp F:281	Alle	3 242	3 512	1 609	1 384	2 010	1 613
Kirke	Alle	1 189	1 282	836	942	1 107	1 266
Administrasjon F:120	Alle	4 893	4 095	4 817	5 243	6 802	7 505
Frie inntekter	Alle	71 531	73 689	72 102	75 788	78 892	81 686

Det er merket gult der Nome kommune gjør det svakt eller svært dårlig i det økonomisk bildet.

Frie inntekter:

Nome kommune har lave frie inntekter sammenlignet med gruppene 4 og 5. Det gjør det utfordrende når demografien i kommunen tilsier høye bundne kostnader.

Barnehager:

Kostnadsnivået for 2023 var svært høyt, noe som skyldes ombygging Svenseid barnehage, der store deler av ombyggingen kom som driftskostnad. For år 2024 sammenlignet med kostragruppe 4 og 5 er det gjennomsnittlige kostnader i Nome kommune. Vi ser også at de to andre KOSTRA-gruppene har noe lavere kostnader enn Nome. Det skulle tyde på at det er mulig å gjøre noe på området, da i forhold til struktur.

Barnevern og NAV:

For begge områdene er det svært høye kostnader i Nome kommune.

Grunnskole:

Kostnadsnivået for Nome er lavere enn alle KOSTRA-gruppene og svært lavt sammenlignet med gruppe 4 og 5. Her vil antall elever i private skole påvirke tallene. Kostnadene til disse elevene kommer ikke som «skole-kostnad» i kommuneregnskapet, men som trekk i rammetilskuddet.

Det er en privat skole i Nome kommune. Elevene teller med i folketallet 6-15 år og derfor trekker noe ned på kostnaden. Det er sansynlig at det er elever i privat skoler i mange av de andre kommunene

og, slik at det kan jevne seg noe ut. Uansett så forstyrrer dette bilde noe, men ikke konklusjonen at det er lavt ressursforbruk på skolene i Nome.

Helse og omsorg:

Fra 2023 til 2024 er det en reell nedgang i kroner til tross for at det har vært økt pris- og lønnsvekst. Samtidig ser vi at det har vært en økning i antall årsverk fra 2023 til 2024. Det indikerer at reduksjonen har kommet på kjøp av tjenester, og at oppgavene løses med egne ansatte. Bruk av vikarbyråer var på et svært lavt nivå i 2024. Sammenlignet med KOSTRA-gruppe 4 og 5 er kostnadsnivået i Nome kommune svært lavt. KOSTRA-gruppe 1 med lave bundne kostnader kommer godt under nivået i Nome.

Kirker:

Utgiftene til kirker er inkludert gravplasser/krematorium. Disse viser at Nome kommune bruker gjennomsnittlige ressurser på disse funksjonene, når en sammenligner med KOSTRA-gruppe 4 og 5.

Administrasjon:

Kostandene til administrasjon har gått fra et lavt nivå i 2023 til et svært lavt nivå i 2024.

3.7 Budsjettposter 5-4 1.ledd

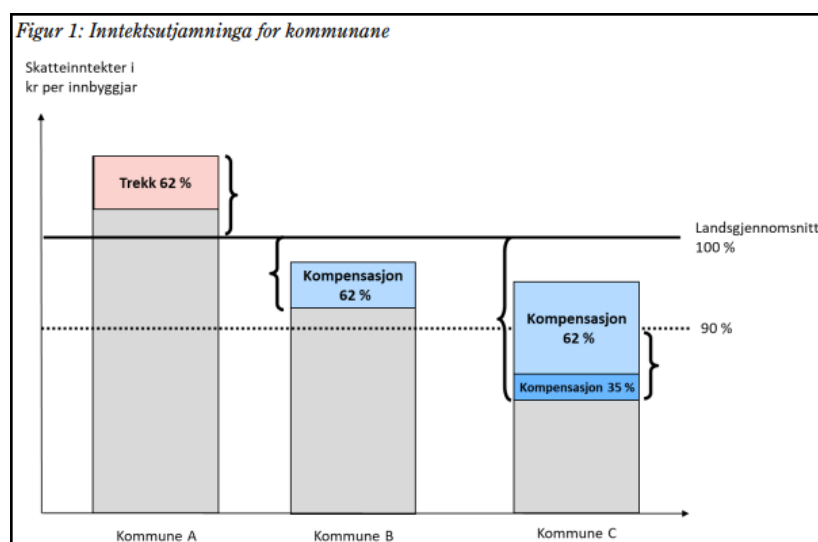
3.7.1 Rammetilskudd og skatteinntekter

Rammetilskuddet er fast og stabilt gjennom året. Den endres kun ved nytt vedtak i Stortinget. Skatteinngang og inntektsutjamning følger hverandre. Når den ene stiger synker den andre. Summen av disse er ikke endelig bestemt, men påvirkes av den totale skatteinngangen på landsnivå.

Frie inntekter	Bud 31/10- 25	Bud 2026	Endring	%
Rammetilskudd	265 928	273 043	7 115	2,7 %
Inntektsutjevning	36 366	38 163	1 797	4,9 %
Skatt på inntekt og formue	222 900	235 699	12 799	5,7 %
Naturressurskatt	3 438	3 531	93	2,7 %
Sum frie inntekter	528 632	550 436	21 804	4,1 %

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Kommuner med skatteinntekter over gjennomsnittet må gi fra seg skatteinntekter til kommuner med mindre skatteinntekter. Det er dette som er inntektsutjamning. Figuren under viser hvordan denne beregningen gjøres.

I 2024 hadde Nome kommune en skatteinngang på 80,9% av landsgjennomsnittet. Nome kommune er derfor en kommune som «kommune C» i figuren. Av figuren ser vi at Nome kommune kompenseres for 97 prosent av differansen opp til 90 prosent av landsgjennomsnittet. Differansen mellom 90 og 100 prosent kompenseres med 62 prosent. Naturressurskatten inngår i beregning av inntektsutjamning. Nome

kommune får en inntektsutjevning som tilsvarer 95,9% av landsgjennomsnittet.

Skatteinngangen beregnes med innbyggertallet 1.januar 2026. For rammetilskuddet er det beregnet ut fra folketallet 1.juli 2025 som var 6503 for Nome kommune.

Det er avvik fra Regjeringens «grønn bok» og KS-modellen. Tabellen under her viser hvor differansene oppstår. I Nome kommune sitt budsjett er KS-modellen benyttet, ikke tallene fra regjeringens anslag om fordeling til kommunene.

Rammetilskuddets faste del					
	Ramme-tilskudd	Inntekts-utjevning	Skatte-inngang	Naturressurs-skatt	Sum
Statsbudsjettet	268 677	28 953	250 709	inkl.	548 339
KS.modellen	268 677	38 163	235 940	3 531	546 311
Differanse	-	-	9 210	14 769	3 531
					2 028

Tabellen er ikke korrigert for kommunestyrets vedtak, som inkluderer stortigets ekstrabevilgninger i desember 2025.

3.7.2 Eiendomsskatt

Nome kommune har en generell skattesats på 7 promille på eiendomsskatt. Det er det høyest tillatte. I praksis gjelder dette for kraftanlegg, kraftlinjer og næringseiendom. Fra 1.1.2020 er høyeste tillatte skattesats 4 promille for boliger og fritidseiendommer. Det ble også innført en obligatorisk reduksjonsfaktor fra 1.1.2020 som innebærer at alle takster på boliger og fritidseiendommer skal reduseres med 30 prosent.

Nome kommune benytter skatteetatens formuesverdi som grunnlag for eiendomsskatt på boliger. Formuesverdien fastsettes av skatteetaten. Stortingens vedtak kan vedta en prosentvis endring hvert år. For boliger i Nome kommune er det et bunnfradrag på 250.000 kroner, noe som utgjør 1000 kroner i redusert eiendomsskatt for hver bolig/fritidsbolig. Samlet utgjør dette 3,6 millioner kroner.

Formannskapet innstiller på å fjerne bunnfradraget fra og med år 2026.

For eiendommer som ikke har formuesgrunnlag, i hovedsak fritidseiendommer, våningshus, kraftlinjer og næringseiendommer, er det vedtatt lokale takster av sakkyndig nemnd. Disse takstene gjelder for 10 år om gangen. Neste takstering er i 2030.

Eiendomsskattegrunnlaget for kraftanleggene får vi tilsendt fra skatteetaten. Endelig grunnlag for 2026 får vi i desember 2025.

Beregning av eiendomsskattegrunnlaget for vannkraftverk er gjennomsnittet av siste fem års brutto salgsinntekter. Det betyr at energipriser i dag innvirker på eiendomsskatten som skal betales i fremtiden. Det er fastsatt maksimalsats og en minimumssats når grunnlaget skal beregnes. Med de høye priser som var i 2021-2023 vil makspris bli gjeldende. Det kan bety at det ikke blir videre økning i 2026. For 2026 er fordelingen av eiendomsskatten budsjettert slik:

Type eiendomsskatt	Reg 2025	Bud 2025	Bud 2026
Eiendomsskatt Vannkraftsanlegg	6 128 782	8 000 000	6 000 000
Eiendomsskatt kraftnett, næringseiendom og ubebygd tomt	4 294 988		4 300 000
Eiendomsskatt Boliger	18 496 724	17 700 000	18 500 000
Eiendomsskatt fritidshus	541 816		500 000
Sum eiendomsskatt	29 462 310	25 700 000	29 300 000

Skjema er det sammen i alle budsjettversjoner. Kommunesdirektør forslag, formannskapets innstilling og kommunestyrets vedtak.

3.7.3 Andre generelle statlige inntekter

Andre generelle driftsinntekter	Regnskap År 2024	Budsjett 1/1 - 2025	Budsjett 31/12 - 2025	Budsjett ÅR 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
Konsesjonsavgifter	- 540	- 526	- 526	- 526	- 526	- 526	- 526
Naturressursskatt	- 3 549	- 3 438	- 3 438	- 3 531	- 3 531	- 3 531	- 3 531
Rente- og avdragskompensasjon	- 2 263	- 2 000	- 2 000	- 2 012	- 1 900	- 1 800	- 1 700
Vertskommune asylmottak	- 3 345	- 3 100	- 3 013	- 2 900	- 2 900	- 2 900	- 2 900
Vertskommunetilskudd psykisk utv.	- 21 366	- 19 000	- 19 510	- 19 000	- 17 000	- 17 000	- 17 000
Integreringstilskudd flyktninger	- 43 563	- 28 729	- 28 729	- 20 817	- 12 360	- 6 146	- 3 143
Sum	- 74 627	- 56 793	- 57 216	- 48 786	- 38 217	- 31 903	- 28 800

Skjema er det sammen i alle budsjettversjoner. Kommunesdirektør forslag, formannskapetets innstilling og kommunestyrets vedtak.

Konsesjonsavgiften

Konsesjonsavgiften (egentlig en skatt) er en avgift for alle kraftverk med en årlig produksjon over 40GWh. Avgiften deles mellom stat og kommune. Beløpet på 526 000 kroner settes av på bundet fond. Senere år kan dette fondet disponeres til næringsaktivitet. Avgiften indeksreguleres hvert femte år, og siste regulering var i 2021. Kommunedirektøren foreslår å bruke kroner 526 000 kroner som utgjør fondsmidlene fra 2025 til å dekke deler av tilskuddet til Midt-Telemark og Nome Utvikling AS.

Kompensasjon for renter og avdrag.

I et tidligere statsbudsjett ble det vedtatt at kommunene ikke fikk tilskudd til å bygge skoler/sykehjem, men skulle få en rentekompensasjon i 40 år. Denne ordningen er nå borte, men kompensasjonen løper i mange år til.

Vertskommunetilskudd psykisk utviklingshemmede

Tilskuddet har sin bakgrunn i HVPU-reformen, som ble gjennomført tidlig på 1990-tallet. På det tidspunktet overtok 33 kommuner i landet, deriblant Nome, ansvaret for en rekke beboere som hører hjemme i andre kommuner. Formålet med tilskuddsordningen er å kompensere vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen. I Nome er det ni beboere som gir grunnlag for tilskudd i 2026.

Vertskommunetilskudd Nome mottak.

Vertskommunetilskudd utbetales til kommuner der det er asylmottak. Tilskuddet utbetales til kommunen uavhengig av eierforholdet til mottaket. Tilskuddet består av en grunnsats per kommune og en sats per mottaksplass. Tilskuddet er ment å dekke kostnader kommunen er forpliktet til å ta. Disse kostnadene er normalt knyttet til helse og skole.

Nome mottak fikk ny driftskontrakt med UDI fra 1.7.2020. Avtalen har en varighet på seks år med mulighet for forlengelse i to pluss to år.

Integreringstilskudd

Tilskuddet utbetales i fem år for hver bosatt flyktning. Det betales fullt tilskudd det første året uavhengig når flyktningen ankommer kommunen på året. Det er ulike beløp avhengig av hvem person som bosettes.

Høyest beløp gjelder for enslig mindreårig under 17 år. For 2025 er beløpet på 1.194.800 kroner.

Tilskuddsbeløpet skal dekke fosterhjem, institusjon og/eller annen omsorg for barnet.

Tilskuddsbeløpet varer helt frem til barnet fyller 17 år, deretter utbetales et mindre beløp frem til barnet fyller 20 år. Tilskuddet er spesielt høyt da kommunene antas å ha høye kostnader med enslige barn.

Tilskudd til en enslig voksen person er 250.000 kroner de to første årene, deretter reduseres beløpet til 72.000 kroner i år 5. Etter fem år er det slutt på tilskudd. Tilskuddet er ment å dekke alle kostnader til flyktningen. Normalt går flyktningen i et intro-program og har rett til 20.600 kroner i tilskudd hver måned han/hun deltar. Deltagelsen på intro-program kan variere fra ingenting til 3 år. Varigheten er avhengig av kvalifikasjonene flyktningen har fra tidligere. Dersom flyktningen ikke starter på intro-program, blir resultatet ofte utgifter på NAV.

I kommunedirektøres forslag er det foreslått å ikke bosette flyktninger i økonomiplanperioden. Det medfører reduksjon i det statlige integreringstilskuddet.

3.7.4 Renter og avdrag

Rentekostnaden på eksisterende lån er beregnet til 36,5 millioner kroner og synkende til 30,3 millioner kroner i år 2029.

Renter på lån som tas opp i 2026 og fremover er beregnet til 4,5 prosent rente i hele økonomiplanperioden. Det budsjetteres med låneopptak i juli, men det kan bli nødvendig med tidligere opptak i forhold til kommunens likviditet.

For 2026 beregnes minimumsavdrag til 33,3 millioner. Beregningen er gjort utfra dagens lånesaldo og de investeringer som kommunedirektøren har med i sitt forslag. Avdrag på nye lån kommer først med fra år 2027.

3.7.5 Utbytte

Nome kommune får årlig utbytte fra to selskap; Telemark Energi AS og Midt-Telemark Kraft AS. Selskapene var invitert til formannskapet 21.oktober 2025. Der hadde de informasjon om prognoser for fremtidige utbytter (samlet for begge selskap).

ÅR 2024	ÅR 2025	ÅR 2026	ÅR 2027	ÅR 2028	ÅR 2029
16 016	9 469	10 527	12 787	10 417	5 879

Utbytte vil bli en god del redusert i 2028 og 2029 som følge av planlagt vedlikehold med produksjonsstans.

3.7.6 Overføring til investering

Enkelte utgifter i investering kan ikke finansieres med bruk av lån. Dette gjelder kjøp av andeler, aksjer og egenkapitalinnskudd. Med eierskap i KLP er det krav om årlig innskudd i pensjonsselskapet. Dette varierer fra år til år, og prognosen for 2026 er 2 451 000 kroner. Innskuddet skal finansieres med egenkapital. I budsjett og økonomiplan er det tenkt at denne egenkapitalen skal komme fra salg av eiendom og ikke som en overføring fra drift.

3.7.7 Fondsbruk og avsetning

Formannskapets innstilling til budsjett og økonomiplan medfører en avsetning til disposisjonsfondet de to første årene og en bruk av fondet de to siste årene.

Utviklingen av disposisjonsfond				
31.12.2025	31.12.2026	31.12.2027	31.12.2028	31.12.2029
4 600	8 925	14 637	13 779	7 809

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Budsjettet i år 2029 salderes med 6 millioner kroner fra fond, med bakgrunn i lavt utbyttet i år 2029. For år 2030 vil utbytte komme opp på normalt nivå igjen og bruk av fond tilsvarende reduseres. Tabellen viser saldo ved slutten av hvert år.

4 Måltall

4.1 Måltall kl.§ 14-2c.

Formannskapet ga ingen direkte signaler om måltall i signalmøtet. Det ble gitt signaler om en økonomiplan i balanse og noen begrensinger hvor utgiftskuttene og inntektsøkningene kunne komme. Basert på disse signalene vil kommunedirektøre foreslå følgende måltall for den kommende økonomiplanperiode.

	Måltall	BUD 2026	BUD 2027	BUD 2028	BUD 2029
1	Netto driftsresultat	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
2	Disposisjonsfond	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
3a	Netto lånegjeld				
3b	Lånegjeld uten VA-lån	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %
4a	Avvik fra budsjett 01.01	-1,0 %	-1,0 %	-1,0 %	-1,0 %
4b	Avvik fra budsjett 30.06	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Dette er lang svakere måltall enn det som antas å være en standard for kommunene. Samtidig skal måltallene være realistiske, men først og fremst være styrende for budsjettvedtaket. Det er disse måltallene kommunedirektøren har forsøkt å oppnå med sitt budsjettforslag.

De tre første måltall er i prosent av driftsinntekter. De to siste måltallene er i forhold til bevilget budsjetttramme til rammeområdene samlet sett. Ved beregning av måltallet for netto lånegjeld trekkes fra startlån og beregnet andel lån til selvkostområdene.

Tabellen under viser måltallene basert på tall fra kommunestyrets vedtak.

		Økonomiplan 2026-2029				
	Grunnlag	Prog 2025	BUD 2026	BUD 2027	BUD 2028	BUD 2029
	Driftsinntekter		- 850 388	- 845 017	- 844 325	- 842 683
	Netto driftsresultat		- 4 289	- 5 676	894	6 006
	Disposisjonsfond	4 600	8 925	14 637	13 779	7 809
	All lånegjeld		840 820	869 814	875 168	877 262
	Startlån		87 830	94 830	101 830	108 830
	Lån til selvkost inv.		201 000	210 000	223 000	232 000
	Netto lånegjeld		551 990	564 984	550 338	536 432
	Måltall		BUD 2025	BUD 2026	BUD 2027	BUD 2028
1	Netto driftsresultat		0,5 %	0,7 %	-0,1 %	-0,7 %
2	Disposisjonsfond		1,0 %	1,7 %	1,6 %	0,9 %
3	Netto lånegjeld		-64,9 %	-66,9 %	-65,2 %	-63,7 %
4a	Avvik fra budsjett 01.01					
4b	Avvik fra budsjett 30.06					

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Det er investeringsprosjektet «ombygging Bjervatun» som krever mest av investeringbudsjettet de neste fire årene. Det er også dette prosjektet det er tatt hensyn til i signalmøte når dette nøkkeltallet ble satt. Det har vært nødvendig å begrense øvrige investeringer for å nå dette måltallet.

4.2 Handlingsplanens måltall

Status er per 31.12.2024. Noe data er hentet fra 2025.

4.2.1 Nært og godt å bo

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Andel som bor i egen bolig	83 %	>83%	81-82%	<80%	Planstrategien
Andel ungdom som er fornøyd med lokalmiljøet	62,5 %	>73%	66-72%	<65%	Samfunnsdelen
Antall solgte kommunale tomter	2	3	2	<1	Samfunnsdelen

4.2.2 Nært til mulighetene – gode forbindelser

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Antall km sykkelvei langs kommunal vei	3 km	>3,1 km	3,05 km	<3 km	Samfunnsdelen
Andel kommunale veier og gater med belysning	30,7%	>31%	30,7-30,9%	<30,6%	Trafikksikkerhetsplan
Andel kommunale veier med fast dekke	41%	>37,3%	37,0-37,3%	<37,0%	Trafikksikkerhetsplan

4.2.3 Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Utdelte kultur- og fritidskort i kommunen	150	<120	120 - 169	>170	Samfunnsplanen
Barn 6- 15 år i kulturskole	21 %	>24%	20-23%	<20%	Samfunnsplanen

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	Akseptabel t	For svakt	Forankring i planverk
Andel hjemmeboende med demens som har vedtak om et dagaktivitetstilbud	30,8 %	> 20 %	15-19%	> 14 %	Helse- og omsorgsplan
Andel av opphold i sykehjem som er korttidsopphold	16,6 %	> 20 %	14-20 %	< 14 %	Helse- og omsorgsplan
Antall avsluttede saker i psykisk helse	35 %	> 30 %	20-30 %	< 20 %	Helse- og omsorgsplan
Andel hjemmebesøk utført av jordmor innen tre døgn etter hjemkomst fra føde/barsel	98,2 %	>70 %	60-69 %	< 60 %	Helse- og omsorgsplan
Vaksine, 9-åringer	98,5 %	> 98 %	96-97 %	< 95 %	Helse- og omsorgsplan
Andel barn med fullført helseundersøkelse innen 1. skoleår*	100 %	100 %	90-99 %	< 89 %	Helse- og omsorgsplan
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år	99%	100 %	97-99,9 %	<97 %	Samfunnsplanen
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanningen	55,6%	>50 %	40-50 %	<40 %	Samfunnsplanen
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing, 8. trinn	56,4 %	>60 %	50-60 %	<50 %	Samfunnsplanen
Elever på mestringsnivå 3-5 på nasjonale prøver i regning, 8. trinn	42,9 %	>60 %	50-60 %	<50 %	Samfunnsplanen
Elever på 8.-10.trinn som har vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring.	13 %	<9 %	9-10 %	>10 %	Samfunnsplanen
Andel undersøkelser gjennomført innen 3 måneder i barnevernet	100%	100%	80-88 %	< 80 %	Samfunnsplanen

*lokale tall pga Fylkesoppløsning.

4.2.4 Nær der du bor – godt samhold

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Besøk på bibliotek pr. innbygger	4,64	>5	3-5	<3	Samfunnsplanen
Kino - Totalt besøkende gjennom året	2779	>3000	2500-3000	<2500	Samfunnsplanen

4.2.5 Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	OK	For svakt	Forankring i planverk
Andel innbyggere over 16 år med utdanning på høghskolenivå	22,15%	>24%	23-24%	<23%	
Andel av ansatte (brukerrettede årsverk) som har fagutdanning i pleie og omsorg	82,9%	> 85 %	80--84%	< 80 %	Helse- og omsorgsplan
Andel 18-24 år på sosialhjelp	8%	<5 %	5-10%	>10 %	
Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 18-24 år	5%	<3%	3-5%	>5%	
Reduksjon med 10 mottakere av økonomisk sosialhjelp i 2025.		> 10 stk		< 10 stk	Budsjettvedtak desember-24

4.2.6 Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Omdisponering av dyrka mark (dekar etter jordlova)	1	0	0,5	>1	Samfunnsplanen
Plikt til utsortering av avfall					
Matavfall	61,26%	>55%	54-44%	<43%	Samfunnsplanen og avfallforskriften 10 a
Plast	40,49%	>50%	49-39%	<38%	
Papp og papir	82,45%	>80%	79-69%	<68%	
Glass og metall	80,7%	>85%	84-74%	<73%	

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Andel av vann som går tapt på grunn av lekkasje	35%	<30%	31-35%	>36%	Samfunnsplanen

4.2.7 Nært til kommunen – god kommune

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2026	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Utgifter til vedlikehold pr. m2	120 kr	100 kr	51-99 kr	50 kr	Samfunnsplanen
Sykefravær (status= 3. kvartal 2025)	8,9%	<7,5 %	7,5-9 %	>9 %	Samfunnsdelen
Andel heltidsansatte i kommunen (PAI statistikk pr 1.12.2024)	52,4%	>56%	50-56%	<50%	Samfunnsdelen
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse (PAI statistikk pr 1.12.2024)	76,97%	>80%	75-80%	<75%	

*Det høye tallet i 2023 er grunnet kr 9 900 000 avsatt til ombygging Svenseid barnehage.

5 Investeringsprogram

5.1 Investeringsrammer med detaljer

Investeringstiltak i denne økonomiplanperioden er tatt ned til et minimum, grunnet kommunens økonomiske situasjon.

De to forgående år har investeringsprosjektene vært samlet i investeringsgrupper. Det gjøres ikke i år da det er vesentlig færre prosjekter det er funnet plass til i kommunedirektøres investeringsforslag. Unntaket er samlepost for vann og avløp som består av mange delprosjekter.

5.1.1 Investeringsliste

	Investeringstiltak uten tilskudd - Linje 1				
	Alle beløp i 1000 kroner	Budsjett År 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
I100	Ramme for IT-utvikling - fellesramme	2 000	2 000	2 000	2 000
I102	Ramme IKT-utvikling - lokal pott	1 700	1 700	1 700	1 700
I120	Ramme for IT-utvikling - skoler/barnehager	2 200	2 200	2 200	2 200
I134	Nytt utstyr/inventar Helse og omsorg	125	125	125	125
I160	Ramme for utstyr/bil - teknisk sektor	-	550	-	550
I166	Biler -Hjemmetjenesten	900	900	900	900
I170	Ny brannbil Ulefoss	-	-	5 050	-
I170	Nye ATV	250	-	-	-
I170	Ny feiebil	-	-	700	-
I216	Samlepost for Vann og Avløp	15 000	15 000	15 000	15 000
I236	Hovedvannsledning	6 000	5 000	5 000	5 000
I300	Trafikksikkerhetstiltak	300	2 000	2 000	2 000
I322	Asfalterte grusveger	-	1 000	1 000	-
I333	Miljøoppgradering av veier	1 200	300	300	300
I335	Nye gatelys	700	350	350	350
I470	Opprusting Bjervatun	31 000	91 000	-	-
I486	Formålsbygg - Rehabilitering	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum Investeringstiltak		66 375	127 125	41 325	35 125
	Tilskudd til andre og aksje/andels kjøp - linje 2 og 3				
	Alle beløp i 1000 kroner	Budsjett År 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
I118	Egenkapitalinnskudd KLP	2 451	2 451	2 451	2 451
I119	Rammebevilgning kirkelige formål	800	800	800	800
Sum tilskudd, aksjekjøp		3 251	3 251	3 251	3 251
	Øremerkede tilskudd				
		Budsjett År 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
I300	Trafikksikkerhetstiltak	-	- 1 200	- 1 200	- 1 200
I170	Kjøp av transportmidler - brann			- 2 494	
I470	Opprusting Bjervatun	-	- 48 800	-	-
Sum tilskudd		-	- 50 000	- 3 694	- 1 200

Skjema inkluderer formannskapets innstilling.

Beskrivelse av investeringstiltakene

ID	Beskrivelse
I119	Investeringsstilskudd kirka Nome kommune bevilger årlig en ramme til investeringer innenfor kirkelige formål som Kirkelig Fellesråd disponerer.
I100	IKT ramme felles investering med MT kommune Planlagte utgifter er: Nytt elektronisk pasientjournalssystem (EPJ). Nytt Sak arkivsystem. Oppgradering Norkart Utskifting av tekniskutstyr er satt på vent i forhold til mulig intreden i Kongsbergregionen.
I102	IKT ramme lokal pott Nome kommune Plan for utskifting av ansattes pc videreføres. Oppgradering av nettverk Møteromsskjermer Utskifte arbeidstasjoner helse Bytte Wifi - aksesspunkter Bytte av diverse skjermer.
I120	IKT- Ramme skole og barnehage Alle elever i Nomeskolen fra 1-10 har 1:1 device. Oppfølging av plan for utskifting av ikt utsyr både i skole, voksenopplæring og barnehager. Dette gjelder også digitale tavler i klasserom.
I134	Nytt inventar helse og omsorg Det er stort behov for å bytte ut inventar ved sykehjemmet, og andre av helse og omsorg botilbud. Det er blant annet behov for å bytte ut lenestoler ved sykehjemmet, noe som er svært kostbart. Det er dermed lagt opp til en gradvis utbytting av stolene over flere år.
I160	Ramme for bil teknisk sektor Fast budsjettpost som fordeles mellom eiendomsavdelingen og samferdsel og kommunalteknisk. Det tas en pause i årlig innkjøp For 2027 er det eiendomsavdelingen som skal kjøpe bil. I 2029 er det samferdsel og kommunalteknikk.
I166	Utskifting bilpark hjemmetjenesten Tiltaket går ut på å kjøpe inn biler til hjemmetjenesten i kommunen.
I170	NMTBR: ny brannbil Ulefoss Investeringen følger utskiftingsplan for NMTBR, herunder brannbiler, båter, frigjøringsutstyr, overflateutstyr m.m. Planen er ment å virke i perioden 2019-2029, og er forankret i AMU (sak 004/18). Nome sin andel er 2 556 inkl mva.
I170	NMTBR: Nye ATV Forutsetter at kommunen selger unimoger (eldre terrenggående brannbiler).
I170	NMTBR: Kjøp av ny feierbil. Fra leasing til kjøp. I økonomiplanperioden så vil ene leasingbilen til feietjenesten gå ut på avtale sommer 2028. Bilene må bygges med inndeling av skitne/rene soner for å få minst mulig eksponering av kreftfremkallende stoffer.
I216	Ramme vann og avløp Det budsjetteres med en ramme for vann- og avløpsprosjekter på 15 millioner kroner per år i økonomiplanperioden. Prosjektene som er planlagt i økonomiplanperioden er følgende: Pumpestasjon Bedehusbekken VA Berget 2 VA Berget 3 VA Berget 4 VA Bjervagate

	VA Bjervajordet VA Haugbakken VA Åkervegen Ny vannpumpestasjon for Dagsrud høydebasseng VA Herregårdsvegen Brånaråsen høydebasseng
I236	Utskiftning Hovedvannledning 2026/27/28/29 Hovedledningen for vannforsyningen til Ulefoss er en asbestledning fra 1967. Ledningen utgjør den eneste forsyningen fra vannverket til Ulefoss og er dermed å anse som kritisk infrastruktur for å opprettholde en trygg og stabil vannforsyning til området. Det har tidligere vært brudd på ledningen, og under reparasjonsarbeidet ble det avdekket at tilstanden var vesentlig dårligere enn antatt. Forfallet vurderes å være kommet lengre enn tidligere forutsatt. Prosjektet er etablert som et flerårig investeringsprosjekt for gradvis utskiftning av de mest kritiske strekningene i planperioden.
I300	Trafikksikkerhetstiltak Budsjettposten benyttes til årlige trafikksikkerhetstiltak som bygging av fortau/gang- og sykkelveg også videre. Forutsatt dekning av 1,2 mill fra tilskuddsordningen. Det er ikke bestemt hvilket tiltak som skal søkes midler på for 2027. Det er satt av midler til prosjektering i 2026 basert på oppdatert tiltaksliste i planen.
I322	Asfaltering av grusveier Budsjettposten skal benyttes til asfaltering av grusveger. Det er ikke avklart hvilke veier som skal asfalteres i 2027-2028.
I333	Klimaoppgradering av veier/grøfter Budsjettposten skal benyttes til utskiftning av større stikkrenner og erosjons sikring langs veier der det er høy vannføring. I 2026 er det satt av midler til rassikring langs Grønnvoldvegen der det er et parti som er svært rasutsatt.
I335	Nye gatelys Det er et stort behov for å fortette eksisterende boligfelt med gatelys siden mange av de store boligfeltene i Lunde og Ulefoss har få eller ingen gatelys. I tillegg er det fortsatt behov for å skifte eksisterende armatur med LED. I økonomiplanperioden er det fokus på å skifte ut gamle gatelys til Led pærer. Skal gi innsparing på drift.
I486	Rehabilitering/oppgradering Formålsbygg Tiltaket innebærer en fast rammebevilgning til oppgradering av kommunes formålsbygg. Det er energistyring og varmebehandling samt ventilasjonsanlegg som skal byttes ut. Det legges opp til at kommunedirektøren gjør løpende årlige prioriteringer innenfor rammen. Nome sjukeheim har prioritet i 2026 og Nome rådhus i 2027-2028.
I470	Ombygging Bjervatun Tiltaket går ut på å renovere/bygge om hele bygningsmassen på Bjervatun til omsorgsboliger med heldøgns omsorg. Det er forventet at tiltaket vil gi mellom 28 og 32 omsorgsplasser avhengig av romløsning. Prosjektering og planlegging våren 2026, ombygging høst 2026 og 2027. Forutsetter tilskudd fra Husbanken tilsvarende 55% (48 800 millioner utbetalt i 2027/28). For 2028 er inntekter for brukerbetaling lagt inn, samt bemanning av tjenesten. Driftskostnader og inntekter må ses nøyer på når prosjektering er gjennomført.

Merverdiavgift

Alle investeringsbeløp er inkludert merverdiavgift med unntak av vann- og avløpsprosjekter, egenkapitalinnskudd KLP og investeringsmidler til kirken. Ordinær merverdiavgift skal ikke kostnadsføres. Merverdiavgift der kommunen kan kreve momskompensasjon skal kostnadsføres i regnskapet.

Tilskudd til andres investeringer

Det gis et fast årlig tilskudd til kirkelig fellesråd på 800 000 kroner. Dette kan vi lånefinansiere.

Aksjer og andeler

Alle kommuner som benytter KLP er også medeiere i selskapet. Det er egenkapitalkrav til pensjonsselskapene. Alle kommuner må derfor bidra til å opprettholde egenkapitalkravet i selskapet. Investering i aksjer og andeler kan ikke lånefinansieres og midlene må hentes fra drift eller annen egenkapital.

Investeringstiltaket for krav til kapitalinnskudd KLP vises med egen oppstilling. Tidligere har denne vært finansiert av driftsmidler med overføring mellom de to regnskapene. For 2026 er det planlagt finansiert med avdrag på et lån kommunen tidligere har gitt for kjøp av kommunalt bygg. Det siste avdraget skal betales i 2026. For kommende år er det nødvendig med inntekter fra salg av eiendom. Dersom det selges for større sum i 2026 kan dette settes av til investeringsfond som benyttes senere år.

ID	2026	2027	2028	2029	Beskrivelse
I119	2 451	2 451	2 451	2 451	Kapitalinnskudd KLP
I182	-1 750				Avdrag lån helsesenter
I183	-501	-2 251	-2 451	-2 451	Salg av transportmidler, eiendommer og tomter
I183	-200	-200			Salg to stk unimog -branntjenesten

5.2 Finansiering av investeringene

I 2026 finansieres investeringsprosjektene med 58,3 millioner kroner fra bruk av lån. Nytt låneopptak kan bli mindre om noen av prosjektene i 2025 ikke gjennomføres eller videreføres. Da vil finansieringen til disse overføres til år 2026 og låneopptaket for 2026 kan reduseres. Vedtak blir å låne inntil 58,3 millioner kroner for å ta hensyn til endringer i 2025.

Investeringsprosjektene medfører krav på merverdiavgiftskompensasjon med 8,9 millioner. Disse inngår også i felles finansiering av prosjektene.

Ombygging Bjervatun gir tilskudd fra husbanen. Det er forutsatt at tilskuddet kommer i 2027.

5.3 Startlån

Kommunedirektøren foreslår å ta opp 10 millioner i lån fra Husbanken til videreutlån som startlån. Så lenge startlånskundene betaler sine renter og avdrag til kommunen vil det gå opp i opp med det kommunen betaler av renter og avdrag til Husbanken.

6 Driftsrammene

Bevilgningsoversikt drift - Budsjett/økonomiplan 2026-2029							
Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Bevilgning til rammeområdene	År 2024	1/1 - 2025	31/10 - 25	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
A: Politikk	3 166	3 381	3 381	3 205	3 830	3 186	3 606
B: Interkommunale samarbeid	99 617	93 117	98 687	94 684	93 980	91 757	90 135
C: Politisk/lovbestemte tilskudd og medlemskap	12 473	12 564	12 564	13 516	13 479	13 104	13 215
D: Administrasjon	23 910	26 077	22 896	22 615	21 177	21 203	21 177
E: Oppvekst	167 447	150 970	158 145	157 827	148 549	146 615	145 299
F: Helse- og omsorg	232 957	231 929	241 958	237 573	239 776	238 527	238 527
H: Samfunnsutvikling	60 406	53 578	55 379	56 146	55 892	55 691	52 988
J: Vann og Avløp	912	- 562	- 527	990	- 1 202	- 1 185	- 694
M: Felles inntekter/utgifter	- 28 001	- 18 067	- 23 367	18 869	- 18 514	- 14 417	- 11 028
O: Ny kommunestruktur	-	-	-	-	-	-	-
SUM DRIFT FORDELT PÅ RAMMEOMRÅDENE	572 887	552 987	569 116	565 707	556 967	554 481	553 225
Korreksjon rammer: Avsetning til bundet fond	- 1 592	655	655	36	36	36	36
SUM BEVILGNINGER DRIFT NETTO (LINJE 6)	571 295	553 642	569 771	565 743	557 003	554 517	553 261

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

De enkelte driftsrammene er ikke kompensert for neste års lønnsøkning. Hele bevilgningen til lønnsøkning er samlet på rammeområde «M: felles inntekter/utgifter». I beløpene for ramme «B: interkommunale samarbeid» er lønnsøkning inkludert. Her er tallene det vi faktisk skal betale i 2026. For ramme område «J. Vann og avløp» skal lønnsøkning dekkes av gebyrer og det er hensyntatt i modellen for selvkostberegninger.

De andre rammeområdene vil få sin andel av lønnsreservene underveis i 2026.

Budsjett til lærlinger er nå fordelt til ramme E og F. Det er ingen reservepost for lærlinger. Mye av reduksjonen på ramme D: Administrasjonen, kommer av at lærlingebudsjettet er flyttet.

6.1 Politikk – Ramme A

6.1.1 Nasjonale føringer for lokaldemokrati

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) legger grunnlaget for at kommunene skal kunne utføre tjenester og utvikle lokalsamfunn på en best mulig måte for innbyggerne. Loven har tre hovedformål: å regulere kommunenes myndighetsutøvelse, å fremme kommunalt selvstyre, og å bidra til et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

I kommuneloven (§ 4-1) står det at kommunen «skal aktivt informere om egen virksomhet og om virksomhet som andre rettssubjekter utfører på vegne av kommunen. Kommunen skal også legge til rette for at alle kan få tilgang til slik informasjon». Dette understreker at åpenhet og innsyn er grunnleggende for lokaldemokratiet.

Kommuneloven fra 2020 markerte en tydeligere rollefordeling mellom folkevalgte organer og administrasjonen i kommunen. Loven bidrar til å styrke både de folkevalgte og kommunedirektørens rolle, samt å tydeliggjøre skillet mellom politikk og administrasjon.

I KS-dokumentet Kommunesektorens politiske prioriteringer 2024-2027 pekes det på at gjennom et sterkt lokaldemokrati kan kommuner og fylkeskommuner være med på å realisere viktige samfunns mål som bærekraftig velferd, inkludering, grønn framtid og trygghet¹.

Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) legger forholdene til rette for at borgerne ved frie, hemmelige og tillitsskapende valg kan velge sine representanter. Kommunene har et særlig ansvar for valginformasjon, når og hvor man kan stemme, og hvordan gjennomføres valget.

Videre er det en forventning om at kommunene i løpet av valgperioden behandler en eierskapsmelding, jamfør kommunelovens bestemmelser, for å sikre demokratisk kontroll og ansvarlighet i kommunens eierstyring.

6.1.2 Lokale føringer

I 2023 vedtok kommunestyret ny politisk organisering, med endring fra tre hovedutvalg til to hovedutvalg, og reviderte arbeidsvilkår for folkevalgte.

Det ble i 2023 også vedtatt nytt delegeringsreglement for perioden 2023-2027, reglement for folkevalgte organ, samt kommunens arbeidsgiverstrategi og etisk reglement for folkevalgte og ansatte.

¹ HYPERLINK "<https://www.ks.no/om-ks/ks-styrende-dokumenter/kommunesektorens-politiske-prioriteringer-2024-2027>" <https://www.ks.no/om-ks/ks-styrende-dokumenter/kommunesektorens-politiske-prioriteringer-2024-2027>

6.1.3 Budsjettrammen

A: Politikk							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2024	1/1 - 2025	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Bevilget til 01/01-2025		3 166	3 381	3 381	3 381	3 381	3 381
Tiltak og konsekvenser i forrige økonomiplan				-300	345	-75	345
ØP: Forrige vedtatte økonomiplan			3 381	3 081	3 726	3 306	3 726
Bevilget 1. tertial 2025 m/videreføring							
Bevilget 2. tertial 2025 m/videreføring							
Andre KST-bevilgninger i 2025							
Sum politisk bevilget 31/10-2025			3 381	3 081	3 726	3 306	3 726
Konsekvensjusteringer							
Honorar endres etter stortingsrep. Lønn				177	177	177	177
Prisvekst 2025 egne kjøp	3,5 %			16	16	16	16
Sum av flere reduksjoner diverse poster				-83	-83	-83	-83
Økt pensjonssats fra 16% til 17%				14	14	14	14
Sum konsekvensjustert budsjett i ARENA				3 205	3 850	3 430	3 850
Rammetiltak							
Reduksjon av utvalg - Hoo				-100	-100	-100	-100
Endret politisk struktur (antall representanter)						-144	-144
Kommunedirektørens forslag m/tiltak				3 105	3 750	3 186	3 606
Politiske endringer							
Beholde HOO-utvalget til valg-2027				100	80		
Kommunestyrets vedtatt budsjett og ØP		3 166	3 381	3 205	3 830	3 186	3 606

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

6.1.4 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde A							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi/ Politisk vedtak:	Gjennomføres år				Konsekvenser økonomi:
			2026	2027	2028	2029	
Gjennomføre folkevalgt opplæring					X		Kostnaden for selve gjennomføringen anslås til kr 95 000.- I tillegg kommer godtgjøring til folkevalgte
Gjennomføre valg		Kommuneloven		X			280 000,- kroner

6.2 Interkommunale samarbeid – Ramme B

Nome kommune har valgt å løse flere tjenester gjennom interkommunalt samarbeid. Det er flere årsaker til slike løsninger; - mer effektiv tjenesteproduksjon, behov for å skape et større fagmiljø og at noen tjenester/funksjoner er så små at de ikke utgjør hele stillinger.

Nome kommune deltar i 22 interkommunale samarbeid organisert som interkommunalt politisk råd, kommunale oppgavefellesskap, interkommunalt selskap eller vertskommunesamarbeid. I tillegg har Nome kommune avtale med andre kommuner (primært Midt-Telemark kommune) om å dele på enkeltfunksjoner/stillinger.

De to største interkommunale samarbeidene er NAV og barnevern. I tillegg til selve driften av tjenesten disponeres det også tiltaksbudsjett. De to tjenestene er nærmere kommentert under, mens de øvrige er kommentert under 6.2.3.

6.2.1 NAV

Nasjonale føringer

Nasjonale føringer for NAV er forankret i NAV 2030 som er virksomhetsstrategien til Arbeids- og velferdsdirektoratet. NAV-kontoret jobber ut ifra Lov om Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV-loven) (herunder Arbeidsmarkedsloven, Folketrygdloven, Lov om sosiale tjenester og andre lover som forvaltes av Arbeids- og velferdsforvaltningen).

Den statlige delen har ansvaret for arbeidsmarkedspolitikken og de statlige velferdsordningene. Den kommunale delen har ansvaret for de kommunale sosialtjenestene. I dette ligger oppfølging mot integrering og aktivisering av utsatte grupper og arbeidsrelatert aktivitet. Alle innbyggere har rett på lik behandling, uavhengig av ytelse og alle som har behov for bistand til å komme i jobb har rett på en vurdering av bistandsbehovet regulert i NAV-lovens §14a.

Nav Vestfold og Telemark har utarbeidet regionale føringer felles for alle Nav-kontor i regionen, der tidlig innsats er høyt prioritert. Målgrupper i hovedfokus er ungdom, brukere som har opprinnelsesland utenfor EU og EØS (landgruppe 3), og langtids arbeidssøkere.

Lokale føringer

Det foreligger en partnerskapsavtale og driftsavtale mellom stat og kommune, og samarbeidsavtale mellom Nome og Midt-Telemark kommune. Gjeldende partnerskapsavtale fordeler driftskostnadene på stat og kommune etter en fordelingsnøkkel på 47 prosent stat og 53 prosent kommune.

NAV lokalt har ansvaret for Arbeids- og velferdsetatens tjenester i Midt-Telemark og Nome kommuner. Dette omfatter følgende statlige tjenester:

- informasjon og veiledning innen statlige Nav-tjenester
- formidling, rekruttering og inkludering av arbeidskraft
- bistand og oppfølging av alle prioriterte grupper, for eksempel langtidsledige og sykemeldte.
- være lokalt kontaktpunkt for arbeidsgivere

Kontoret skal også dekke følgende tjenester:

- Kvalifiseringsprogrammet (KVP)
- Økonomisk rådgiving og gjeldsrådgiving
- Økonomisk sosialhjelp
- Midlertidig bolig
- Talenhus for ungdom

Særlige utfordringer

NAV Midt-Telemark og Nome har betydelig økning i antall mottakere av økonomisk sosialhjelp, noe som i stor grad naturlig kan forklares med at Nome kommune har bosatt mange flyktninger de siste tre årene. Flyktningene mottar sosialhjelp fra kommunen fra de ankommer og til de starter i introduksjonsprogrammet, i snitt 3 måneder. Etter endt introduksjonsprogram kommer de tilbake til NAV og søker om økonomisk sosialhjelp hvis de ikke har kommet i jobb, og fremdeles har behov for støtte til livsopphold. Det er vanskelig å anslå behovet for økonomisk sosialhjelp for flyktninger i 2026, så disse budsjettpostene er veldig usikre. Vi er avhengig av et næringsliv med behov for arbeidskraft for å få inkludert de fleste av disse i arbeidslivet.

Veilederne på Talenhuset følger opp alle ungdom i alderen 15-29 år som har registrert seg hos NAV for bistand. Inkludert i tilbudet til Talenhuset er det en veileder som er utplassert på Nome og Bø videregående skoler for å fange opp de som står i fare for å falle ut. I tillegg er hun en støtte for dem som har falt ut når de ønsker å ta opp fag i et privatistløp. Det er stor pågang og vi ser at det tette samarbeidet med de videregående skolene lønner seg og har forebyggende effekt. Veilederen er finansiert 50 prosent av midler fra Telemark fylkeskommune via oppfølgingstjenesten (OT).

Det er stor pågang av nødhjelpssøknader, men vi forventer at det vil flate ut og bevege seg nedover i 2026. Vi vil ha forsterket innsats mot gruppen som søker nødhjelp fremover.

I 2026 vil vi gjennomføre forsøk med kommunalt lønnstilskudd til private bedrifter som inkluderer arbeidskraft fra NAV. Dette for å øke sjansen for å få våre brukere ut i jobb. I tillegg vil vi videreføre arbeidet med "muligheten" i Nome kommune. Dette er kandidater som ansettes på midlertidig kontrakt i kommunen og mottar ordinær lønn etter tariff. Kommunen mottar statlig lønnstilskudd og mentortilskudd for kandidaten som inkluderes. Målet er varig tilknytning til arbeidslivet, og også dekke et rekrutteringsbehov i kommunen.

6.2.2 Barnevernet

Nome og Midt-Telemark barnevern er et interkommunalt samarbeid mellom Nome kommune og Midt-Telemark kommune.

Nasjonale føringer

Med barnevernsreformen som trådte i kraft 1.januar 2022, fikk kommunene et økt finansieringsansvar for barnevernstiltak. Det vil si et fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem, og økte kommunale egenandeler for bruk av spesialiserte hjelpetiltak, spesialiserte fosterhjem, institusjon og akuttiltak. Målet med reformen er å gi kommunene bedre muligheter og sterkere insentiver til å prioritere forebyggende tilbud til barn og familier. Bufetat (det statlige barne- og familievernet) har ikke lenger bistandsplikt. Barneverntjenesten må selv skaffe spesialiserte fosterhjem fra private aktører, noe som er kostbart for kommunen.

Lokale føringer

I Nome har vi en tverrfaglig *samarbeidsmodell for forebyggende arbeid*, med mål om å sikre helhetlig og tverrfaglige tjenester. Modellen skal bidra til å sikre et godt samarbeid og dialog med de ulike tjenestene innenfor oppvekst. Samarbeidsmodellen er et viktig grunnlag for barneverntjenestens deltakelse på tverrfaglige møter i skoler og barnehager, i samarbeidsfora med de ulike hjelpetjenestene og i samarbeid rundt enkeltbarn og deres familier.

Barneverntjenesten er en viktig samarbeidspartner for kvalitetsutvikling innenfor oppvekstsektoren. Kommunedelplan for oppvekst 2023-2025, har fokus på å styrke *laget rundt barn og unge*. Tverrfaglig innsats og samarbeid, trygge familier, inkludering og tilhørighet har blant annet vært viktige samarbeidsområder. Satsingsområder i 2025 har særlig vært tilbud om foreldreveiledning i grupper for alle, fokus 0-5 år. (ICDP-programmet*), utarbeide planer knyttet til forebyggende arbeid og tidlig innsats og til gode overganger for barn og unge. I tillegg har barnevernstjenesten deltatt et tverrfaglig kompetanseutviklings-prosjekt innenfor oppvekst, *Kompetanseløftet for inkluderende praksis*.

I kommunens Forebyggende plan - Fagplan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer hos barn og unge (2023-2025), har barneverntjenesten en sentral rolle. Satsingsområder i 2025, i tillegg til foreldreveiledning (ICDP), har vært oppstart av TIBIR «Tidlig Innsats for Barn i Risiko». Dette er et program som krever tverrfaglig samarbeid, og som har fokus på forebygging og behandling av atferdsproblemer hos barn.

*ICDP: International Child Development Programme er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Det retter seg mot omsorgsgivere og skal styrke deres omsorgskompetanse. ICDP ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo.

Særlige utfordringer

Barnevernsreformen har ført til utfordringer knyttet til økonomi i kommunen. Statens egenandeler på ulike tiltak har økt betraktelig. Dette fører til store endringer i utgiftsnivået for ulike barnevernstiltak. Utvikling av forebyggende tiltak i kommunen, som kan redusere antall bekymringsmeldinger til og tiltak i barnevernstjenesten, har vært et viktig satsingsområde i 2025. Oppvekstsektoren har startet arbeidet med en tiltaksplan for å redusere kostnader til barneverntjenesten. En viktig del av denne planen vil være fokus på forebyggende tiltak generelt i Nome kommune.

På nasjonalt nivå er det en utfordring med rekruttering av fosterhjem, noe også vår tjeneste merker. Det betyr at barn blir boende lenge i beredskapshjem, noe som er uheldig for det enkelte barn, men også kostbart for kommunen. Tjenesten opplever at en stor andel av sakene som kommer inn, har en annen kulturell bakgrunn. Gode tiltak som passer for denne målgruppen, er en utfordring.

6.2.3 Øvrige interkommunale samarbeid

Nome kommune valgt å løse flere tjenester gjennom interkommunalt samarbeid. Det er flere årsaker til slike løsninger; - mer effektiv tjenesteproduksjon, behov for å skape større, robuste og mer attraktive fagmiljø og at noen tjenester/funksjoner er så små at det ikke utgjør hele stillinger.

Interkommunalt samarbeid kan løses på ulike måter. Samarbeidene er organisert som interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap, interkommunalt selskap eller vertskommunesamarbeid. I tillegg har Nome kommune avtale med andre kommuner (primært Midt-Telemark kommune) om å dele på enkeltfunksjoner/stillinger.

Fra 2023 er de fleste kostnadene til interkommunalt samarbeid samlet på ett felles rammeområde (rammeområde B). Det er fortsatt noen av de interkommunale samarbeidene som er budsjettert på andre rammeområder.

Størstedelen av kostnadene til de interkommunale tjenestene er knyttet til lønn. Det er lagt opp til en samlet deflatorjustering av de interkommunale samarbeidene, men den reelle økningen varierer fra samarbeid til samarbeid.

I desember 2023 vedtok kommunestyret at Nome kommune ønsket å bli en del av IKT- og tjenesteutviklingssamarbeidet i Kongsbergregionen. Midt-Telemark kommunestyre vedtok det samme i februar 2024. Nome kommunestyre har bedt kommunedirektøren igangsette nødvendige tiltak for å gjennomføre prosessen. I løpet av 2025 har kommunene fått tilbakemelding om at vi kan tre inn i tjenesteutviklingssamarbeidet gradvis i 2026, med full deltakelse fra 2027. Vi kan tre inn i IKT-driftssamarbeidet fra 2028.

Samarbeid politikk og administrasjon

Nome og Midt-Telemark interkommunale politiske råd	Regionalpolitisk samarbeidsarena
Interkommunalt arkiv (IKA Kongsberg) IKS	Samarbeid om arkivdepot og arkivfaglig kompetanse. De fleste kommuner i Buskerud, Vestfold og Telemark deltar
Nome og Midt-Telemark IKT	Samarbeid om teknisk drift og support
Telemark Innkjøpssamarbeid KO	Samarbeid om rammeavtaler for innkjøp av varer og tjenester. Syv kommuner i øvre Telemark deltar i samarbeidet
Vestfold og Telemark revisjon IKS	Samarbeid om revisjonstjenester for kommuner og fylkeskommuner i Vestfold og Telemark
Vestfold, Telemark og Agder Kontrollutvalgssekretariat IKS	Sekretariatet for kontrollutvalget skal være atskilt fra kommunedirektøren. De fleste kommuner i de tre fylkene deltar i samarbeidet

Samarbeid innen oppvekst

Nome og Midt-Telemark Pedagogisk-psykologisk tjeneste IKT-veileder skole	Tjeneste som skal hjelpe barnehager og skoler med å legge til rette for barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging. Fagressurs for skolene. Midt-Telemark er vertskommune
--	--

Samarbeid innen helse og omsorg

Legevakt	Nome kommune deltar i interkommunal legevakt på kveld og natt, der Skien kommune er vertskommune: Skien interkommunale legevakt. Deltakerkommuner er Skien, Drangedal, Siljan og Nome.
Krisesenter	Kommunen har plikt til å ha et tilbud om krisesenter for personer som er utsatt for vold eller trusler i nære relasjoner. Nome har sitt tilbud gjennom Telemark krisesenter. Dette er et samarbeid mellom alle kommunene i Telemark unntatt Notodden. Skien er vertskommune.
Samhandlingskoordinator	Nome kommune har felles samhandlingskoordinator med Grenland. Samhandlingskoordinator ivaretar koordinering og samarbeid mellom kommunene i Grenland + Nome og Sykehuset Telemark (STHF). Samhandlingskoordinator organiserer også tjenesteutvikling mellom kommunene i regionen. Skien er vertskommune.
Miljøhygienisk avdeling	Nome kommune samarbeider med Notodden, Hjørtedal og Midt-Telemark kommune om Miljøhygienisk avdeling som har oppgaver innen miljørettet helsevern. Notodden er vertskommune for samarbeidet.

Samarbeid innen Samfunnsutvikling

Nome og Midt-Telemark landbrukskontor	Vertskommunesamarbeid som forvalter kommunens ansvarsområder innenfor viltloven, jord-, skog- og konsesjonslov. Veterinærvakt ordningen er også lagt her. Midt-Telemark er vertskommune.
Nome og Midt-Telemark brann og redning	Vertskommunesamarbeid om beredskap og forebygging innen brann og redning samt feiertjenester. Nome er vertskommune. Formålet med oppgavefellesskapet er å ivareta deltakerkommunenes plikt til å ha en felles beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning, og egnede reservestyrker ved andre
Kommunalt oppgavefellesskap for klima- og miljøberedskap i Telemark (IUA Telemark)	beredskapshendelser som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen deltakerkommunen, og som ikke dekkes av privat beredskap. Porsgrunn kommune er kontorkommune, og har et administrativt ansvar for oppgavefellesskapet. Grenland brann og redning IKS har operativt og utførende ansvar, og leder oppgavefellesskapets interkommunale aksjoner.
Sør-Øst 110 IKS	Interkommunalt selskap som sender utrykningsalarmer for å ivareta innbyggernes behov for profesjonell hjelp ved brann, ulykker, akutt forurensning og andre kriser gjennom et regionalt samarbeid med brannvesen og andre nødetater.
Midtre Telemark vannområde	Samarbeid med flere kommuner og fylkeskommuner om miljøovervåkning og forvaltning av vannområde og vassdrag.
Gea Norvegica Geopark IKS	Interkommunalt selskap med flere kommuner og fylkeskommunen som tilrettelegger for god informasjon og opplevelser med regionens geologiske attraksjoner.

6.2.4 Budsjettrammen

Tabellen under viser budsjettet for de interkommunale samarbeidene.

RAMME B: Fordeling på ulike tjenesteområder							
Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss	År 2024	1/1 - 2025	31.10.2025	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Budsjett fordelt på samarbeid							
NAV samarbeid	7 144	7 663	7 663	8 127	8 127	8 127	8 127
NAV-tiltak	23 514	19 780	22 080	21 044	19 034	17 229	15 607
NAV-annet	10	60	60	60	60	60	60
Sum B1 - NAV	30 668	27 503	29 803	29 231	27 221	25 416	23 794
Barnevern samarbeid	9 097	10 707	11 207	11 180	11 180	11 180	11 180
Forebygging	3 088	965	2 535	470	470	470	470
Fosterhjem/institusjon	23 345	21 971	22 671	19 681	19 681	19 681	19 681
Ettervern	4 078	2 919	2 919	3 584	3 584	3 584	3 584
Sum B2 - Barnevern	39 608	36 562	39 332	34 915	34 915	34 915	34 915
Deltagelse i Kongsbergregionen	-	-	-	150	1 700	1 700	1 700
Personvernombud Kongsbergregionen				150			
IPR (reduksjon 40% stilling)	15	-	-	-	-	-	-
NMT-IKT	5 953	6 201	6 201	6 730	6 673	6 518	6 518
Innkjøp	600	703	703	745	745	745	745
IKA-kongsberg	475	600	600	500	500	500	500
DigiTV	-	100	100	100	100	100	100
Revisjon	1 030	1 072	1 072	1 100	1 100	1 100	1 100
Kontrollutvalgsekretariat -	171	174	174	200	200	200	200
Sum B3 - Administrasjon og politikk	8 244	8 850	8 850	9 675	11 018	10 863	10 863
IKT Veileder skole	121	255	255	270	270	270	270
PPT	4 147	4 336	4 336	4 250	4 112	3 973	3 973
Sum B4 - Oppvekst	4 269	4 591	4 591	4 520	4 382	4 243	4 243
Samhandlingskoordinator	82	171	171	85	85	85	85
Overlege palliativ team	44	46	46	48	48	48	48
Legevakt/Ø-hjelp - Skien	5 924	4 487	4 487	4 658	4 658	4 658	4 658
Krisesenter - Skien	516	588	588	565	565	565	565
Partnerskap Sykehuset Telemark	15	-	-	15	15	15	15
Miljøhygienisk	188	333	333	253	253	253	253
Friskliv	39	-	-				
Fagsystemer profil/helse	85	-	-				
Kommuneoverlege	902	-	-	-	-	-	-
Sum B5 - Helse og omsorg	7 794	5 625	5 625	5 624	5 624	5 624	5 624
Landbruk	2 472	2 603	3 103	2 710	2 557	2 404	2 404
Veterinærtjenesten				400	400	400	400
NMTBR	5 976	6 699	6 699	6 897	7 151	7 180	7 180
Sør-Øst 110 IKS og IUA/Skogbrannb.	462	549	549	569	569	569	569
Gea-Norwegica	69	70	70	75	75	75	75
Midtre-Telemark vannområde	56	65	65	68	68	68	68
Sum B6 - Samfunn	9 034	9 986	10 486	10 719	10 820	10 696	10 696
Sum konsekvensjustert budsjett i ARENA	99 617	93 117	98 687	94 684	93 980	91 757	90 135

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Nome har flere samarbeid sammen med Midt-Telemark kommune, og det er en egen prosess for å legge budsjettene for de interkommunale samarbeidene. Utgangspunktet i år var at samarbeidene ikke skulle ha vekst i budsjettet utover lønnsøkning.

Budsjettet til NAV er redusert forhold til revidert budsjett 2025. Det er forventet en nedgang i utgiftene utover i økonomiplanperioden. Fjorårets vedtak om stopp i mottak av flyktninger er av stor betydning for dette.

Barnevernsbudsjettet er redusert i forhold til inneværende år. Dette skyldes at kostbare tiltak opphører.

Det er lagt inn midler til deltakelse i Kongsbergregionen i tråd med kommunestyrevedtak.

Det er en netto økning i IKT-budsjettet. Det er en kombinasjon av stillingsreduksjon og økt kostnad til lisenser. Det er tatt høyde for å gjøre avrop på rammeavtale om 24/7-overvåkning av kommunenes datanett for å unngå datainnbrudd.

Det er økte kostnader til veterinærvakt som ikke blir kompensert fra staten. Det er økte kostnader til husleie for brann- og redningstjenesten som følge av oppgraderte brannstasjoner.

Samlet sett er budsjettene for de interkommunale tjeneste 4 millioner lavere i 2026 enn revidert budsjett 2025.

6.2.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde B							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi/ Politisk vedtak:	Gjennomføres				Konsekvenser økonomi:
			2026	2027	2028	2029	
Prosjekt «Språkstøtte» sammen med NVFT og SKI. Utviklingsprosjekt som skal bidra til at flere flyktninger kan inkluderes i arbeidslivet.			X	X	X		Prosjektet er fullfinansiert av Statsforvalteren.
Forsterket innsats mot langtids sosialhjelps-mottakere (over 6 mnd)			X	X	X	X	Forutsetter opprettholdelse av 21 årsverk i Nav for 2026
Forsterket innsats mot sosialhjelpsmottakere som søker nødhjelp regelmessig			X	X	X	X	
MIA – Muligheter i arbeid (praksisplass for ungdom)			X				
Kommunalt lønnstilskudd			X	X			Pilot i 2026 med kr 500 000,- til kommunalt lønnstilskudd til private bedrifter som inkluderer brukere som får livsopphold og boutgifter dekket av sosial
Aktivitetsplikt for voksne over 30 år, - utrede hvordan dette kan løses i Nome kommune				X			Vil kreve ressurser fra avdelingene/avdelingen som skal ta imot og følge opp målgruppen. Ikke lagt inn i budsjettet.

6.3 Politisk og lovbestemte tilskudd – Ramme C

6.3.1 Innhold i rammeområdet

I rammeområde C er ulike tilskudd og medlemskap samlet. Det største tilskuddet er tilskuddet til kirkelig fellesråd.

6.3.2 Føringer

TV-aksjonen	Kommunestyret står fritt til å justere beløpet fra år til år.
Haukelivegen E 134 AS:	Det er gjort vedtak om salg av aksjene. Selskapet er bedt om bistand til salg, men har ikke respondert. Det vurderes å frasi seg aksjene. Så lenge aksjene eies må det betales eiertilskudd.
KS	Kontingenten består av en serviceavgift, selve medlemskontingenten og en kontingent for finansiering av det forsknings- og utviklingsarbeidet som skjer i regi av KS.
USS	Medlemskontingent - indeksreguleres
LVK	Medlemskontingent – fastsettes til en prosentandel av et beregningsgrunnlag fastsatt til den enkelte medlemskommunes konsesjonsavgift, naturressursskatt og eiendomsskatt.
Julekasser	Tilskudd som kommunestyret står fritt til å justere fra år til år. Fra og med 2025 blir tilskuddet til julekasser disponert av psykisk helse. Det er frivillige som organiserer arbeidet med julekassene.
SMISO	Ny avtale for perioden 2026-2029. Kr. 6,-/ innbygger. Indeksreguleres fra 2027. Ny avtale i sak til kommunestyret.
Nome kulturhistoriske bygg	Stiftelse opprettet i 2014 av Nome kommune – kommunalt driftstilskudd som fastsettes fra år til år.
Telemark Museum	Avtalen inngått 2.2.2022. Avtaleperioden er 4 år med mulig gjensidig oppsigelse. Det skal inngås ny avtale i 2026. Oppsigelsesfristen er 6 måneder og løper fra den 1. juli det året oppsigelse finner sted. Avtaleforholdet skal opphøre fra 1. januar det påfølgende år.
MTNU	Kommunestyret fastsetter tilskudd i dialog med den andre kommunale eieren i forbindelse med budsjettbehandlingen. Justert med 2% for 2026 i tråd med dialog med Midt-Telemark kommune.
Ulefoss Bryggepark drift	Formannskapet har gjort vedtak om fast årlig tilskudd på kr. 175.000,- fra 2021 som skal lønns- og prisjusteres. Formannskapet kan ikke binde kommunestyret. Kommunestyret står dermed fritt til å justere tilskuddet fra år til år. I forbindelse med budsjettvedtaket for 2024 ble tilskudd økt til 329.000,-. Lagt til grunn kommunal deflator for 2026.

Vakre Ulefoss/Lunde	Årlig tilskudd som kommunestyret står fritt til å justere. Kommunen gir tilskudd uten at det foreligger søknad.
Lunde slusepark drift	Avtale som blant annet regulerer tilskudd løper fram til 31.12.2024. Indeksregulert med kommunal deflator. Avtale må forhandles frem. Lagt til grunn kommunal deflator for 2026.
Skien Dalen Skipsselskap	Det foreligger vedtak om tilskudd til og med 2019. Fra 2020 er tilskudd vedtatt ved budsjettbehandling.
Telemarkskanalen natur- og kulturpark	Samarbeidsavtale som regulerer kommunal medfinansiering. Lagt til grunn kommunal deflator for 2026.
VisitTelemark	Avtale om kjøp av tjenester for årene 2023-2024. Avtalen kan forlenges 1+1 år. Siste år for avtaleperioden er 2026.
VisitBø	Kommunestyret fastsetter tilskudd i dialog med den andre kommunale eieren. Justert med kommunal deflator for 2026.
Nome Røde Kors	Det foreligger ny søknad om partnerskapsavtale og økonomisk tilskudd for 2026-2028. Det søkes om årlig tilskudd på 250 000 kroner.

6.3.3 Tilskudd til kirkelig fellesråd

Trossamfunnsloven pålegger kommunen et hovedansvar for økonomien i den lokale kirken. Utgiftsansvaret er i hovedsak knyttet til kirkebygg, gravplasser og administrasjon, herunder drift av menighets- og prestekontor. Det ligger også forpliktelser knyttet til stillinger som klokkere, kirketjenere og organister.

Kirkens aktivitet finansieres ved rammetilskudd fra kommunen etter at budsjettforslag fra kirkelig fellesråd er vurdert. Basert på budsjettforslaget fra kirkevergen (vedlagt budsjettsaken) så foreslår kommunedirektøren følgende rammetilskudd til kirkelig fellesråd:

	ÅR 2025	År 2026	
Kontantoverføring Kirke	4 492 000	4 676 000	
Ekstra strømstøtte	250 000	250 000	Endres med endring i strømpriser
Kontantoverføring Gravplasser	3 258 000	3 392 000	Inkludert festeavgift
Overføring av festeavgifter	-	-	
Sum kontantoverføring	8 000 000	8 318 000	
Tjenesteytingsavtale	265 000	276 000	Verdien av tjenestene kommunen yter

Kirken er inkludert i Nome kommunes strømvtales.

Samlet tilskudd øker med deflator 4,1% med unntatt at strømstøttebeløpet.

6.3.4 Budsjettrammen

Tabellen under viser tilskuddsoversikt for budsjett 2025 og kommunedirektørens forslag 2026

Mottaker av tilskudd	Bud 2025	Bud 2026
Tilskudd MTNU -ansvar1210	1 374 000	1 402 000
Visit Bø	286 000	298 000
Visit Telemark	25 000	26 000
Eierbidrag Regionalparken	436 000	455 000
Tv-aksjonen	15 000	15 000
Frelsesarmeens julegryte -Julekasse	150 000	75 000
Tilskudd til SMISO. 6,- kr pr innbygger	24 000	24 000
Nome røde kors	200 000	200 000
Lunde slusepark drift	412 500	430 000
Ulefoss bryggepark drift	342 500	356 000
Vakre Lunde	50 000	50 000
Vakre Ulefoss	50 000	50 000
Skien- dalen dampskipsselskap	100 000	100 000
Stiftelsen Nome kulturhistoriske bygg	400 000	400 000
Telemark museum - kultur	768 000	800 000
LVK - Vasskommuner	62 000	52 000
USS - Utmarkskommuner	47 000	58 000
KS - medlemskap	464 000	483 000
Kirken Fellesrådet - kontantoverføring	8 000 000	8 318 000
Kirken - Tjenesteytingsavtale	265 000	276 000
Kirken - inntekt fra festeavtaler	-458 000	-400 000
Sum	13 013 000	13 468 000

Formannskapet har lagt til 40' for alle år i tilskudd til E134.

I 2025 ble det subsidiert husleie. Denne avtalen ble avsluttet i løpet av 2025 og er ikke med i tabellen. Finansieringen med 526 000,- fra konsesjonsavgiften er flyttet over til hovedskjema § 5-4. Tilskudd til Haukelivegen E134 er tatt ut av budsjettet og vil bli forsøkt avsluttet.

Festeavgiften beholder kommunen. Beløpet er kompensert i kontantoverføringen til kirken.

6.4 Administrasjon (stab og støtte) - Ramme D

Administrasjonen består av kommunedirektøren, økonomi og styring samt organisasjon og utvikling. Til rammeområdet ligger HR, lønn, service, arkiv, politisk sekretariat, økonomi, samt fellestjenester for Nome kommune, herunder IKT, personforsikringer, bedriftshelsetjeneste, juridisk bistand, velferds- og opplæringstiltak, kostnader til frikjøpte tillitsvalgte, drift av rådhuset mv. Vi kaller dette for stab og støttefunksjonene i kommunen. Stab- og støtte har en viktig rolle for at tjenesteproduksjonen og samfunnsutviklingen skal fungere effektivt, tillitsskapende og bærekraftig.

6.4.1 Nasjonale føringer

Arbeidsmiljø og offentlig forvaltning

Arbeidsmiljøloven setter krav om trygge ansettelsesforhold, likebehandling, et arbeidsmiljø som fremmer helse og mening, og et inkluderende arbeidsliv. Arbeidsmiljøloven, ferieloven, likestillings- og diskrimineringsloven, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven, er noen av de mest sentrale lovverkene stab og støtte forholder seg til i det daglige.

Hovedavtalen og Hovedtariffavtalen (HTA) regulerer samarbeid mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte. Stab- og støttefunksjoner sikrer at rutinene og samarbeidet fungerer i tråd med disse avtalene. Endringer i arbeidsmiljøloven: fra 1. januar 2026 blir det innført tydeligere krav til det psykososiale arbeidsmiljøet i § 4-3, der arbeidets organisering, planlegging og gjennomføring må sikre at faktorer som uklare krav, emosjonelle belastninger, tidspress og behov for støtte ikke undergraver helse og velferd.

Ny arkivlov trer i kraft 1. januar 2026. Loven innebærer en modernisering av regelverket og vil få betydning for kommunenes forvaltningspraksis. Loven erstatter det tradisjonelle arkivbegrepet med et bredere dokumentasjonsbegrep som skal inkludere digitale prosesser. Kommunene får dermed et tydeligere ansvar for å sikre at all dokumentasjon som skapes blir forvaltet som arkiv, med kjent opphav, sporbarhet og tilgjengelighet over tid. Loven stiller krav til digitalt tilpasset dokumentasjonsforvaltning, tydelig ansvarsdeling, internkontroll og kompetanse.

Digitalisering og transformasjon

Den nye nasjonale digitaliseringsstrategien for perioden 2024-2030 beskriver at digitalisering og kunstig intelligens (KI) er grunnleggende verktøy for å møte samfunnsutfordringer knyttet til demografi og klima, samt behovet for mer effektiv tjenesteproduksjon. Innenfor denne rammen er det satt som mål at offentlig sektor skal ta i bruk KI. Det er viktig å presisere at teknologien skal brukes «til det beste for oss alle» og at teknologien ikke skal styre samfunnet.

Den nye KI-forordningen (AI Act), som gjennom EØS-avtalen vil bli implementert også i Norge, innebærer at KI-systemer klassifiseres etter risikonivåer og må oppfylle krav til dokumentasjon, forklarbarhet, risikovurdering og kontroll før de tas i bruk.

For stab- og støttefunksjonene i kommunen betyr dette fire viktige oppfølgingspunkter:

- Kartlegging og risikovurdering: bidra til at kommunen har oversikt over hvilke KI-systemer som er eller planlegges tatt i bruk, og hvilken risiko systemene har.
- Intern kontroll og dokumentasjon: Ved bruk av KI-systemer må det være prosedyrer for at kravene i KI-forordningen oppfylles.
- Kompetanse og styring: sikre systematisk opplæring slik at ledelse, brukere og støttepersonell har nødvendig kompetanse til å vurdere og anvende KI-løsninger forsvarlig.
- Personvern og informasjonssikkerhet: KI-løsninger som tas i bruk skal være i tråd med personvernregelverk og informasjonssikkerhetskrav.

Kommunal beredskapsplikt

Kommunens beredskapsarbeid er forankret i nasjonale føringer, særlig lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Loven pålegger kommunen å ha en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, en oppdatert beredskapsplan, og å gjennomføre øvelser og opplæring. Dette skal sikre at kommunen er i stand til å håndtere uønskede hendelser og kriser, beskytte liv og helse, og opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner. Beredskapsplikten understreker også viktigheten av samordning med regionale og nasjonale aktører.

6.4.2 Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel og kommunens rutiner og reglementer legger føringer og ambisjoner for kommunen som arbeidsgiver og forvaltningsorgan.

I kommuneplanens samfunnsdel fremkommer det at Nome kommune skal

- preges av selvtillit og tillit
- utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy
- være et godt sted å skaffe seg kompetanse
- ha god kommunikasjon med innbyggerne og god kommunikasjon internt

Kommunens arbeidsgiverstrategi ble vedtatt i 2023 og skal benyttes som er styringsverktøy som sikrer felles retning gjennom kommunens verdier, prinsipper, strategier og prioriteringer. Arbeidsgiverstrategier inneholder strategier for følgende områder:

- Kompetanse
- Arbeidsmiljø og nærvær
- Rekruttere og beholde
- Kommunikasjon
- Tjenesteutvikling
- Heltidskultur

Kommunedirektøren beslutter årlig hvilken eller hvilke strategier som skal ha et særlig fokus. Hver enkelt leder er ansvarlig for at strategiene følges opp gjennom konkrete tiltak på eget område.

Helhetlig ROS (risiko- og sårbarhetsanalyse) ble lagt fram for kommunestyret i april 2025. 20 ulike hendelser er analysert. Basert på vurdering av sannsynlighet og konsekvens er følgende hendelser vurdert som mest sårbare for vårt lokalsamfunn:

- Alvorlig legemiddelmangel
- Pandemi
- Cyberangrep
- Lengre stømstans/ekombortfall
- Transportulykke ed forurensning til drikkevann

6.4.3 Særlige utfordringer

Kommunesektoren står overfor utfordringer som handler om å møte den demografiske utviklingen (som globalisering, individualisering og digitalisering) og innbyggernes behov for velferdstjenester. For å møte denne utviklingen må Nome kommune rekruttere og beholde relevant og kompetent arbeidskraft, og samtidig bidra til fornyelse av tjenester og arbeidsformer.

Vi må bruke de ansattes potensiale best mulig, blant annet gjennom å sørge for høyt nærvær, heltidskultur og medarbeidere som bruker og utvikler sin kompetanse og blir i jobben.

I årene fremover blir det viktig å styrke lederes kompetanse for å lede endring, samt å følge opp interne sykefraværsrutiner for systematisk oppfølging. Vi står i en urolig tid, med både ytre påvirkning og interne utviklings –og endringsprosesser. Vi må jobbe videre med å aktivisere kommunens arbeidsgiverstrategi, skape gode rom for medvirkning og påvirkning, samt trygge ledere og ansatte i utviklingsprosesser.

Stab og støttefunksjoner er et sårbart område med få personer innenfor de ulike fagkompetansene. Det jobbes aktivt med å vurdere potensialet som kan ligge i interkommunale samarbeid innen ulike fag for å styrke kompetanse og redusere sårbarheten i tjenestene. I løpet av økonomiplanperioden legges det også opp til en gradvis innlemming i tjenesteutviklingssamarbeidet i Kongsbergregionen. Eventuelle interkommunale samarbeid og liknende løsninger vil følges opp i egne politiske saker.

Ytre faktorer som hyppigere ekstremvær og et økt trusselbildet gjør at kommunen må ha et økt fokus på beredskap. Per i dag er det ikke avsatt budsjettmidler til forebyggende tiltak, løpende arbeid og kompetanseheving. Statsforvalteren har påpekt at kommunen bør finne en mer permanent løsning for rollen som beredskapskoordinator som i dag ivaretas av virksomhetsleder for brann og redning. Midt-Telemark kommune har også bedt om at Nome finner en løsning for beredskapskoordinator som ikke tas av en interkommunal ressurs.

6.4.4 Budsjettrammen

D: Administrasjon							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2024	1/1 - 2025	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Bevilget til 01/01-2025		23 904	26 077	26 077	26 077	26 077	26 077
Tiltak og konsekvenser i forrige økonomiplan				-1 401	-2 798	-2 772	-2 798
ØP: Forrige vedtatte økonomiplan			26 077	24 676	23 279	23 305	23 279
Bevilget 1. tertial 2025 m/videreføring			1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Lønnsøkninger 2025 -Kap.4			177	266	266	266	266
Lønnsøkninger 2025 -Kap.3 og 5			104	156	156	156	156
Bevilget 2. tertial 2025 m/videreføring							
Lærlingebudsejtt overført til H/O - oppvekst	Flytt		-4 462	-2 807	-1 563	-1 563	-1 563
Andre KST-bevilgninger i 2025							
Sum politisk bevilget 31/10-2025			22 896	23 291	23 138	23 164	23 138
Konsekvensjusteringer							
Prisvekst 2025 egne kjøp	3,5 %			336	336	336	336
Deflatorvekst 2025 tjenestekjøp/tilskudd	4,1 %			25	25	25	25
Sum av flere reduksjoner diverse poster				-342	-215	-215	-215
Økt pensjonssats fra 16% til 17%				110	110	110	110
Sum konsekvensjustert budsjett i ARENA				23 420	23 394	23 420	23 394
Rammetiltak							
Modernisering og digitalisering service				100	-393	-393	-393
Ikke ansette HR-rådgiver				-905	-905	-905	-905
Organisasjonsendring innen stab og støtte				0	-919	-919	-919
Kommunedirektørens forslag m/tiltak				22 615	21 177	21 203	21 177
Politiske endringer							
Kommunestyrets vedtatt budsjett og ØP		23 904	22 896	22 615	21 177	21 203	21 177

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Tiltak og konsekvenser vedtatt i forrige økonomiplan med virkning for 2026 og kommende år er:

ØP: Vedtatt endringer i forrige plan	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Lederutvikling	100	100	100	100
Utsatt arkivsak - årlige lisenskostnader	450	450	450	450
Reduksjon aviser/kontorutgifter	-50	-50	-50	-50
Reduksjon antall lærlinger	-1 655	-2 900	-2 900	-2 900
Jubilantmiddag	26		26	
Reduksjon av lisenser	-155	-155	-155	-155
Reduksjon kjøp BHT	-25	-25	-25	-25
Andre justeringer	-92	-218	-218	-218
Sum endringer økonomiplan vedtatt des 2024	-1 401	-2 798	-2 772	-2 798

Budsjett for lærlinger avvikles helt på dette rammeområdet. Det overføres 400.000 kroner til ramme for oppvekst og 2 407 000 kroner til ramme for helse og omsorg.

6.4.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde D							
Aktivitet:	Kommune-plan:	Planstrategi/ Politisk vedtak:	Gjennomføres				Konsekvenser økonomi:
			2026	2027	2028	2029	
Arbeid knyttet til overgang til nytt sak- og arkivsystem – inkludert opprydding og avslutning av saker, deltakelse i anskaffelse, samt utarbeidelse av nye rutiner og brukerveiledninger			x				Ingen direkte kostnad, utenom arbeidskraft
Modernisere kommunens servicefunksjoner gjennom digitalisering og økt datakvalitet	Strategi 4, punkt 2: Nome kommune skal ha god kommunikasjon med innbyggerne. Strategi 7, punkt 3 Kommunen skal kommunisere på en god måte.		x	x			Kostnader ved innkjøp av digital publikumsvert og kunstig intelligens for kommunens hjemmeside (2026) - lagt inn som foreslått tiltak med innsparing i økonomiplanperioden
Utarbeide sjekklister for onboarding og offboarding av ansatte	Strategi 5: Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse	Planstrategi for Nome Kommune: Beholde, rekruttere og utvikle kompetanse i organisasjonen.	x				Ingen direkte kostnad, utenom arbeidskraft
Følge opp kommunens arbeidsgiverstrategi. For 2026 er det heltidskultur og tjenesteutvikling som vil være prioriterte strategier. .	Strategi 5: Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse		x	x	x	x	Ingen direkte kostnad, utenom arbeidskraft

6.5 Oppvekst – Ramme E

Rammeområdet består av fellesadministrasjon, barnehage, grunnskole, voksenopplæring og flyktningetjeneste, Nome Mottak.

6.5.1 Nasjonale føringer

Kommunens arbeid med barns oppvekst og utdanning berører flere av FNs bærekraftsmål. Særlig relevant er mål nr.4 som skal sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle.

I Statsforvalterens forventningsbrev for 2026, fremheves følgende satsingsområder:

- Kommunen som skoleeier og skolene skal fremdeles *implementere opplæringsloven*, med tilhørende forskrifter, som har vært gjeldende fra 1.august 2024.
- Kommunene skal følge regelverket om *individuell tilrettelegging* i ny lov kap.11.
- En *gratis offentlig grunnskoleopplæring* er sentral for at alle elever skal oppleve en likeverdig og inkluderende opplæring, uavhengig av foreldrenes økonomi.
- Presisering av en nasjonal *minimumsnorm for grunnbemanning i barnehager*: en tilsatt pr 3 barn under 3 år, og 1 tilsatt pr 6 barn over 3 år. Normen er en minimumsnorm, og det kan være behov for høyere bemanning for å sikre kvaliteten i det pedagogiske tilbudet. Utdanningsdirektoratet har utarbeidet en veileder om tilstrekkelig bemanning i barnehagen. Statsforvalter forventer at barnehageeier og styrere bruker veilederen som et verktøy i vurderingen av bemanningssituasjonen.

Ny Opplæringslov 1.august 2024

Ny opplæringslov trådte i kraft 1.august 2024. Noen sentrale endringer og presiseringer:

- Det er lovfestet at *elevens beste* skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger og avgjørelser som gjelder elever. Dette er i tråd med Grunnloven §104 og Barnekonvensjonen artikkel 3.
- Elever har fått en styrket rett til å *medvirke* i saken som angår dem. De har rett til å ytre meningene sine fritt, og disse skal bli hørt og lagt vekt på etter alder og modenhet.
- Retten til *skoledemokrati* er tydeliggjort, og det er krav om at skolene skal ha elevråd eller annen organisering valgt av elevene.
- Det er lagt større vekt på at alle elever har rett til et *trygt og godt skolemiljø*, og det er innført plikter for skolene til å *følge opp fravær og sikre nærvær*.

Kapittel 11 i ny opplæringslov, *Tilpassa opplæring og individuell tilrettelegging* (§§11-1 – 11-14), inneholder bestemmelser som tidligere stod i ulike kapitler. Systematiseringen i loven gjør at pliktene blir tydeligere, og det skal dermed også bli tydeligere for skolen hva de skal gjøre for å sikre at elevene får *tilfredsstillende utbytte* av opplæringen. Det er også presisert at det er kommunen som har ansvar for å sikre at opplæringen er tilpasset slik at alle elever får et tilfredsstillende utbytte, uavhengig av deres forutsetninger.

Noen sentrale endringer og presiseringer i kapittel 11. Disse bestemmelsene er ment å sikre at alle elever får den støtten de trenger for å lykkes i skolen:

- På 1. til 4. trinn skal elever som står i fare for ikke å ha forventet progresjon i lesing, skriving eller regning, raskt få intensiv opplæring.
- Det som tidligere het *spesialundervisning*, blir i ny lov delt i *tre separate rettigheter*.
 - Elever har *rett til den personlige assistansen* de trenger for å kunne delta i opplæringen og få tilfredsstillende utbytte.

- Elever har *rett til nødvendige tekniske hjelpemidler og fysisk tilrettelegging* for å kunne delta i opplæringen.
- Elever som trenger det for å få tilfredsstillende utbytte av opplæringen, har *rett til individuelt tilrettelagt opplæring*. Dette inkluderer en individuell opplæringsplan og årlig evaluering.

Andre betydningsfulle endringer for videregående opplæring og opplæring av voksne:

- *Fullføringsreformen*; retten til videregående opplæring utvides til å gjelde til oppnådd studie- eller yrkeskompetanse, ikke bare tre år.
- *Omvalg*; elever har fri rett til omvalg frem til de er 19 år, og én rett til omvalg etter 19 år.
- *Yrkesfaglig rekvalifisering*: Personer med studie- eller yrkeskompetanse får rett til videregående opplæring for å ta et nytt fagbrev, for å bedre sin posisjon på arbeidsmarkedet.
- Grunnskoleopplæring for voksne erstattes av *forberedende opplæring for voksne* (FOV), og inkluderer hele fag, deler av fag, eller opplæring i grunnleggende ferdigheter som lesing, skriving, norsk muntlig, regning og data.

Disse endringene er ment å forbedre fleksibiliteten og tilpasningen i opplæringen, samt sikre at alle elever får den støtten de trenger for å fullføre sin utdanning.

Barnevernreformen

Barnevernsreformen, eller *oppvekstreformen* som den også kalles, trådte i kraft 1. januar 2022, og har flere sentrale føringer som skal styrke barnevernet. Endringene er ment å gjøre barnevernet mer effektivt og tilpasset barn og familiers behov, samt å sikre at barn får den hjelpen de trenger på et tidlig tidspunkt:

- Kommunene har fått *økt ansvar* for barnevernet, *inkludert forebygging og tidlig innsats*. Dette innebærer at kommunene *skal* fremme gode oppvekst vilkår og forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer.
- Kommunene må utarbeide en *plan for forebygging* av omsorgssvikt og atferdsproblemer blant barn og unge.
- Det er krav om årlig rapportering om barnevernet til kommunestyret for å sikre bedre innsikt og prioriteringer.
- Kommunene må ha *systematiske tiltak* for å sikre at barnevernets aktiviteter utføres i samsvar med loven.
- Kommunene har fått et større ansvar for fosterhjem, inkludert rekruttering og oppfølging.
- Reformen legger vekt på å styrke rettssikkerheten for barn og familier, blant annet gjennom bedre dokumentasjon og beslutningsgrunnlag.

Reformens intensjon er mer forebygging og mer samarbeid på tvers av tjenester, og at målene oppnås best gjennom *endringer i hele oppvekstsektoren*.

I Statsforvalterens forventningsbrev for 2026, fremheves følgende satsingsområder for barnevern:

- Kommunen skal samordne og samarbeide for å gi forsvarlige tjenester.
- Kommunestyret skal ha en plan for kommunens forebyggende arbeid.
- Barneverntjenesten skal levere en tilstandsrapport til kommunens administrative og politiske ledelse hvert år.
- Barneverntjenesten skal vurdere slekt og nettverk som fosterhjem.
- Kommunen må stimulere til ledelsesfaglig utvikling hos barnevernsleder, for å styrke ledelse og styring av tjenesten.
- Kommunen må sørge for at barneverntjenesten har tilstrekkelig forvaltningskompetanse.

Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid (integreringsloven)
Loven trådte i kraft 1. januar 2021. Tiltakene i integreringsloven skal bidra til å gi asylsøkere, flyktninger og innvandrere relevant kompetanse, tilgang til arbeidsmarkedet og muligheten til å bli økonomisk selvstendige. Kommunen er den sentrale aktøren for å tilby kvalifiseringstilbud for innvandrere. For å sikre tilgjengelig og relevant styringsinformasjon på kvalifiseringsfeltet har kommunen plikt til å registrere vedtak og deltagelse for personer som er omfattet av introduksjonsloven, og integreringsloven, i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR).

Lokal kompetanseutvikling

Nasjonale tilskuddsordninger for lokal kompetanseutvikling innenfor oppvekst inkluderer:

- Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage
- Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i grunnskole og videregående skole
- Kompetanseløft for spesialpedagogikk og inkluderende praksis (Koløftet)

I Nome kommune har vi en felles styringsgruppe for de tre kompetanseordningene – *Styringsgruppe for lokal kompetanseutvikling*. På den måten sikrer vi både god sammenheng i arbeidet og i bruk av tilskuddsmidler. Nome samarbeider også med Midt-Telemark om lokal kompetanseutvikling.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis – er et tiltak for ledere og ansatte i barnehager, skoler og PP-tjenesten, og skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på de barna som har behov for det. Målet er at *alle* barn og unge opplever et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole. I Nome deltar hele laget rundt barn og unge i Kompetanseløftet, det vil si barnehager, skoler, helsestasjon, skolehelsetjeneste, PPT og barnevern. Kompetanseløftet skal være et varig kompetanseløft på det spesialpedagogiske feltet, og skal bidra til at alle kommuner har tilstrekkelig kompetanse tett på barna og elever, for å kunne *forebygge, fange opp og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle*, inkludert barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging.

Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i grunnskole er kompetanseheving som skal bidra til å styrke skolars arbeid med trygt og godt læringsmiljø.

I regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage, har barnehagene i Nome valgt språk og språkutvikling som sitt satsingsområde.

6.5.2 Lokale føringer

I Nome har vi flere plandokumenter for oppvekstsektoren:

Kommunedelplan for Oppvekst i Nome:

Planen er forankret i kommuneplanen og visjonen *nært og godt å vokse opp i Nome kommune*. Tiltak for barn og unge i Nome kommune i perioden 2023 –2025, har fokus på å styrke laget rundt barn og unge og er knyttet til følgende satsingsområder: Trygge familier, Trygt og godt læringsmiljø i skoler og barnehager, Inkludering og tilhørighet, Tverrfaglig innsats og Samarbeid og lokalmiljø som inspirerer barn og unge.

Forebyggende plan for barn og unge 2023-2025:

Forebyggende plan for Nome kommune er utarbeidet med utgangspunkt i nasjonale føringer som er gitt gjennom oppvekstreformen, og som er hjemlet i § 15-1 i Lov om barnevern. Planen skal være et verktøy for å sikre forpliktelse til og systematisk innsats for å legge til rette for helhetlige tjenester.

Nome kommune har *Integreringsplan og Digitaliseringsplan for oppvekst i Nome og Midt-Telemark*, som fagplaner innenfor oppvekst.

Politiske vedtak som er førende for arbeidet innenfor oppvekst:

KS 97/24 Budsjetten og økonomiplan

Verbalpunkt

Pkt. 3 - Reduksjon av sykefravær i barnehagen: Kommunedirektøren, i samarbeid med NAV, flyktningetjenesten og voksenopplæringa etablerer "lag" på 2-3 personer på hver avdeling som ønsker språktrening og jobb, men som har behov for minimum 6 mnd praksis før lønnet jobb eller kvalifisering.

Pkt. 6 - Kommunedirektøren bes legge frem en sak vedrørende innføring av «Sommerlek». Et kommunalt delfinansiert barnepasstilbud i sommerferien for alle barn med plass i SFO og barnehage i Nome kommune.

Pkt. 7 - Det skal drives aktivt rekrutteringsarbeid i ungdomsskolene i Nome. Det bør tilbys plasser til både «skygg en voksen» og utplasseringsplasser på områder der Nome kommune trenger og mangler arbeidskraft

KS-30/25 Budsjetten for 2026 – Forutsetninger og føringer

Barnehagestruktur:

Kommunestyret ber kommunedirektøren gjennomføre en helhetlig utredning av barnehagestrukturen i kommunen, med mål om å identifisere mulige innsparingstiltak, forbedret ressursutnyttelse og tilbud tilpasset demografisk utvikling og strammere økonomiske rammer. Saken legges frem for kommunestyret i forkant av behandlingen av budsjett og økonomiplan for 2026–2029.

Innsparing skole:

Vi ber kommunedirektøren utrede ulike løsninger for innsparing på skolene gjennom tettere samarbeid, felles ledelse og evt. andre tiltak kommunedirektøren anser som relevante. Det legges til grunn at det beholdes to 10-årige skoler i kommunen i økonomiplanperioden. Vi ber videre om at kommunedirektøren vurderer behovene også på lenger sikt, og at dette legges frem for kommunestyret i forb. med oppstart av budsjettprosess for 2027.

Familiens Hus-konsept:

Kommunestyret ber kommunedirektøren legge frem et konsept for «Familiens Hus». Det forutsettes at dette kan fungere som satelittkontor for tjenester som NAV, PP-tjeneste, barnevern, voksenopplæring, helsestasjon, psykisk helsevern og andre relevante tjenester.

Tiltaksplan barnevern:

Kommunedirektøren bes legge frem en tiltaksplan for å redusere kostnader til barnevernstjenesten.

6.5.3 Særlige utfordringer

Tilpasset opplæring er et overordnet prinsipp, og skolen skal legge til rette for en opplæring som ivaretar både fellesskapet og hver enkelt elev, slik at elevene får best mulig utbytte av opplæringen. Nasjonale føringer tilsier at det viktigste grepet vi kan ta for å fremme og styrke en inkluderende praksis i barnehage og skole, er å forbedre kvaliteten på det *ordinære tilbudet*. *Reduksjon i antall elever med behov for spesialundervisning/individuell tilrettelagt opplæring er et klart mål.*

Innenfor oppvekst er særlige utfordringer knyttet til å *redusere ressursbruken*, samtidig som arbeidet med *tidlig innsats og forebyggende tiltak innenfor ordinær opplæring styrkes*. Arbeidet med *lokal kompetanseutvikling* innenfor oppvekst, særlig knyttet til kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, vil være viktig satsingsområde.

Nome kommune står overfor en utfordring med økende kostnader til tiltak innen barneverntjenesten, samtidig som andelen ressurser som går til forebyggende innsats er begrenset. For å møte dette, er det et strategisk satsingsområde å styrke tidlig innsats og utvikle det tverrsektorielle samarbeidet rundt barn, unge og familier.

Oppvekstsektoren har igangsatt arbeid med en tiltaksplan, som har som mål å redusere utgiftene til barneverntjenesten. Et sentralt element i planen er å utvikle og implementere forebyggende tiltak som kan bidra til å redusere behovet for barnevernstiltak.

Som del av budsjettprosessen for 2026 har Kommunestyret bedt kommunedirektøren om å utarbeide et konsept for *Familiens Hus*. Initiativet skal legge til rette for flerfaglig og tverrsektorielt samarbeid, med særlig fokus på forebyggende arbeid rettet mot barn, unge og deres familier. Arbeidet med å utvikle et konsept er igangsatt, og det foreligger en plan for videre arbeid i 2026.

6.5.4 Budsjettrammen

E: Oppvekst							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2024	1/1 - 2025	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Bevilget til 01/01-2025		167 447	150 970	150 970	150 970	150 970	150 970
Tiltak og konsekvenser i forrige økonomiplan				-7 107	-12 078	-15 355	-15 355
ØP: Forrige vedtatte økonomiplan			150 970	143 863	138 892	135 615	135 615
Bevilget 1. tertial 2025 m/viderføring			2 250	2 250	2 250	2 250	2 250
Lønnsøkninger 2025 -Kap.4			3 219	4 828	4 828	4 828	4 828
Lønnsøkninger 2025 -Kap.3 og 5			231	344	344	344	344
Bevilget 2. tertial: MAXpris barnehager	RNB		1 040	2 942	2 942	2 942	2 942
Lærlinger overført fra ADM	Flytt		435	400	0	0	0
Andre KST-bevilgninger i 2025							
Sum politisk bevilget 31/10-2025			158 145	154 627	149 256	145 979	145 979
Konsekvensjusteringer							
Prisvekst 2025 egne kjøp	3,5 %			489	489	489	489
Deflatorvekst 2025 tjenestekjøp/tilskudd	4,1 %			390	390	390	390
Økt husleie Skoemyra pga rehabilitering				0	300	600	600
UDI kjøper færre plasser til barnehage				3 000	3 000	3 000	3 000
Økte kommunale avgifter utover prisvekst				120	120	120	120
Sum av flere reduksjoner diverse poster				-2 188	-2 218	-226	-1 541
Økt pensjonssats fra 16% til 17%				1 453	1 453	1 453	1 453
Sum konsekvensjustert budsjett i ARENA				157 891	152 790	151 805	150 490
Rammetiltak							
Personaleffekt Avvikle skoemyra Bh 1/8-2026				-259	-647	-647	-647
Leie og FDV kostnader skoemyra fra 1.jan 2027				-50	-850	-1 150	-1 150
Felles ungdomsskole fra 1/8-2026							
Endre delingstall fra 28 til 30 elever 01.08.26				-991	-2 230	-2 230	-2 230
Felles voksenopplæring i Lunde							
Felles flyktningetjeneste med nav i Bø							
Kommunedirektørens forslag m/tiltak				156 591	149 063	147 778	146 463
Politiske endringer							
Innsparing skolene					-1 000	-2 000	-2 000
Skolebøker 2026 engangsbevilgning				1 000			
Redusert styringstrykk ST.vedtak des 2025				86	86	86	86
Økt bev. lærlinger (oppveksts og Helse/omsorg)				150	400	750	750
Kommunestyrets vedtatt budsjett og ØP		167 447	158 145	157 827	148 549	146 614	145 299

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Tiltak og konsekvenser vedtatt i forrige økonomiplan med virkning for 2026 og kommende år er:

ØP: Vedtatt endringer i forrige plan	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Økt kostnad 45 ukrainske flyktninger i 2022 -nedtrapping	-3 000	-3 000	-5 000	-5 000
Stengt basseng Dagsrud fra midten av 2025 - økt kostnad skolesvømming	150	150	150	150
Redusere individuell tilrettelagt opplæring - Miljøarbeider	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Reduksjon flyktninger - tidligere ekstrabev.	-644	-2 709	-2 709	-2 709
Administrative endringer	1 460	1 460	1 460	1 460
Reduksjon spesialpedagoger i barnehagene	-385	-385	-385	-385
Barnehager: kun opptak ved hovedopptak -ikke løpende	-1 347	-1 347	-1 347	-1 347
Ikke bosette flyktninger - Intro-programmet	-517	-817	-1 075	-1 075
Ikke bosette flyktninger -flyktningetjenesten	-842	-2 868	-2 715	-2 715
Ikke bosette flyktninger - Voksenopplæringen	-382	-962	-2 134	-2 134
Sum endringer økonomiplan vedtatt des 2024	-7 107	-12 078	-15 355	-15 355

6.5.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde E							
Aktivitet	Kommuneplan	Plan-strategi/ annet politisk vedtak	Gjennomføres tidsrom/år				Konsekvens økonomi
			2026	2027	2028	2029	
Utarbeide Språk- og leseplan for barnehager og skoler i Nome kommune.	Kommunedelplan for oppvekst	Vedtak kommune styret	x				
Foreldrestøttende tiltak. Gjennomføre foreldreveiledning (ICDP-programmet) Ca 6-8 kurs pr år, à 8 samlinger pr kurs, med 8-10 foreldrepar med barn 0-5 år.	Kommunedelplan for Oppvekst - aktuelle satsingsområder: Trygge familier. Tverrfaglig innsats og samarbeid.		x	x	x	x	Eksterne Prosjekt-midler (Bufdir)
Gjennomføre Bruker-undersøkelser: Ungdata (2027) Årlig: Elevunder-søkelsen og Spekter.	Kommunedelplan for Oppvekst - Lokalmiljø som inspirerer barn og unge.		x	x	x	x	
Oppstart av arbeidet med TIBIR «Tidlig Innsats for Barn i Risiko»; Program for forebygging og behandling av atferdsvansker hos barn. Innebærer i første omgang opplæring og organisering av det tverrfaglig samarbeid – laget rundt barn og unge.	Forebyggende plan – forebygge utvikling av atferdsvansker.		x	x	x		
Utarbeide en tverrfaglig foreldremøteplan , i samarbeid med kommunalt foreldreutvalg (KFU).	Forebyggende plan – foreldrestøttende tiltak.		x				
Kompetanseheving ansatte i barnehage og skole; Atferd som utfordrer er valgt ut som innsatsområde i Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.	Forebyggende plan – kompetanseutv. tverrfaglige rutiner. Kommunedelplan for oppvekst – trygt og godt læringsmiljø i barnehager og skoler.		x				Eksterne Prosjekt-midler (Udir)
Delta i oppvekstprogrammet ABSOLUTT , i regi av KS.	Kommunedelplan for oppvekst – tverrfaglig innsats og samarbeid.	HOO-utvalget	x				OU-midler

6.6 Helse og omsorg – Ramme F

Rammeområdet består av administrasjon for kommunalområdet samt 4 virksomhetsområder: Helsetjenester, Institusjonstjenester, Hjemmebaserte tjenester og Bo- og miljøtjenesten.

6.6.1 Nasjonale føringer

FNs bærekraftsmål nr. 3 handler om å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder. God helse er en grunnleggende forutsetning for å kunne nå sitt potensial og for å kunne bidra i samfunnet. Dette er ett av FN's bærekraftsmål som helse og omsorg styrker med sitt arbeid.

I Statsforvalterens forventningsbrev for 2026 framheves det at kommunene ikke må vente med å omstille sine tjenester både i kvalitet og omfang for å kunne møte de demografiske endringene kommunen står ovenfor. I helse og omsorg øker forespørselen og forventningen om tjenester i befolkningen, særlig for de under 65 år, samtidig som det er store utfordringer med å få tak i nok kompetanse og personell. Dette gir et stort forventningsgap som det er utfordrende å håndtere. Ifølge Statsforvalterens forventningsbrev for 2026 må kommunene balansere best mulig mellom de store sosiale sektorene innenfor de økonomiske rammene. I mange kommuner vil det innebære å flytte ressurser fra andre tjenester til helse- og omsorgstjenestene.

Det er viktigere enn noensinne at kommunene satser på det systematiske folkehelsearbeidet, rehabilitering og forebygging av utenforskap og psykiske lidelser i den yngre generasjonen. Ifølge Statsforvalteren vil dette være en mulig løsning for å bremse framtidig tjenestebehov og sikre flere med arbeidskapasitet. Det er også viktig å avstemme forventninger i befolkningen opp mot tilgjengelig økonomiske ressurser og kompetanse, og tilpasse kommunens tjenestenivå.

For å løse noe av utfordringene i helse- og omsorg er det nødvendig at kommunene planlegger for et aldervennlig samfunn. Det innebærer en hensiktsmessig boligutvikling som ivaretar demografiutfordringene. Bo trygt hjemme-reformen er bygd opp rundt innsatsområdene:

- Levende lokalsamfunn,
- bostedtilpassing og planlegging,
- kompetente og myndiggjorte medarbeidere og
- trygghet for brukere og støtte til pårørende.

I Statsforvalterens forventningsbrev pekes det på at kommunene må tenke nytt for å løse utfordringen med demografi framover, det innebærer at kommunene må prioritere innovasjon og strategisk kompetanseutvikling. Statsforvalteren framhever at det forventes at kommunene prioriterer å bygge opp kompetanse på rehabilitering og mestring for å få til den nødvendige vridningen i den nye hjemmetjenesten.

Innen folkehelsearbeidet forventer Statsforvalteren at kommunen jobber systematisk og vektlegger psykisk helse som innsatsområde i folkehelsearbeidet. Det er vedtatt endringer i folkehelseloven som gjelder fra 1. januar 2026. Endringen innebærer nye krav til oppfølgingsbehov og plankrav. Videre er det tydelige krav om evaluering av folkehelsearbeidet.

I statsbudsjettet for 2025 ble det vedtatt å etablere et voksevakinasjonsprogram for voksne og personer i risikogrupper. Endringen gjelder fra 1. juni 2025 og betyr at kommunene må etablere en fast ordning for voksevakinsering.

Statsforvalter peker på opptrappingsplanen for psykisk helse 2023-2033 og forventer at kommunene legger vekt på hovedsatsningene i denne: helsefremmende og forebyggende helsearbeid, gode tjenester der folk bor, og tilbud til personer med langvarige og sammensatte behov.

Videre forventes det at kommunene:

- prioriterer tverrfaglig forebyggende innsats og tilgjengelig lavterskeltilbud
- arbeider forebyggende for at psykiske helseplager ikke utvikler seg til å bli psykiske lidelser
- sørger for at brukere og pårørende får medvirke i utformingen av tjenestene

Det er en faglig anbefaling at psykisk helsearbeid for barn og unge er organisert i en egen tjeneste som er tverrfaglig sammensatt. Statsforvalter forventer at kommunene prioriterer arbeidet med å forebygge psykiske helseplager og utvikling av psykiske lidelser hos barn og unge.

Statsforvalteren forventer videre at kommunene jobber tverrsektorielt for å sikre gode, koordinerte tjenestetilbud til brukergruppen med ROP-lidelser (personer med samtidige rusmiddellidelser og psykiske lidelser).

Når det gjelder legetjenesten er det en stortingsmelding ute på høring om ordningen, samt ny forskrift for fastlegeordningen. Kommunen må forvente at det kommer endringer for ordningen i løpet av 2026.

Det er en økning i forskrivning av vanedannende legemidler i både Vestfold og Telemark, og Statsforvalter forventer at kommunene har fokus på riktig forskrivning.

Det er kommet ny veileder for kommuneoverlegefunksjonen som kommunen må gjøre seg kjent med. Den nye veilederen skal klargjøre og avgrense kommuneoverlegens rolle, samt styrke arbeidet med folkehelse og beredskap.

Den 10. april 2025 ble det publisert ny veileder for prioritering i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Veilederen retter seg både mot ledelsen, saksbehandlere, og det enkelte helsepersonell. Kommunen må jobbe systematisk med prioriteringsarbeidet, basert på prioriteringskriteriene: nytte, ressurs og alvorlighet. Prioritering kan bety både å gi nye tiltak og å avslutte allerede innvilgede tiltak.

Kommunen anbefales videre å jobbe strategisk med kompetanseutvikling og kapasitet i tiden framover, gjerne ved hjelp av KS sine verktøy, og i samarbeid med utdanningssektoren. Planleggingen skal være i tråd med folkehelseloven og bærekraftsmåla i § 1 i Plan og bygningsloven.

6.6.2 Lokale føringer

I Nome kommune er det flere plandokumenter innen helse og omsorg som må oppdateres. Mer detaljert informasjon om dette finnes i Nome kommunes planstrategi.

I tillegg er det politisk vedtak som er førende for arbeidet i helse og omsorg. Helse og omsorg jobber særlig med følgende politiske vedtak:

KS-6/19 Vedtak:

- Plan for arbeid med heltidskultur vedtas slik den foreligger.
- Det rapporteres til politisk nivå på framdriften i arbeidet.
- Kommunestyret ber om å bli holdt løpende orientert om arbeidet i henhold til framdriftsplanen, og ønsker ny tilbagemelding i kommunestyremøtet i juni -19.
- Kommunestyret ber rådmannen ha som mål og i størst mulig grad utlyse 100 % stillinger.

KS- 090/22 Vedtak:

- Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge fram en forstudie for etablering av omsorgsboliger med personalbase og fellesareal i både Lunde og Ulefoss sentrum. Dette vedtaket erstatter den bestilling som ble gitt i kommunestyresak 100/19.

KS- 102/23 Vedtak:

- Kommunedirektøren får i oppdrag å gjennomføre forprosjekt i tråd med tiltak NY-11 i tiltakskatalogen vedlagt budsjett og økonomiplan 2024-2027. Forprosjektet skal resultere i en anbudskonkurranse der entreprisekostnad for nybygg og inventar, samt driftskostnader er prissatt. Endelig avgjørelse om gjennomføring av hovedprosjekt tas ved behandling av budsjett og økonomiplan 2026-2029.
- Kommunedirektøren bes fortsette arbeidet med en forstudie for bygging av omsorgsboliger med fellesareal og personalbase i Ulefoss. Forstudien legges fram i forbindelse med behandling av budsjett og økonomiplan for 2025-2028.
- Minst to av boligene skal bygges som sykehjemsplasser. Forprosjektet skal ta høyde for at omsorgsboligene med enkle grep kan kunne gjøres om til sykehjemsplasser.

KS-97/24 Budsjett og økonomiplan

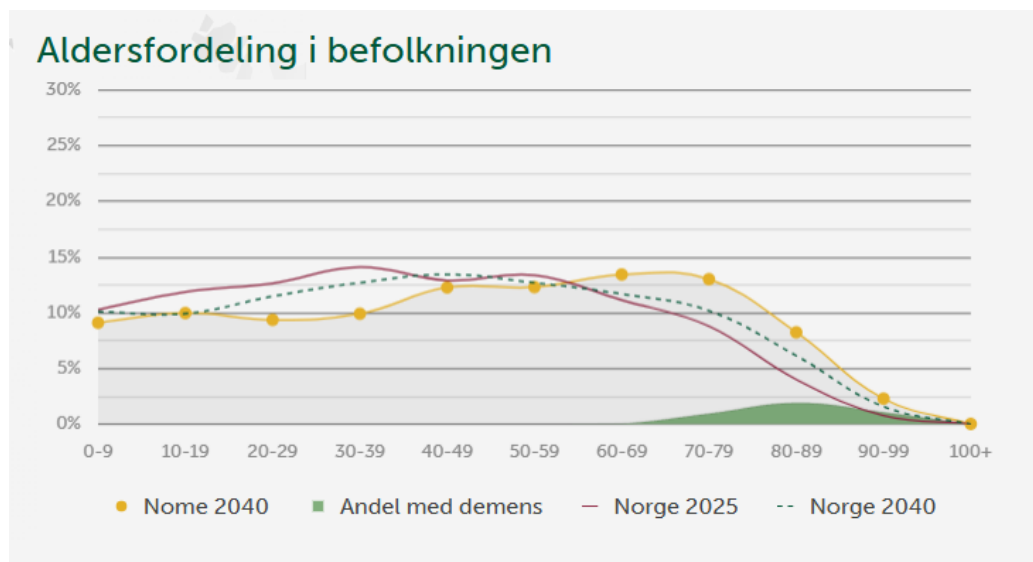
- 1.1.8 Andre verbalvedtak.
- 2. Etablering av arbeidsgruppe knyttet til Lundetunet og Ribo.
«Det nedsettes en arbeidsgruppe bestående av brukere, organisasjoner og ansatte som er knyttet til kafètilbudet ved Ribo og Lundetunet. Oppgaven til gruppen er å se på fremtidig organisering, for å ivareta tilbudet og de positive ringvirkningene, selv om de økonomiske rammene blir redusert. Konklusjon legges frem juni 2025.»

KS-30/25 Budsjett for 2026 – Forutsetninger og føringer

- «Kommunedirektøren bes vurdere å samlokalisere hjemmetjenesten. Det er viktig at man vurderer synergier med tanke på andre, beslektede tjenester.

6.6.3 Særlige utfordringer

Den demografiske utviklingen i Nome viser at behovet for helse og omsorgstjenester vil øke drastisk i årene som kommer. Ifølge nasjonale tall ([demenskartet](#)) vil økningen i antall eldre fra 2025 til 2050 være på 88,69 %, en økning på 149 personer. Når vi lever lengre, vil flere utvikle demens. Det er særlig når mennesker utvikler kognitiv svikt, som demens, at omsorgsbehovet øker drastisk. Mange blir ivaretatt av pårørende i lang tid, men det vil være nødvendig å øke antall plasser for heldøgns omsorg og avlastningstiltak i årene som kommer.

(Demenskartet okt. 2025: [DEMENSKARTET - Demenskartet](#))

Det er også en utfordring at flere får rettigheter til tjenester, samtidig som det mangler finansiering av tiltakene. I perioden 2015-2020 har det vært en årlig gjennomsnittlig vekst i helse- og omsorgstjenestene på 3,4 %, samtidig som inntektene kun har økt med 1,4 % i samme periode. Underfinansieringen gir kommunene store utfordringer med å innfri alle krav og forventninger som innbyggerne har.

Den store framtidige økningen i behov for helse- og omsorgstjenester krever en stor økning av personell og kompetanse, samtidig som det allerede nå er store utfordringer med å rekruttere personell i helse og omsorg. Det er dermed nødvendig å ha stort fokus på oppgavefordeling og strategisk kompetanseutvikling.

Helse og omsorg har mange ansatte i deltidsstillinger og jobber aktivt med å øke andelen som jobber heltid. Det er etablert et prosjekt for å øke andelen heltid, politisk initiert i 2019. Prosjektet ble satt på vent gjennom pandemien, men er startet opp igjen med tilskuddsmidler fra KS sin heltidspott i 2023. Det er satt ned følgende resultatmål for helse og omsorg:

- Det skal etableres arbeidstidsordninger som fremmer heltid
- Gjennomsnittlig stillingsstørrelser bør økes til 80 %
- Mer enn 50 % av stillingene skal være 100 %.

Fra oppstarten av heltidsprosjektet i 2019, har gjennomsnittlig stillingsstørrelse økt fra 62,2 % i 2019 til 67,4 % i 2024. Andelen heltidsstillinger har økt fra 23,9 % i 2019 til 34,9 % i 2024. Selv om tallene er noe bedre enn i 2019, så er det fremdeles langt fra måltallene.

I tillegg til å jobbe for mer heltid, er det også viktig å jobbe for arbeidsinkludering. Det er i løpet av prosjektet blitt mer tydelig at det er nødvendig å ha en viss andel deltidsstillinger for å kunne inkludere personell som ikke har full arbeidskapasitet. Det vil være et nytt innsatsområde i arbeidet i 2026. I den sammenhengen må det vurderes om måltallene bør endres, da svært høy andel ikke vil være forenelig med å legge til rette for arbeidsinkludering.

Statsforvalter har stort fokus på helseberedskap. Våren 2024 måtte alle kommunene gjennomføre en GAP-analyse for helseberedskap, og denne analysen er fulgt opp med møter i 2025. Signalene fra statlige myndigheter er at helseberedskapen skal prioriteres i kommunene.

Administrasjon av kommunalområdet og fellestjenester F1

Tjenesteområdet omfatter all administrasjon og fellesfunksjoner for helse og omsorg, inkludert oppfølging av interkommunale samarbeid som legevakt, krisesenter og miljørettet helsevern.

Tjenesteområdet håndterer fakturering for helse og omsorg, vederlagsberegning for institusjonsopphold, økonomisk oppfølging av tjenestene, systematisk kompetanseutvikling og oppfølging av plandokumenter i helse og omsorg, tilskudd til ressurskrevende brukere, systemansvar for fagprogrammene i helse og omsorg, folkehelsearbeid, og velferdsteknologi.

Innslagspunktet for ressurskrevende brukere øker med ca. 700 000 kr i 2026, samtidig som antall brukere reduseres. Høyere innslagspunkt fører til at flere brukere faller ut av ordningen.

Ansattressurser knyttet til området er kommunalsjef for helse og omsorg, kommuneoverlege i 50 % stilling (nyansatt fra 1. april 2025), fag- og utviklingsrådgiver og fag- og økonomikonsulent. I istedenfor å spre delfunksjoner innen fag og økonomi ut på den enkelte virksomhet, er ressursene samlet for å kunne bistå alle enhetene innen helse og omsorg.

Innen digitalisering er det etablert et samarbeid mellom helse og omsorg i Midt-Telemark og Nome om strategisk utvikling av digitalisering og velferdsteknologi. Det jobbes med å få ny elektronisk pasientjournal for pleie og omsorg, og det er forventet innføring fra og med 2027.

Helsefellesskapet er en viktig del av samhandlingen og koordineringen mellom den kommunale helse- og omsorgstjenesten og spesialisthelsetjenesten. Kommunalsjef deltar i Strategisk samarbeidsutvalg, mens virksomhetsleder for helse deltar i faglig samarbeidsutvalg for barn og unge. Nome kommune har samhandlingskoordinator sammen med Grenland, da vår spesialisthelsetjeneste befinner seg i Skien. Som en del av helsefellesskapet deltar Nome i det strategiske arbeidet i Grenland om samhandling av tjenester for å sikre god koordinasjon opp mot spesialisthelsetjenesten. Det innebærer at kommunen får mulighet til å delta i tjenesteutvikling som bidrar til god samhandling mellom kommuner og sykehus.

Til budsjett for 2026 er det til sammen for helse og omsorg tatt ned 4,4 millioner i konsekvensjustering, mens 4,6 millioner blir presentert som tiltak. Konsekvensjusteringer omfatter både økte inntekter og reduserte utgifter.

Helsetjenestene F2

Helsetjenester omfatter: helsestasjon og skolehelsetjeneste, psykisk helse til barn og unge og familietjenester, samt andre forebyggende tjenester som voksevakinasjonsprogrammet, legetjenester og fysio-, ergoterapi og hjelpemiddel tjenester. I tillegg håndterer tjenesteområdet SLT-arbeidet og psykososialt kriseteam og krisesenter.

Nome kommune har 8 legehjemler, 4 som privat næringsdrivende og 4 som kommunalt ansatte. Av de kommunalt ansatte er én også kommuneoverlege i 50 % stilling. Det er per 26. oktober 2025 plass til 6500 listepasienter totalt. Det er per dags dato 161 på venteliste, mens det er 267 ledige listeplasser. Legene har listestørrelser ut fra hvor stor grad de er tillagt kommunale legeoppgaver, det vil si tilsynslegefunksjon på sykehjemmet og helsestasjonstjeneste. Legene har dermed listestørrelser fra 400 til 1250.

Helsetjenestene har fått tilført årsverk for å håndtere bosetting av flyktninger de siste årene, og midlene er blitt brukt til å styrke flyktningehelseteamet. Midlene blir nå trappet ned, noe som gir redusert kapasitet til å håndtere flyktninger framover. Det blir færre bosettinger framover, men behovene til de allerede bosatte vil ikke nødvendigvis reduseres, da mange flyktninger sliter med traumatiske opplevelse. Ofte tar det tid før hjelpebehov avdekkes på grunn av språkutfordringer.

I løpet av 2025 har én ansatt vært frikjøpt for å jobbe i et KS-tiltak, noe som også vil fortsette i 2026.

I helsetjenestene er det 0,6 årsverk knyttet til helsetjenester til beboere på Nome asylmottak, noe som oppleves som for lite ressurser. Det er ikke tilført nye ressurser til å håndtere voksevakinasjonsprogrammet, og det er dermed nødvendig å omdisponere fra andre områder for å håndtere denne oppgaven.

Ved helsestasjon og skolehelsetjenesten satser det på ICDP veiledning som et lavterskeltilbud. Dette er en del av kommunens satsingsområde knyttet til barn og familier. I løpet av 2025 er én av helsesykepleierne på helsestasjonen allokert til utdanning som PMTO-terapeut (Parent management training Oregon). Slik kompetanse må kommunen ha for å kunne satse på [TIBIR-foreldreveiledning](#) (Tidlig Innsats for Barn I Risiko).

Institusjonstjenester F3

Institusjonstjenester består av Nome sjukeheim med fire enheter: tre sengeposter, felleskjøkken og vaskeri.

I løpet av 2025 er det særlig to prosjekt som har hatt fokus. Det ene handler om heltid, oppgavefordeling og årsturnus, og det andre dreier seg å få SIM-rommet (Simmuleringsrom) med fagutvikling som en integrert del av tjenestene i helse og omsorg.

Fra og med 1. januar 2025 tok Nome kommune over øyeblikkelig hjelp sengen (ØHD) fra Skien kommune, og det er jobbet kontinuerlig med å få til en god ordning for denne. Siden ombyggingen for å få to nye rom ikke er ferdig, har sykehjemmet fungert med 73 sengeplasser i 2025, da én har vært øremerket ØHD. ØHD er en legestyrte seng, og den er dermed unntatt ordinære sengeplasser. Når ombyggingen er ferdig vil sykehjemmet ha 76 plasser, der 1 er til ØHD, 11 er til korttid og 64 er til langtidsopphold.

Fra og med mars 2025 har sykehjemmet hatt årsturnus. Tjenesten har gjort seg mange erfaringer som nå er til nytte for de andre tjenestene i Bo- og miljø som har jobbet med årsturnus i løpet av 2025. Foreløpig gjør lederne mye av arbeidet manuelt, men det er planlagt å anskaffe et digitalt verktøy med KI som skal lette arbeidet i løpet av 2026.

Sykehjemmet har gammelt utstyr og møbler som det er behov for å bytte ut. I de siste tre årene har stadig mer utstyr gått i stykker, og det er ofte så gammelt at det ikke lengre lar seg reparere. Det gjelder særlig større utstyr som kjøleanretning og oppvaskmaskin på kjøkken, samt bekkenspylere og anretning til å varme mat på enhetene. Av møbler er det særlig stolene på pasientrommene som må byttes ut. Det er satt av investeringsmidler til å bytte ut noen få stoler hvert år.

Sykehjemmet har særlige utfordringer med å rekruttere ansatte, særlig sykepleiere og helsefagarbeidere. Det er opprettet en bonusordning for sykepleiere på natt som har fungert bra. Det kan tenkes at ordningen må videreføres i en eller annen form for å sikre nødvendig fagkompetanse også i fremtiden. Det vil være nødvendig å etablere en ny ordning for nattevakter i løpet av 2026, med virkning fra 2027.

Til budsjett for 2026 er de største tiltakene knyttet til institusjonstjenesten. Tiltakene må ses i sammenheng med bygging av nye omsorgstjenester ved Bjervatun. I tillegg til de foreslåtte tiltakene er det vurdert om det er noe økonomisk å tjene på å utvikle egne vaskeritjenester. Det er kun gjort en lett undersøkelse, og det viser seg at Nome kommune driver så billig at det er vanskelig for andre å drive vaskeri til samme pris. Vi har beregnet våre kostnader per kilo til å være 6,90 kroner, mens tilbud vi har fått har vært over tre ganger så kostbart. Det er dermed lite å tjene på å kjøpe tjenesten av andre. I tillegg er vaskeritjenesten en viktig arbeidsplass for arbeidsinkludering.

Hjemmebaserte tjenester F4

Hjemmebaserte tjenester omfatter tjenestekontor, hjemmetjenester sone Ulefoss, sone Lunde, bofellesskap på Ringsevja bo- og aktivitetssenter, Lundetunet aktivitetssenter, psykisk helse bofellesskap, psykisk helse ambulerende tjeneste, samt dagsenter for eldre hjemmeboende.

Som følge av forrige års budsjettvedtaket, ble Bjervatun alderspensjonat besluttet nedlagt i løpet av 2025. Alle beboerne ble overført til annet omsorgsnivå i løpet av mai måned.

Fra og med 1. januar 2025 ble ansvaret for tjenestekontoret overført til hjemmebaserte tjenester. Det er 2 årsverk knyttet til tjenestekontoret. Tjenestekontoret håndterer saksbehandling etter helse- og omsorgstjenesteloven (HOL) og pasient- og brukerrettighetsloven.

I løpet av 2025 er det jobbet med å se på fordeler og ulemper ved en felles hjemmetjeneste, i tråd med politisk bestilling fra juni 2025. Det foreligger en egen rapport for dette arbeidet som leveres til politisk behandling i forbindelse med budsjettbehandlingen.

I løpet av 2025 er det redusert med 1 årsverk ved kommunens kafe og aktivitetssentre: Lundetunet aktivitetssenter og Ringsevja bo- og aktivitetssenter (Ribo). I den forbindelse har det vært møter med ansatte og brukere av aktivitetssentrene for å se på hvordan det er mulig å drive videre med reduserte ressurser. Det leveres egen sak for dette arbeidet til budsjettprosessen for 2026.

I forbindelse med budsjett for 2026 er det vurdert om det er mulig å redusere på dagtilbudet til psykisk helse. Det er vurdert til å være lite hensiktsmessig, da det er et viktig tilbud for brukergruppen og det kun er åpent én dag per uke. Det ligger som tiltak å innføre brukerbetaling, noe som bidrar til mindre kostnader ved driften.

Bo- og miljøtjenesten F5

Bo- og miljøtjenesten omfatter fire boliger (Tyrivegen, Eidsbygda, Olastua og Vesleheimen) og ett dagsenter for brukere med nedsatt funksjonsevne (Actus dagsenter). I tillegg er det en treningsboliger/overgangsboliger (Smedkåsa) og avlastningstilbud (Tyrivegen/Actus).

I Bo- og miljøtjenesten har det vært stabilt i brukergruppene i løpet av året, selv om noen brukere har endret omsorgsnivå. Til budsjett 2026 er det et tiltak som får stor innvirkning på brukergruppen. Det er reduksjon i åpningstider for Actus dagsenter. Et av de andre tiltakene dreier seg om å innføre brukerbetaling for brukerne. Actus dagsenter er i hovedsak ikke et lovpålagt tilbud, men er et viktig tjenestetilbud for å skape en meningsfull hverdag for brukergruppen. Tiltaket er en del av kommunens arbeid for å sikre personer med nedsatt funksjonsevnes rettigheter gjennom FN konvensjonen CRPD (Convention on the Rights of Persons with Disabilities).

I løpet av 2025 er noe av ressursene ved Actus dagsenter omdisponert til transportoppdrag for dagsenter for eldre, noe som også vil fortsette i 2026.

Til budsjett for 2026 er det gjort konsekvensjusteringer ved nedtrekk av en hel stilling ved Tyrivegen i ett år. Dette er gjort som en del av innsparingen for 2026, men stillingen må tilbakeføres i 2027.

6.6.4 Budsjettrammen

F: Helse- og omsorg							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	
Premiss		År 2024	1/1 - 2025	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Bevilget til 01/01-2025		232 957	231 929	231 929	231 929	231 929	231 929
Tiltak og konsekvenser i forrige økonomiplan				-2 612	-89	138	138
ØP: Forrige vedtatte økonomiplan			231 929	229 317	231 840	232 067	232 067
Bevilget 1. tertial 2025 m/viderføring			2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Lønnsøkninger 2025 -Kap.4			4 801	7 202	7 202	7 202	7 202
Lønnsøkninger 2025 -Kap.3 og 5			506	760	760	760	760
Bevilget 2. tertial: Basistilskudd leger	RNB		237	292	292	292	292
Læringer midler overført fra adm	Flytt		2 485	2 407	1 562	1 562	1 562
Andre KST-bevilgninger i 2025							
Sum politisk bevilget 31/10-2025			241 958	241 978	243 656	243 883	243 883
Konsekvensjusteringer							
Prisvekst 2025 egne kjøp	3,5 %			0	0	0	0
Deflatorvekst 2025 tjenestekjøp/tilskudd	4,1 %			419	419	419	419
Økte kommunale avgifter utover prisvekst				100	100	100	100
Økte bompenger hjemmetjenesten				250	250	250	250
Lisensener Smartplan EPJ/brannportal				300	800	800	800
Bonusordning nattevakt sykepleiere vedtatt 2022				80	330		
Sum av flere reduksjoner diverse poster				-4 340	-3 820	-770	-770
Økt pensjonssats fra 16% til 17%				1 987	1 987	1 987	1 987
Sum konsekvensjustert budsjett i ARENA				240 774	243 722	246 669	246 669
Rammetiltak							
Reduksjons støttekontakt, avlastning og omsorgsstønnd				-500	-500	-500	-500
Reduksjon hjelpemiddelteknikker				-149	-149	-149	-149
Redusere 5 plasser sykehjem				-1 370	-1 826	-1 826	-1 826
Redusere med ytterligere 5 plasser sykehjem				0	0	-1 826	-1 826
Reduksjon dessert sykehjem				-300	-300	-300	-300
Reduksjon vaskeri 0,3 årsverk				-129	-259	-259	-259
Reduksjon Lundetunet og Ribo				-154	-271	-271	-271
Reduksjon praktisk bistand hjemmetjenesten				-510	-798	-798	-798
Innføre brukerbetaling for dagtilbud				-408	-408	-408	-408
Reduksjon dagtilbud Actus				-1 035	-1 186	-1 186	-1 186
Reduksjon bo og miljøtjenesten -årsverk				-380	-380	-380	-380
Effekt av investering i Bjervatun Husleieinnt/kostnader						-2 720	-2 720
Kommunedirektørens forslag m/tiltak				235 839	237 645	236 046	236 046
Politiske endringer							
Videre føre Lundetunet i 2026				154			
Videreføre Actus ingen reduksjon				1 035	1 186	1 186	1 186
Redusert styringstrykk ST.vedtak des 2025				544	544	544	544
Økt bev. læringer (oppvekts og Helse/omsorg)					400	750	750
Kommunestyrets vedtatt budsjett og ØP		232 957	241 958	237 572	239 775	238 526	238 526

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Tiltak og konsekvenser vedtatt i forrige økonomiplan med virkning for 2026 og kommende år er:

ØP: Vedtatt endringer i forrige plan	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Økt kostnad i 2023: 60 ukrainske flykt.-nedtrapping	-104	-468	-728	-728
Redusere ettårsverk Lundetunet/Ribo - helårseffekt	-350	-350	-350	-350
Redusert 50% stilling psykisk helse.		-321	-321	-321
Redusert merkantil stilling hjemmetjenesten - helårseffekt	-157	-157	-157	-157
Avvikle Bjervatun før ombygging - helårseffekt	-2 001	-2 001	-2 001	-2 001
Styrking hjemmbaserte tjenester - Demografisk utv.		3 208	6 415	6 415
Effekt av investeringstiltak -Husleie Bjervatun			-2 720	-2 720
Sum endringer økonomiplan vedtatt des 2024	-2 612	-89	138	138

6.6.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde F							
Aktivitet:	Kommune- plan:	Planstrategi/ Politisk vedtak:	Gjennomføres				Konsekvenser økonomi:
			2026	2027	2028	2029	
Øke andel heltid i helse og omsorg, samt jobbe for arbeidsinkludering			x	x	x	x	
Innføre årsturnus i Bo- og miljøtjenesten			x				
Innføre smartplan som verktøy i turnusarbeidet			x				
Innføre nytt journalsystem for pleie og omsorg				x			
Videreutvikle én felles hjemmetjeneste			x	x			
Planlegge drift av nye omsorgsboliger ved Bjervatun. Det ligger inne økt bemanning fra og med 2027.			x	x			
Omstille drift ved Lundetunet og Ribo i tråd med budsjettvedtak			x				
Utdanne PMTO-terapeut ved helsestasjonen			x				
Starte etablering av TIBIR			x	x			
Jobbe med helseberedskap i HO, oppfølging av GAP-analyse			x	x	x	x	
Oppdatere beredskapsplan for helse og sosial			x				
Oppdatere smittevernplan			x				

6.7 Samfunnsutvikling – Ramme H

Rammeområdet består av flere ulike fagområder; Næringsutvikling, kultur, folkehelse og frivillighet, overordnet kommuneplanlegging, arealplaner, byggesak og oppmålingstjenester, eiendomsforvaltning, kommunale veier, brann, redning og feiervesen. Kommunalområdet for aamfunnsutvikling følger opp saker etter et 40-talls særlover og forskrifter, men det viktigste lovverket for å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling finner vi i den sektorovergripende plan- og bygningsloven.

6.7.1 Nasjonale føringer

Statsforvalterens forventningsbrev beskriver statens forventninger til kommunene for 2026. Spesielle forventninger til samfunnsutviklingsområdet:

Temaområde	Forventninger og krav
Plan og bygningsloven	• Ivareta nasjonale og regionale interesser i arealplanlegging • Tidlig og god dialog i planprosesser • Aktiv bruk av planforum og synfaring • Følge statlige planretningslinjer, særlig for arealbruk og mobilitet
Vann og avløp (VA)	• VA-løsninger i tråd med forurensningsforskriften • Bruk av naturbaserte løsninger og klimatilpasning • Redusere utslipp til vassdrag og fjorder • Oversikt og plan for oppgradering av VA-anlegg
Miljø og klima	• Redusere klimagassutslipp og tilpasse seg klimaendringer • Ivareta naturmangfold og karbonrike arealer • Styrke jordvern og redusere nedbygging av matjord • Følge opp nasjonale mål for Oslofjorden og vannmiljø
Samfunnssikkerhet og beredskap	• Oppdaterte beredskapsplaner og gjennomførte øvelser • ROS-analyser brukt aktivt i planlegging • Samordning med brann og redning • Styrket lokal krisehåndtering og egenberedskap
Arealbruk og mobilitet	• Redusere bilbruk – fremme kollektiv, sykkel og gange • Fortetting og transformasjon i eksisterende områder • Universell utforming og tilgjengelighet • Følge nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

Regjeringens mineralstrategi gir føringer for at kommuner med store mineralressurser skal bidra til et hurtigspor for å sikre tilgang til kritiske mineraler. Fensfeltet og utvinning av sjeldne jordarter har gjort at Nome kommune er valgt ut som pilotkommune for å gjennomføre flere av regjeringens strategiske grep for en bærekraftig mineralnæring.

6.7.2 Lokale føringer

Kommunens egne planverk/planstrategi og politiske vedtak legger en del føringer som kommunalområdet skal følge opp:

- Kommunal planstrategi ble vedtatt 1.oktober 2024. Strategien er vedtatt med rullering av samfunnsdelen i 2025/26 og arealdelen i 2026/27.
- Strategi Fen for utvikling i hele Nome, Samarbeidsavtale med rettighetshavere på Fensfeltet. Fase 1: Valg av areal for Fensfeltet mineralpark.

- Brannstasjonen i Gvarv tilfredsstiller ikke fastsatte krav om fysisk arbeidsmiljø om hvordan brannstasjoner skal være innrettet. Det pågår derfor et arbeid med å oppgradere den siste stasjonen i 2026.
- Kommunedelplan *Nome -Trygt og grønt* legger føringer for at kommunen gjennom sin eiendomsforvaltning skal redusere klimagassutslipp. Dette krever investering i bygg, noe det dessverre ikke er funnet rom for i økonomiplanen. Flere andre tiltak i planen fordrer at det settes av ressurser for gjennomføring av tiltak. Dette er ikke prioritert grunnet stram kommuneøkonomi.
- Det er mange tiltak som ligger i vedtatt trafikksikkerhetsplan. Dette gjennomføres ved et spleiselag med fylkeskommunen og har tidligere hatt en fast investeringspost i økonomiplanen. For 2026 er det ikke foreslått gjennomføring av tiltak grunnet kommunens økonomi, men det legges opp til prosjektering av nye tiltak utover i økonomiperioden.

6.7.3 Særlige utfordringer

Samfunnsutvikling

Nome kommune står foran en særlig viktig planleggingsperiode. Det er nå vi legger føringene for de virkelig store forandringene som kan komme med utviklingen av Fensfeltet. Fensfeltet byr på både utfordringer og store muligheter for Nome kommune og regionen. For å sikre at Fensfeltet kommer Nome-heringene til gode må kommunen planlegge for best mulig ringvirkninger og lite negative konsekvenser. Utredningene av fire områder ble ferdigstilt sommeren 2025 og det har blitt gjennomført bred høring om valg av alternativ. Høringsrunden har brakt frem nye momenter som må avklares i videre prosess. Kommunen arbeider etter prinsippet om at de ekstra ressursene som kreves skal komme fra eksterne bidragsytere. Nome kommune har fått finansiering fra Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) for 2025, men det ligger foreløpig ingen ny bevilgning for 2026. Dette gjør arbeidet med Fensprosessen uforutsigbart og sårbart.

Kommunal planstrategi som ble vedtatt 1.oktober 2024 legger opp til rullering av Samfunnsdelen. Planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt våren 2025 og det pågår nå arbeid med medvirkning og involvering. Kommuneplanens arealdel skal rulleres når samfunnsdelen er vedtatt.

Kommunen er deltaker i nettverket Lykill som Sparebankstiftelsen Nome har etablert. Det viktigste initiativet i 2025 er utviklingen av Brugata 4 og 6 (biblioteket i Lunde samt Lunde kompetansehus). Det er planlagt for en stor rehabilitering av bygningsmassen med et nybygg som skal binde byggene sammen. Det er kommunens utviklingsselskap Nome Vekst AS (NV) som er utpekt som aktør for utbyggingen, og som har søkt stiftelsen om midler. Det er vedtatt i sak 22/25 at eiendomsmassen, forutsatt at prosjektet blir fullfinansiert, kan selges til NV. Dersom prosjektet blir finansiert av Sparebankstiftelsen vil Lunde sentrum få et stort løft. Kommunen vil da få tilbud om en forpliktende leieavtale for deler av eiendommen. Dersom stiftelsen ikke bevilger midler må bygningsmassen vurderes inn i tiltak «arealeffektivisering Lunde» som omtalt i tiltakskatalogen.

Samfunnsutvikling har fremmet flere tiltak for å redusere kostnader, i tillegg til tiltakene er det tatt ned mange kostnader og effektivisert mye gjennom konsekvensjustert budjett. Det betyr at det som legges frem av budsjett nå har ingen slingsrom, da alt er skjært ned til beinet. Energikostnader er basert på 2025-tall og en meget mild vinter. Renhold er tatt ned til et minimum.

Næring

Næringsutviklingsarbeidet i kommunen er delt mellom Midt-Telemark og Nome Utvikling (MTNU), Nome Vekst AS (NV) og kommunen. Visit Bø er kommunens aktør innen reiseliv og turistsatsing. Nome og Midt-Telemark landbrukskontor har som formål å forvalte kommunenes til enhver tid

gjeldende ansvarsområder innenfor viltloven, jord-, skog- og konsesjonslov samt inneha landbruksfaglig kompetanse i kommunens arealforvaltning, arealplanlegging og landbruksbasert næringsutvikling. De forvalter også flere tilskuddsordninger for landbruk og skognæringene i kommunen. Handlingsdelen for Strategisk næringsplan er vårt verktøy for å koordinere, samhandle og få til ønsket utvikling.

Det ble i 2024 sett på mulighet for kommunalt bidrag for utbygging av infrastruktur knyttet til utvikling av Vestre Bjerva boligfelt, der private utbyggere står for selve utbyggingen. Det har tidligere vært sak til formannskapet der kommunen har sagt seg villig til å bidra for å realisere opparbeidelse av kommunal infrastruktur i dette prosjektet. Det ble vedtatt i budsjett og økonomiplan for 2025 en bevilgning på 3,5 millioner i 2026. Denne har kommunedirektøren ikke sett mulighet for å realisere.

Kultur, folkehelse og fritid

Det er flere tiltak som er foreslått i årets budsjett og økonomiplan som vil påvirke tjenestene til virksomheten. Det er foreslått å kutte Nome kino fra 01.01.2026. Sammen med dette tiltaket vil det bli reduksjon i ekstrahjelp ved Pulsen kiosk og reduksjon i annonser. Selv om kinobesøket har blitt bedre i 2025, så er det fortsatt slik at tilbudet ikke er selvfinansierende. Tiltaket viser at det er mulig å få til besparelse tilsvarende ca 250.000 årlig.

Det er også foreslått å gå fra to til ett bibliotek. Tiltaket innebærer å avvikle biblioteket i den form det er nå i Lunde fra 2027, samt en reduksjon på 40% stilling.

Kultur, folkehelse og fritid har flere aktiviteter lokalisert i begge tettsteder, og det er et ønske om å opprettholde aktiviteten. Kommunen har i Ulefoss samlet det meste av aktiviteten på Samfunnshuset, og det er ønskelig å se på en tilsvarende modell i Lunde sentrum for å samle aktiviteter og få til bedre arealutnyttelse. Dette må ses videre på i 2026 da avklaringen om Lykillprosjektet «Bygg med muligheter» er gitt.

Til frivilligheten tilbyr Nome kommune kulturmidler, mulighet til å etablere aktivitetsguider, fritidskasse-midler og kulturkort. Dette er tiltak som er forutsigbare og gir frivilligheten gode rammer for å sikre deltakelse både på egne aktiviteter, cuper og andre stevner. Det er mye aktivitet i frivilligheten. Det er mange spillemiddelsøknader til behandling som tyder på at Nomeidretten har mye engasjement.

I perioden 2025-2027 har Nome kommune mottatt tilskuddsmidler fra Bufdir. Dette er fattigdomsmidler som skal gå til å legge til rette for deltakelse i fritidsaktiviteter. Midlene går til ferieaktiviteter for barn og unge, kultur- og fritidskort og aktivitetsguide. Vi har også mottatt tilskudd fra Nome sparebankstiftelse til Musikkpaviljongen på Sirkustomta og modernisering av Storsalen til Ulefoss samfunnshus. Telemark fylkeskommune har gitt Nome kommune 120 000 kroner til oppgradering av uteområdet til Ulefoss samfunnshus.

I løpet av 2025 har Ung i Nome opplevd en adferdsendring til det verre blant ungdommen i Lunde. Det til tross for at vi i større grad har lagt til rette for kreative aktiviteter og bedre lokaler. Det har ført til at vi nå er nødt til å se på hvilke rammer vi kan tilby ungdommen for å bevare ro og trygghet for alle. I 2026 vil vi ha kortere perioder med ungdomsklubb. I periodene uten ungdomsklubb vil administrasjonen planlegge et mer konkret aktivitetstilbud. Det ligger også et tiltak inne for å redusere tilbudet og ressurser til dette fra 2027. Det innebærer at den økte stillingsressursen som ble vedtatt i 2023 nå reverseres og tilbakeføres til slik det var frem til 2023.

Nome Kulturskole har fortsatt en stor elevmasse sammenlignet med nasjonale tall. Ulefoss samfunnshus har mer aktivitet sammenlignet med de siste årene og gjennomgår en modernisering av teknisk utstyr. Huset skal være stengt når det ikke er aktivitet. Frivillige kan få adgang etter avtale med Nome kommune.

Nome kommune er en del av Telemark fylkeskommunes prosjekt "Dagsturhytter i Telemark". I utgangen av 2027 skal vi forhåpentligvis ha etablert en unik dagsturhytte i området rundt Telemarkskanalen. Dette prosjektet skal ikke medføre kostnader for kommunen. Nome kommune er også med i "Systematikkjøftet" som er et folkehelseprosjekt i regi av Telemark fylkeskommune. Dette prosjektet skal hjelpe oss til å systematisere vårt folkehelsearbeid og lande med en ny folkehelseoversikt. Prosjektet kommer med et tilskudd på 250 000 kroner som brukes til å frigjøre en stilling (helse).

Å satse på en robust og god kultur, fritid og frivillighetssektor i kommunen er tidlig innsats som bidrar til bostedsattraktivitet, til fellesskap og egenutvikling og livsglede i befolkningen. Området er sårbart for fremtidige budsjettkutt da det er få personalressurser som skal drifte, koordinere og utvikle gode tilbud og tjenester for hele befolkningen. De foreslåtte kuttene vil merkes av befolkningen.

Plan og areal

Virksomheten jobber med å fornye gebyrforskrift- og regulativ, spesielt innenfor fagområdet oppmåling.

Virksomheten er styrt av aktivitet i samfunnet for å få inn de inntektene vi til enhver tid budsjetterer med. Per nå har vi nok arbeidskraft til å løse de oppgaver som til enhver tid kommer inn. Dersom Fensprosessen kommer i gang for fullt vil nok dette bildet bli annerledes. Det er derfor viktig at vi nå planlegger for hvilken kompetanse vi bør ha i kommunen og hvordan vi utnytter de ressursene vi har så godt som mulig.

Nome kommune har en rekke oppgaver etter forurensningslovverket og oppfølging av klima og miljø, jamfør kommunedelplanen *Nome - Trygt og grønt*. Det blir stadig nye saker som krever tett oppfølging. Det er derfor et stort behov for en dedikert ressurs som kan håndtere klimatilpasning og klimakutt, oppfølging av vannforskriften, vurdering av konsekvensutredninger i forbindelse med Fensprosessen og andre større utviklings-, forsøplings- og forurensningsaker og naturmangfold. Kommunedirektør har ikke funnet midler til en slik dedikert ressurs i budsjettframlegg for 2026.

Plan og areal er forurensningsmyndighet og har hovedansvaret for tilsyn og oppfølging av spredte avløp. Byggesak behandler utslippstillatelser og fører i dag egne oversikter over disse. Samferdsel og kommunalteknikk har oversikt over abonnentene, herunder hvilke eiendommer som er tilknyttet kommunalt VA-anlegg og hvilke som har private løsninger med slamtømming. En felles løsning i Gemini Privat vil kunne samle informasjon fra disse enhetene, gi et bedre datagrunnlag og legge til rette for mer effektiv forvaltning og tilsyn. Virksomheten vil vurdere og planlegge for tiltak om innføring i 2026. Man vil vurdere om det er hensiktsmessig å ta i bruk modulen Utslipp i Gemini Privat for å få en samlet oversikt over spredte avløpsanlegg. Modulen er utviklet for å gi kommunene et helhetlig systemverktøy for registrering, dokumentasjon og oppfølging av private avløpsanlegg, herunder utslippstillatelser, serviceavtaler, tømming, tilsyn og avvikshåndtering. En slik løsning vil kunne bidra til en mer effektiv og samordnet forvaltning av data, samt forenkle samarbeidet mellom relevante enheter. Eventuelle kostnader knyttet til anskaffelse av modulen, integrasjon, opplæring og kvalitetssikring av eksisterende data vil vurderes innarbeidet i budsjettet fra og med 2027.

Samferdsel og Kommunalteknikk

Samferdsel og kommunalteknikk har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av totalt 141 kilometer vei. Av dette er 45 kilometer asfaltdekke, mens de resterende 96 kilometer består av grusveier. I tillegg har Nome kommune 52 000 kvadratmeter med asfalterte plasser, hovedsakelig parkeringsarealer tilknyttet kommunale bygg.

Nome kommune har en større andel kommunale veier enn sammenlignbare kommuner. Regnskapene de siste årene viser at det er budsjettet for lave kostnader til veivedlikehold. Årsaken er klimaendringer med økt styrtregn, krevende vintrer med store temperaturendringer, samt at kommunens asfalterte veier krever vedlikehold som det ikke er avsatt midler til.

Nome kommune utfører per i dag mye av den daglige driften i egen regi, men er avhengig av innleie av eksterne maskiner for å kunne møte perioder med høyere aktivitet. Samferdsel og kommunalteknikk har egen veghøvel og traktor i tillegg til leasingavtale på hjulgraver. Hovedoppgaver knyttet til disse maskinene er primært høvling av grusveier, ishøvling, tilføring av grus, grøfting, rehabilitering og oppgradere stikkrenner og kantslått. På tjenester som for eksempel brøyting, strøing og vårrengjøring må kommunen basere seg på innkjøp av disse tjenestene.

Samferdsel og kommunalteknikk ønsker å inngå en egen driftsavtale for kantslått, tilsvarende kontrakter for vinterdrift. En slik avtale vil frigjøre kapasitet på egen gravemaskin til flere klimatiltak som blant annet grøfting og stikkrenner. I tillegg vil avtalen gi bedre oversikt og forutsigbarhet i kostnaden knyttet til denne driftsoppgaven.

Budsjettet skal i utgangspunktet både dekke vinterdrift og sommervedlikehold/-drift av de kommunale veiene. Budsjettrammen er stram og dekker ikke fullt ut lønns- og prisvekst. Det er behov for utskifting og oppgradering av autovern, flere asfaltdekker har nådd forventet levetid og krever vedlikehold eller reasfaltering, samtidig som det også bør prioriteres å få på plass et oppdatert system for gravemeldinger og et tydelig gravereglement. Et slikt system vil bidra til bedre koordinering og oppfølging av gravearbeider i kommunale veier, og sikre at istandsetting skjer etter kommunens standarder, samtidig bidra til å ivareta de økende kravene til dokumentasjon, kvalitetssikring og sporbarhet ved arbeider som berører kommunal infrastruktur. Et godt etablert system vil derfor kunne være kostnadsbesparende på sikt, ved at uforutsette reparasjoner og feilrettinger unngås. Dette er likevel et område det kan bli krevende å prioritere med bakgrunn i dagens ressursrammer.

Kommunen vil i løpet av 2026 mest sannsynlig overta Lannavegen, som går over fra å være fylkesveg til kommunal veg. Dette vil medføre økte driftsutgifter, i hovedsak vil det dreie seg om vinterdrift de første årene. Vi vet likevel lite om skjulte utfordringer på veinettet her og bør forvente økte vedlikeholdskostnader i et lengre perspektiv.

Det samlede kostnadsnivået for drift og vedlikehold av veinettet har dermed økt, til tross for effektiviseringstiltak og justeringer i tjenestetilbudet. Budsjettrammen er lagt på et lavt anslag og vil med en heftig vinterdrift og uforutsette hendelser, som vi har sett de siste årene med flom og ekstrem nedbør, føre til merforbruk.

Klimatilpasning er, og vil i enda større grad bli, et sentralt tema i årene som kommer, da endringene i klimaet fører til økt nedbør og vi opplever hyppigere intervaller med styrtregn. Dette medfører økt belastning på veinettet. For å håndtere disse situasjonene må kapasitet på grøfter og stikkrenner sikres på kritiske punkter. I tillegg kan det være hensiktsmessig å se på alternativer der veiarealet kan benyttes som flomvei slik at store vannmengder ikke havner på avveie. Det fremste risikoreduserende tiltaket mot overvannsskade er å sikre trygge flomveier. Trygge flomveier vil si

sammenhengende arealer som vannet kan renne på fra øverst i et nedbørfelt helt frem til vannkilden som er mottaker av overvann. Dette vil kreve ressurser til planlegging og prosjektering.

Vinterdrift er et område av driften som tar en av de største andelene av budsjettet. Vinterdriftens hensikt er å sikre fremkommelighet på kommunens veier samtidig som den bidrar negativt til veikapitalen. Det vil si at vinterdriften ofte fører til skader på veinettet og diverse veiobjekter som for eksempel skilt, kantstein, fortau og autovern. Dette fører igjen til økte kostnader knyttet til sommervedlikehold/-drift. Det er budsjettet med 4,2 millioner til brøyting og strøing for 2026. Kostnaden er budsjettet etter gjennomsnittlige utgifter for årene 2020 –2024. Kostnadene til vinterdrift er sterkt knyttet til vinterens intensitet og lengde og kan kun i liten grad planlegges og styres. Klimaendringen gjør seg også gjeldene her som en kostnadsdrivende faktor i form av hyppigere værromslag. Ytterligere har også prisstigning på blant annet drivstoff vært med å drive kostnadene til vinterdrift oppover.

Nome kommune har et betydelig vedlikeholdsetterslep på det kommunale veinettet, - spesielt på asfalterte dekker. Multiconsult utarbeidet i 2015 et notat: Vedlikeholdsetterslepet langs kommunale veier – hva vil det koste å fjerne forfallet i Nome kommune på oppdrag for kommunesektorens organisasjon, KS. Notatet konkluderer med at det totale estimerte oppgraderingsbehovet for veiene i Nome kommune er 116 millioner kroner. Dette tilsvarer et oppgraderingsbehov på 800 kroner per meter vei i kommunen. For bruer ligger det estimerte oppgraderingsbehovet i kommunen på 9,8 millioner kroner.

Med dagens budsjett, som tilsvarer omtrent 80 kroner per meter vei, inkludert bruer, dekker de tildelte midlene kun en liten del av det totale oppgraderingsbehovet. Dette understreker behovet for ytterligere finansiering for å kunne opprettholde en forsvarlig standard og ivareta de samlede kravene knyttet til drift, vedlikehold og forvaltning av de kommunale veiene i Nome kommune.

Eiendomsforvaltning

Kommunen har en stor eiendomsmasse, med ca. 50 000 kvadratmeter formålsbygg og ca. 15 000 kvadratmeter med eiendom på Dagsrud. Eiendomsavdelingen har boliger for utleie og tilsyn med eiendommer for boligstiftelsene NOBO og NOBEF. Det er store utfordringer for å etterleve de nasjonale- og lokale føringene. Årsaken er at det ikke er nok midler til vedlikehold for å oppnå verdiøkende eiendomsforvaltning. Det er samme utfordring ved investeringer, da prisen blir for høy og kostnader må kuttes.

Kommunen står overfor betydelige økonomiske utfordringer knyttet til drift og vedlikehold av en omfattende bygningsmasse. Dette medfører et krevende budsjett og økonomiplanopplegg for kommunens eiendomsforvaltning som nå legges frem. Kommunen har stor eiendomsportefølje med mange eldre bygg med behov for større oppgraderinger. Flere av byggene har ikke lenger et lovpålagt eller strategisk kommunalt formål, og frembringer enten ingen eller svært lave inntekter. Samtidig har flere av eiendommene høye driftskostnader og stort vedlikeholdsbehov. Det er i år jobbet med å fremme sak etter bestilling fra kommunestyret som tar for seg en gjennomgang av eiendommene i kommunen som bør vurderes solgt. Saken følger budsjettprosessen og viser at kommunen har flere eiendommer som kan vurderes solgt i årene fremover. Selve salgsværdien er ikke så høy for hvert enkelt bygg, men samlet sett vil avhending av eiendom gi betydelige besparelser i årlige drifts- og vedlikeholdskostnader på sikt. I tillegg vil kommunen unngå fremtidige investeringer i oppgradering og vedlikehold.

Det er også vurdert flere eiendommer som anbefales vurdert for strategisk bruk eller salg på sikt. Disse har potensial for verdiøkning, sambruk eller fortsatt kommunal tjenesteyting, og bør derfor inngå i en langsiktig plan for effektivisering av kommunens eiendomsportefølje.

Dette har også en miljø- og klimamessig gevinst, og vil gi en reduksjon i energiforbruk, mindre behov for materialbruk og vedlikehold, og åpne for mer bærekraftig utvikling og gjenbruk av eiendommer.

Økonomiplanen for neste 4-års periode legger opp til en økning på 1 million i 2026 og 1,5 million for 2027-2029 til vedlikehold av eiendommen Dagsrud. Dette for å imøtekomme kontraktfestet vedlikeholdsplan etter avtale med UDI om mottaksdrift. Samtidig reduseres vedlikeholdsmidler til kommunale formålsbygg og utstyr. I samme 4-års periode planlegges det for utvidelse av arealer for Helse og Omsorg for å møte fremtidig eldreomsorg. Dette skaper bekymring for fremtidig opprettholdelse av drift på byggene for å kunne yte våre tjenester til alle våre brukere og innbyggere i Nome kommune.

Fremover vil eiendommene Nome kommune eier få større vekst i kommunale avgifter enn det som man kan øke husleien på kommunale boliger. Gapet mellom inntekter og utgifter vil dermed øke utover kommunal deflator.

Eiendomsforvaltning har et budsjett som kun ivaretar akutt/nødvendig vedlikehold for å opprettholde drift av bygningsmassen. Dette er krevende når man vet at vedlikeholdsplanen (vedlegg til dette dokumentet) viser et mye større behov enn det som kan realiseres. Det er først og fremst ved sykehjemmet det er større utfordringer, men også enkelte skole- og barnehagebygg har akutte behov for oppgradering og vedlikehold i økonomiplanperioden. Sykehjemmet er over 20 år og her løper det på kostnader hele tiden. Det er skiftet ut mye de siste årene, men det er fortsatt stort behov for utskifting og oppgradering av bygg.

Inneklima i formålsbygg er generelt dårlig med noen unntak, noe som kom tydelig frem i sommer med varme i bygg. Dette handler i hovedsak om ventilasjonsanlegg i byggene som gir dårlig kjøling på sommer og dårlig varme om vinter. Dersom dette kobles opp mot enøk og besparelse på energibruk i bygg med varmegjenvinning på vinter og kjøling på sommer, vil totalen bli veldig bra og investeringen vil nedbetales raskt i form av besparelse i strømutgifter og bedre arbeidsmiljø.

Det er gjennomført en omorganisering av renholdsoppgaver. Det er ansatt en enhetsleder som skal ha budsjett- og personalansvar for alle renholderne. Dette er et tiltak for å løse de utfordringer med sykefravær området renhold har hatt over lengre tid. Effekten av denne omorganiseringen vil komme til syne noe i 2026, men fullt ut i 2027.

Det er etablert en vedlikeholdsplan i løpet av 2024 som vil oppdateres hvert år og videreføres fremover i økonomi - og handlingsplaner. Det er i den forbindelse kartlagt alle bygg som er satt opp i tabell for vedlikeholdskostnader (88,9 mill) samt utviklingskostnader/invistering (39,9 mill). Denne tabellen er basert på Holte FDV sin kalkulasjonsnøkkel. Holte FDV nøkkeltall er basert på 2024-kostnader. Det vises til vedlegg til budsjett og økonomiplan der Holte FDV viser årlig kostnader med eiendomsforvaltning for alle kommunale bygg. Her vises anbefalt årlig kostnadsnivå for utvikling, vedlikehold og reparasjon. Dette med grunnlag i type bygg, kvadratmeter og tilstanden til bygget. Oversikten viser anbefalte årlig kostnadsnivå for vedlikehold på 18,7 millioner kroner pluss 13,3 millioner kroner til utvikling. Totalt 32 millioner kroner årlig til drift av kommunens bygningsmasse. Holte nøkkeltall på vedlikehold og reparasjon bør årlig legges til grunn i budsjett og økonomiplan. Holte nøkkeltall bør også legges til grunn for utskifting, der eiendom legger frem en prioritert liste over tiltak ved årlig budsjett og økonomiplanarbeid.

Virksomhetsområde eiendom har for budsjett 2025 et vedlikeholdsbudsjett på kr 7,9 millioner. Dette utgjør 42% av Holte FDV sine beregninger, det vil si at det mangler 58% for å nå den faglige anbefalingen til vedlikehold av bygg. Da er ikke utvikling av eiendom medtatt i det hele tatt. Kommunedirektør har ikke funnet rom for å øke rammen til vedlikehold og utvikling av eiendommene grunnet en krevende økonomisk situasjon.

Brann og feiing

Det er en forventning at den kommunale organiseringen sikrer nærhet til innbyggerne, lokalkunnskap og rask bistand når befolkningen trenger hjelp. Brannmannskaper har i så måte blitt samfunnets vaktmestere, og rykker ut på ett videre spekter av oppdrag enn tidligere. For å stå stødigere i de utfordringene man vil kunne stå ovenfor på utrykninger, så er det stort behov for å øve langt mere enn det som gjøres i dag. Over en 10-års periode så har antall utrykninger steget fra ca. 230 utrykninger årlig til godt over 330 utrykninger årlig.

Det er stort sett et veldig bra oppmøte på utrykninger. Man kunne ønske å styrke vaktberedskapen i påske og juli måned, da dette er særs sårbare perioder for ett innkallingsbrannvesen uten fast vakt. På bakgrunn av at mannskapene i hovedsak er innkallingsmannskap uten fast vaktordning, er det langt større sannsynlighet for at man har svakere beredskap enn ønskelig på nevnte tider.

Vi er på et absolutt minimumsnivå når det gjelder forskriftskrav til antall årsverk i NMTBR. Med dagens bemanning er det særs krevende å kunne utføre alle oppgavene som følger brannloven med tilhørende forskrifter, og man må til tider bortprioritere oppgaver som gjerne skulle vært utført.

Netto utgifter budsjett 2026 er i ubalanse med netto inntekter pålydende -241 000 kroner. Dette tilsvarer avgiftsreduksjon Nome kommune fikk ved å bli overført fra arbeidsgiveravgift sone 1a (14,1 prosent) til sone 2 (10,6 prosent) i 2014. Midt-Telemark-kommune er i sone 1a. Denne innsparingen går i sin helhet til Nome kommune, da den har sin motpost i redusert rammetilskudd for Nome kommune.

Oppgradering av brannstasjonene i Lunde og Bø er gjennomført i 2025, og disse er tatt i bruk. Det skal etter planen oppføres ny brannstasjon på Gvarv i løpet av 2026. Det fysiske arbeidsmiljøet vil tilfredsstille kravene som settes til utforming av brannstasjoner på alle våre brannstasjoner når Gvarv brannstasjon er bygd. Oppgradering av brannstasjonene vil som konsekvens føre til økt husleie.

Nome kommune sin andel av økte kostnader til husleie for 2026 vil for NMTBR-brann være mellom 800 000 og 850 000 kroner. Økning må påregnes i økonomiplanperioden, i hovedsak når nye Gvarv brannstasjon er klar for bruk.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske situasjon har også NMTBR naturlig nok gjennomført sparetiltak. Sparetiltakene består i: Det rykkes ut med færre mannskap til automatiske brannalarmer, det tas betalt fra og med unødige utrykning nummer 2 til direktevarslede bygg, det reduseres i kurspott med tanke på å erverve lastebilsertifikat og blålys-lappen, samt at åpen brannstasjon avvikles. Avvikling av åpen brannstasjon innebærer at innbyggere og da særskilt barn og unge ikke får delta i en viktig opplærings- og forebyggende aktivitet. Vi budsjetterer også med noe økning av inntekter generelt. Salg av Unimog(er) vil finansiere kjøp av ATV(er) og er således budsjettert som et nullspill i budsjettsammenheng. Samlet sett utgjør sparetiltakene rundt 575 000 kroner i 2026. Besparelsen vil i hovedsak gjelde ut økonomiplanperioden. Enkelte av tiltakene vil måtte evalueres etter en stund.

Feietjenesten har nå i overkant av 9900 registrerte fyringsanlegg i ansvarsområdet. Feiegebyret øker med 20 kroner i forhold til budsjett 2025. Årsak til dette er at det ikke benyttes fondsmidler for å dempe avgiften i 2026. Avgiften er basert på selvkostprinsippet.

6.7.4 Budsjettrammen

H: Samfunnsutvikling							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2024	1/1 - 2025	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Bevilget til 01/01-2025		60 406	53 578	53 578	53 578	53 578	53 578
Tiltak og konsekvenser i forrige økonomiplan				-428	-2 643	-1 072	-2 972
ØP: Forrige vedtatte økonomiplan			53 578	53 150	50 935	52 506	50 606
Bevilget 1. tertial 2025 m/viderføring			215	215	215	215	215
Lønnsøkninger 2025 -Kap.4			529	793	793	793	793
Lønnsøkninger 2025 -Kap.3 og 5			357	587	587	587	587
Bevilget 2. tertial: Flom høst 2025			700				
Ksak 074/24 - Kriterier for offentlig vei -tilbakef.				1 962	1 962	1 962	1 962
Sum politisk bevilget 31/10-2025			55 379	56 707	54 492	56 063	54 163
Konsekvensjusteringer							
Prisvekst 2025 egne kjøp	3,5 %			387	387	387	387
Deflatorvekst 2025 tjenestekjøp/tilskudd	4,1 %			789	789	789	789
Forskutterte spillemidler mottatt tidligere år				1 000	1 000	1 000	1 000
Fortsatt drift av mottaket - vedlikeholdskrav i avtale				1 000	1 500	1 500	1 500
Fortsatt drift av Kino				207	207	207	207
Økte kommunale avgifte utover prisvekst				160	160	160	160
Redusert husleieinntekt Bjervatun				350	350	350	350
Inventar Gvarv brannstasjon				130			
Sum av flere reduksjoner diverse poster				-3 812	-2 589	-2 910	-2 829
Økt pensjonssats fra 16% til 17%				423	423	423	423
Sum konsekvensjustert budsjett i ARENA				57 341	56 719	57 969	56 150
Rammetiltak							
Utsette arealdelen i kommuneplan				-800	600	200	
Ett bibliotek i Nome kommune					-476	-476	-476
Stenge Nome kino				-216	-251	-251	-251
Redusert bemanning oppmåling							-684
Redusere renhold skoemyra barnehage	T:002			-129	-277	-277	-277
Effekt av investeringstiltak - gatelys				-50	-75	-100	-100
Arealeffektivisering Lunde					-125	-251	-251
Redusere ungdomstilbud	T:005				-411	-411	-411
Kommunedirektørens forslag m/tiltak				56 146	55 704	56 403	53 700
Politiske endringer							
Beholde 50% stilling ungdom					411	411	411
Beholde biblioteket i Lunde					476	476	476
Redusere utgifter kommunal vei					-700	-1 600	-1 600
Kommunestyrets vedtatt budsjett og ØP		60 406	55 379	56 146	55 891	55 690	52 987

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Tiltak og konsekvenser vedtatt i forrige økonomiplan med virkning for 2026 og kommende år er:

ØP: Vedtatt endringer i forrige plan	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Tiltak 2023 - stengt basseng Dagsrud fra midten av 2025	-240	-240	-240	-240
Integreringsmidler - boligkonsulent	-126	-225	-315	-315
Økt billettinntekt/dugnad Kino	-109	-109	-109	-109
H6-001: Utbedr. Råteskader Dagsrudgata 6-8	950			
Tilbakebetaling av spillemidler	0	-467		
Brann og redning - justering husleie	320	360	360	360
Kartlegging Telemarkskanalen engangsbevilgning 2025	-50	-50	-50	-50
Endret bevilgning ulike formålsbygg -se tabell under	-1 350	-1 550	-250	-2 150
Omklassifisering av kommunaleveier til private	-1 427	-1 427	-1 427	-1 427
Administrative/ukjente endringer, radon og effekt av tidligere inv.	804	865	959	959
Kommuneplanens arealdel	800	200		
Sum endringer økonomiplan vedtatt des 2024	-428	-2 643	-1 072	-2 972

Innsparingstiltaket «omklassifisering av kommunale veier» ble senere reversert. Dette er hensyntatt i budsjettammen for 2026.

6.7.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommune- plan:	Planstrategi/ Politisk vedtak:	Gjennomføres				Konsekvenser økonomi:
			2026	2027	2028	2029	
Rullere Samfunnsdelen		Vedtak sak 76/24	x	x			Egne ansattressurser
Rullere kommuneplanens arealdel		Vedtak sak 76/24		x	x		Avsatt midler til arbeidet i 2027/28
Valg av areal til Fensfeltet mineralpark		Vedtak sak 76/24	x				Usikker finansiering – søke midler fra NFD
Skifte innertak Actus		Vedtak sak 97/24	x				Vedtatt i økonomiplanen 2025- 2028
Skifte takpapp gymsal Holla		Vedtak sak 97/24		x			Vedtatt i økonomiplanen 2025- 2028
Helgen bhg - råteskader		Vedtak sak 97/24		x			Vedtatt i økonomiplanen 2025- 2028
Lunde 10 årige – nytt tak		Vedtak sak 97/24			x		Vedtatt i økonomiplanen 2025- 2028
Brannstasjon Gvarv (ny)		Vedtak sak 97/24	x				Økt husleie og noe inventar
Musikkpaviljong på Sirkustomta			x	x			Mottatt tilskudd fra sparebankstiftelsen Nome.
Modernisering av Storsalen på Ulefoss samfunnshus			x				Mottatt tilskudd til gjennomføring.
Etablere dagsturhytte			x	x			Tiltak i samarbeid med Telemark fylkeskommune – ingen kostnad for kommunen
Nome litteraturuke			x	x	x		Gjennomføring baserer seg på mottak av tilskuddsmidler. Det søkes årlig midler til festivalen
Oppgradere uteområdet til Ulefoss samfunnshus			x				Mottatt tilskuddsmidler til enkel oppgradering.
Vurdere innføring av Gemini Avløp			x				Økonomisk konsekvens usikker. Kan muligens tas på selvkost.

6.8 Vann og Avløp – Ramme J

Vannforsyning og avløp er kritisk infrastruktur.

Kommunen drifter tre vannverk og 129 kilometer ledningsnett. På ledningsnettet er det syv høydebasseng og fem trykkøkingsstasjoner. På avløp drifter kommunen fire avløpsrenseanlegg og 113 kilometer ledningsnett med 28 avløpspumpestasjoner.

6.8.1 Nasjonale føringer

Området reguleres av en rekke lover, forskrifter og nasjonale strategier som har som mål å sikre en trygg og bærekraftig forvaltning av vann- og avløpssystemer.

Vass- og avløpslova sikrer kommunen eierskap og kontroll av essensiell infrastruktur. Loven legger også føringer for vann- og avløpsgebyrer.

Andre sentrale lover og forskrifter innenfor rammeområdet vann og avløp er Vannforskriften, Drikkevannsforskriften, Forurensingsloven og Forurensingsforskriften.

Nome kommune rapporterer årlig til:

- Miljødirektoratet/Statsforvalter
- Mattilsynet (KOSTRA)

Mattilsynet er tilsynsmyndighet for vannverkene i Nome kommune. Statsforvalteren er forurensningsmyndighet for Søvitt avløpsrenseanlegg etter kapittel 14 i Forurensingsforskriften. Nome kommune er selv forurensningsmyndighet etter kapittel 13 i Forurensingsforskriften for resterende avløpsrenseanlegg i kommunen.

Revidert avløpsdirektiv:

EU's nye avløpsdirektiv trådte i kraft 1.januar 2025 og inneholder både *strengere* og *nye* krav til håndtering av avløpsvann, men det gjenstår fortsatt en prosess for Norge før direktivet trer i kraft hos oss. Ny grense er tettbebyggelser fra 1000 personekvivalenter og krav om sekundærrensing. Dette vil føre til økte utgifter knyttet til oppgraderinger av avløpsrenseanlegg som i dag ikke har denne teknologien. For Nome kommune betyr dette at også Lunde renseanlegg vil bli underlagt Statsforvalter og få krav om sekundærrensing.

Klima og miljøhensyn:

Samfunnet rammes allerede hardt av endret klima. Vann- og avløpsområdet er under kraftig press som følge av klimaendringer. Det er både kostbart og utfordrende å tilpasse infrastrukturen til ekstreme nedbørsmengder og flom. De store nedbørsmengdene utfordrer kapasiteten i avløpsnettet og på renseanleggene. Økte mengder med fremmedvann inn til renseanlegg gjør det krevende å overholde myndighetenes krav til forsvarlig rensing av avløpsvann, og kravene til vannkvalitet til resipientene der avløpsvann renner ut. Nome kommune er pålagt fra Statsforvalter tiltaksrettet resipientovervåking av Norsjø.

Det vil være behov for å styrke arbeidet med klimatilpasninger og overvannshåndtering i kommende planperiode, særlig med tanke på økt nedbør og belastning på eksisterende infrastruktur.

I februar 2024 ble nasjonale mål for vann og helse oppdatert og vedtatt av regjeringen, sammen med en gjennomføringsplan for sektormyndighetene. Det er til sammen 25 mål. For de ulike målene ligger det kriterier for måloppnåelse til grunn.

Fra statsforvalters forventningsbrev er følgende krav/pålegg gitt:

Alle avløpsanlegg i kvar einskild kommune skal oppfylle reinsekrav i forureiningsforskrifta slik at miljømåla etter vassforskrifta kan nåast innan 2027, og seinast innan 2033. Det går fram av dei nasjonale føringane for arbeidet med oppdatering av dei regionale vassforvaltingsplanane, frå Klima- og miljødepartementet av 19. mars 2019.

6.8.2 Lokale føringer

Oppstart av arbeidet med hovedplan for vann og avløp starter opp i 2025. Nasjonale mål for vann og helse skal implementeres i planene. Det var planlagt utarbeidelse av egen VA-norm. Dette bortfaller til fordel for Vannstandard.no. Vannstandard er et verktøy fra Norsk Vann som erstatter de to tidligere produktene VA-norm og VA/Miljø-blad.

Et av hovedmålene for virksomheten innenfor perioden vil være effektiv ressursbruk og god økonomisk styring ved å innfri vedtatte økonomisk måltall gjennom gode beslutningsgrunnlag og budsjettkontroll. Samferdsel og kommunalteknikk vil også jobbe med å sikre riktig organisering og dimensjonering av tjenestetilbudet.

6.8.3 Særlige utfordringer

I den kommende økonomiplanperioden vil vann på avveie fortsatt være en av hovedutfordringene. Problemet skyldes betydelig lekkasje fra vannledningsnettet, samt at store mengder fremmedvann enten lekker eller ledes inn i avløpssystemet. I tillegg er det en betydelig andel avløpsvann som går i overløp og forurenser vassdrag i kommunen. I Nome er det flere strekninger med asbestrør, og det aldrende ledningsnettet gir store lekkasjeutfordringer.

Hovedledningen er i særlig dårlig forfatning og har allerede vært utsatt for brudd. Denne må derfor prioriteres i planperioden for å redusere risiko for nye hendelser, sikre stabil vannforsyning og hindre ytterligere lekkasjer og forurensning.

Lekkasjetap:

Lekkasjetap på både kommunalt og privat ledningsnett er en betydelig utfordring for mange kommuner, inkludert Nome, som har rapportert lekkasjetap på 39,7 %. Et lekkasjetap betyr at kommunen produserer og distribuerer mer vann enn nødvendig. Dette fører også til unødige produksjonskostnader for rensing og energibruk ved distribusjon av vann. Utette vannledninger medfører også en risiko for forurensning av drikkevannet ved trykkløse hendelser. Det er et nasjonalt mål å redusere lekkasjegraden til maks 25% innen 2033.

Lekkasjesøk vil være en prioritet for Samferdsel og kommunalteknikk kommende periode. Dette er en ressurskrevende oppgave. Nome kommune har deltatt i en rammeavtalekonkurranse for anskaffelse av Smarte (IoT) vannmålere. Utskifting til smarte vannmålere planlegges startet i 2026 for private husstander. Systemet vil gi løpende dataoverføring over mobilnettet og bedre oversikt over vannforbruk og lekkasjer. Kommunalteknikk skal også fastsette lokale mål for lekkasjesøking og oppfølging for å bidra til at lekkasjetapet gradvis reduseres i tråd med de nasjonale målsettingene.

Fremmedvann:

Fremmedvann i avløpsnettet er en stor utfordring og medfører både økonomiske og miljømessige konsekvenser. Samtlige avløpsrenseanlegg i Nome kommune har utfordringer med at fremmedvann blir tilført avløpsnettet. Dette gir kapasitetsproblemer på ledningsnettet og fører til lavere rensesgrad på rensesanleggene. Arbeidet med å finne fremmedvannskilder og redusere disse er en kontinuerlig prosess som krever langtidsplanlegging og vedvarende innsats i form av rør- og kuminspeksjoner, fjerning av inntrengende røtter og innlekkasjepunkter. Kommunal og privat separering av felles avløpsledninger er også svært viktig.

Fremmedvannsjakt må også prioriteres fremover for å nå nasjonale krav. Det vil være viktig å kartlegge hvilke områder som er størst påvirket av fremmedvann slik at vi kan få størst uttelling av tiltakene våre. Pålegg om separering av de private stikkledningene er også et virkemiddel som gir god effekt med tanke på å oppnå reduksjon av fremmedvann inn til rensanlegg, avlaste kapasitet på ledningsnett og forhindre tilbakeslag hos private.

Vedlikeholdsetterslep på det kommunale ledningsnettet:

Investeringsbehovet for vann- og avløpsanleggene i Nome kommune fortsetter å øke. For å sikre innbyggere tilstrekkelig rent drikkevann og forsvarlig rensing av avløpsvann må det investeres mer i vann og avløp i årene fremover. I nasjonale mål for vann og avløp er det satt en satsning på at utskiftningstakten for vann skal ligge på 1,2% årlig og for avløp 1% innen 2033.

Dette tilsier at investeringsbudsjettet for vann og avløp bør ligge rett i underkant av 40 millioner kroner for Nome kommune innen 2033. Nome kommune har i lang tid hatt en investeringsramme på 15 millioner kroner avsatt til utskiftning. Skal man nå nasjonale mål må denne øke med 25 millioner innen 2033. For kommuner som Nome, der det er relativt få abonnenter og lite press på utbygging, vil de nasjonale målene føre til store økninger i gebyrer for vann og avløp. Kommunedirektøren foreslår ikke en opptrapping i økonomiplanen med bakgrunn i allerede høye gebyrer, samt at en opptrapping ikke kan gjennomføres uten at det også tilføres flere ressurser til gjennomføringen. Det er avsatt midler til oppgradering og rehabilitering av Svenseid rensanlegg og vannbehandlingsanlegg med en samlet kostnadsramme på 25 millioner kroner. Deler av midlene overføres fra 2025 til neste år. Prosessen med å anskaffe konsulenter til planlegging og prosjektering er startet opp, og dette arbeidet vil danne grunnlag for videre detaljprosjektering, kostnadsberegninger og gjennomføring av tiltaket. Videre er det sannsynlig at Lunde rensanlegg vil få krav til flere rensetrinn som igjen vil føre til økte kostnader. I 2026 forventes det økte driftskostnader knyttet til utskifting av innløpspumper, styringssystem (PLS) knyttet til automatisk kontroll av pumper, ventiler og alarmer i anlegget og innløpsrister ved Søvitt rensanlegg. Dette vil på kort sikt føre til økte gebyrer. Når hovedplan for vann og avløp foreligger, vil opptrapping og utskiftningstakt av ledningsnettet få større fokus, og investeringene kan planlegges mer helhetlig i kommende økonomiplan.

Det planlegges å styrke bemanningen med en ny saksbehandlerstilling innenfor rammeområdet. Stillingen skal primært håndtere søknader om tilknytning og arbeider knyttet til de private stikkledningene, sikre at vi får inn ferdigmeldinger, sende pålegg om separering og utbedring av private ledninger og lekkasjer. Dette vil bidra til å redusere lekkasjetap og fremmedvann, noe som igjen vil redusere driftskostnader. Stillingen vil også blant annet ivareta kundekontakt, bidra i offentlige anskaffelser og utvikling av rammeavtaler innenfor drift. Det er tatt høyde for kostnaden i selvkostberegningen for 2026.

6.8.4 Budsjettrammen

J: Vann og Avløp							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
		År 2024	1/1 - 2025	ÅR 2026	År 2027	År 2028	År 2029
Kalkyle Vann							
Direkte kostnader vann	J-1	9 054	9 930	9 958	10 406	10 875	11 364
Indirekte kostnader vann		512	299	567	593	620	648
Kapitalkostnader -avskrivning		2 762	3 222	3 245	3 572	3 453	3 502
Kapitalkostnader -renter		3 364	4 044	4 300	4 677	4 841	4 797
Gebyr Vann		-14 909	-16 959	-18 291	-19 521	-20 057	-20 547
Andre inntekter vann		-139	0	0	-1	-1	-2
Sum momentum før avsetninger		644	536	-221	-274	-269	-238
Avsetning til bundet fond		0	0	0	0	0	0
Bruk av bundet fond		0	0	0	0	0	0
Korreksjon mot Visma		230	-830	0	0	0	0
Sum Visma/Arena		874	-294	-221	-274	-269	-238
Kalkyle Avløp							
Direkte kostnader avløp	J-1	9 967	10 727	11 153	11 655	12 179	12 727
Indirekte kostnader		507	314	562	588	614	642
Kapitalkostnader -avskrivning		3 609	3 834	3 915	4 200	4 352	4 247
Kapitalkostnader -renter		3 810	4 391	4 495	4 611	4 528	4 336
Gebyr Avløp		-17 389	-18 818	-20 894	-21 982	-22 589	-22 408
Andre inntekter avløp		-38	0	0	0	0	0
Sum momentum før avsetninger		466	447	-769	-928	-916	-456
Avsetning til bundet fond			0	0	0	0	0
Bruk av bundet fond			0	0	0	0	0
Korreksjon mot Visma		-429	-715	0	0	0	0
Sum Visma/Arena		37	-268	-769	-928	-916	-456
Kommunedirektørens forslag m/tiltak		912	-562	-990	-1 202	-1 185	-694
Politiske endringer							
Kommunestyrets vedtatt budsjett og ØP		912	-562	-990	-1 202	-1 185	-694

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Vann og avløp gjennomføres som selvskostregnskap. Det betyr at det er innbyggerne sammen som betaler for de samlede kostnader kommunen har hvert enkelt år. En ubalanse i regnskapet ett år overføres til de neste årene uavhengig av positiv eller negativ ubalanse.

En prognose for utgangen av år 2025 tilsier ubalanse både for vann og avløp.

- For Vann er den negativ med 918 000,- kroner.
- For avløp er den negativ med 3 057 000,- kroner.

Ubalansen har oppstått over flere år som en følge av for lave gebyrer.

Det betyr at gebyrene for de kommende årene også må dekke inn disse undeskuddet. I tillegg beregnes renter av ubalansen.

6.8.5 Planlagte aktiviteter

Vann

Planlagte aktiviteter - rammeområde J						
Aktivitet:	Kommune- plan:	Planstrategi/ Politisk vedtak:	Gjennomføres			
			2026	2027	2028	2029
Hovedplan vann			x	x		
Lekkasjesøk			x	x	x	x
Resultatet vil være viktig data for prioritering i utskiftningsplan for vann og avløpsnett. Det er vedtatt et mål om at lekkasje skal være lavere en 30%. For å oppnå bedre resultat er lekkasjesøk en viktig oppgave for å bedre situasjonen.						

Avløp

Planlagte aktiviteter - rammeområde J						
Aktivitet:	Kommune- plan:	Planstrategi / Politisk vedtak:	Gjennomføres			
			2026	2027	2028	2029
Hovedplan avløp			x	x		
Fremmedvannsjakt			x	x	x	x
Resultatet vil være viktig data for prioritering i utskiftningsplan for vann og avløpsnett. For å oppnå bedre resultat er fremmedvannsjakt en viktig oppgave for å bedre situasjonen.						

6.9 Felles inntekter og utgifter – Ramme M

6.9.1 Innhold i rammen

Rammeområdet består av fire poster:

Konsesjonskraftsinntekter, Kapitalbidrag fra vann og avløp, Avvik på pensjon, premieavvik og amortisering, Lønnsreserve og periodisering av lønn.

6.9.2 Budsjettrammen

M: Felles inntekter/utgifter								
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap År 2024	Budsjett 1/1 - 2025	Budsjett 31/10 - 2025	Budsjett ÅR 2026	Budsjett År 2027	Budsjett År 2028	Budsjett År 2029
Netto Konsesjonskraftinnt.		-9 805	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000	-12 000
Kapitalbidrag fra vann, avløp og feiing		-14 564	-14 650	-14 650	-17 440	-18 598	-18 871	-18 638
Pensjon, premieavvik, amortisering		-5 859	-6 417	-1 758	-3 429	-1 916	2 454	5 610
Lønnsreserve - lønnsøkning 2026	4,4 %	2 227	15 000	5 041	14 000	14 000	14 000	14 000
Kommunedirektørens forslag m/tiltak		-28 001	-18 067	-23 367	-18 869	-18 514	-14 417	-11 028
<i>Politiske endringer</i>								
Kommunestyrets vedtatt budsjett og ØP		-28 001	-18 067	-23 367	-18 869	-18 514	-14 417	-11 028

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Konsesjonskraft

Nome kommune må kjøpe konsesjonskraften for å kunne selge denne videre eller bruke den selv. Prisen som Nome kommune kan kjøpe kraften for fastsettes av OED (olje og energi departementet). For 2025 er den 12,9 øre/kwh. I tillegg kommer 1,6 øre til administrasjon. OED-pris for 2026 er ikke fastsatt. Det beregnes en kostnad på ca 3 millioner til kjøp av kraften for 2026. Forventet inntekt fra konsesjonskraft i 2025 blir ca 15 millioner kroner. Det budsjetteres med samme inntekt i hele økonomiplanperioden. Dette krever en gjennomsnittlig «spot-pris» på 75 øre/kwh.

Inntekten har variert svært mye for Nome kommune i løpet av de 6 siste årene.

Konsesjonskraft	År 2020	År 2021	År 2022	År 2023	År 2024	År 2025
Salg			40 954 696	20 172 076	12 737 113	15 006 754
Kjøp			-2 170 075	-2 647 148	-2 932 346	-3 004 559
Netto resultat	-492 989	13 659 138	38 784 621	17 524 928	9 804 767	12 002 195

I år 2020 medførte omsetningen av konsesjonskraft et tap for Nome kommune, mens i 2022 var det historisk høyt overskudd. Ingen av endringene fra år til år var det noen som klarte å forutse. Det eneste året budsjettet har vært i nærheten av endelig inntekt ser ut til å bli år 2025.

Det er vurdert å inngå fastprisavtale på salg. Flere komuner gjorde dette i 2020 til 45 øre/kwh. Dette ville ha gitt Nome kommune en årlig netto inntekt på 6 millioner kroner. «Spot-pris» har vært svært lønnsomt for Nome kommune. I dag er det mulig å oppnå fastpris i området 65-70 øre/kwh. Dette vil gi en årlig netto inntekt på 10 millioner kroner.

En endring hele året på 1 øre/kwh vil gi en endring på ca 200 000,- kroner i inntekten.

Det er også mulig å bruke konsesjonskraften selv istedenfor å selge denne på det åpne markedet. I praksis å selge den til seg selv. Energimengden tilsvarer omtrent det samlede volumet som Nome og Midt-Telemark kommer bruker. Da er kirker og boligstiftelsene tatt med i forbruket.

Kapitalbidrag fra vann og avløp

Investeringer i vann og avløp medfører økte låneopptak. Dette medfører renter og avdragsutgifter til kommunen. Disse utgiftene kan tas med i beregningen av gebyrer for vann og avløp.

Ny forskriften gjeldende fra 1.januar 2026 krever at det skal benyttes samme rente i alle kommuner og ikke den enkeltes kommune rente på sine lån. Forskriftsrenten er 3 måneder Nibor rente +0,7%. Dette tilsvarer den rente som er normalt mulig for Nome kommune å oppnå i markedet.

Det er heller ikke de faktiske avdragene som skal brukes i beregningen, men avskrivninger etter samme forskrift. Normalt tar kommunen opp lån som er omtrentlige med avskrivningene. Ifølge ny forskrift skal enkelte investeringer ha lengere avskrivninger enn i forrige forskrift.

Det benyttes datasystemet «momentum» for å gjøre selvkostberegningene og gebyrene. Det er også konsulentbyrået som gjør disse beregningen for kommunen.

Pensjon, premieavvik og amortisering

- Premieavviket inkl. premiefond utgjør en inntekt på 37,5 millioner kroner i budsjett 2026.
- Amortiseringen utgjør en kostnad på 17 millioner kroner.
- Pensjonsavsetning fra virksomhetene er kalkulert til 17 millioner kroner for lite.

Samlet gir dette et bidrag på 3,4 millioner kroner i driftsbudsjettet.

Avsetning på virksomhetene har vært 16 prosent av all pensjonsgivende lønn i 2025. Dette viser seg å være for lav avsetning og satsen økes for 2026 til 17 prosent. Fortsatt er dette 17 millioner for lite avsetning. Dette dekkes opp av forventet premieavvik og tilførsel til premiefondet.

Om prognosene fra KLP slår til vil det være nødvendig å øke pensjonsavsetning på virksomheten til 18 prosent fra år 2028 og videre til 19 prosent i år 2029. Dette er ikke tatt med i økonomiplanen. Det er budsjettet med 17% pensjonsavsetning for hele økonomiplanperioden.

Lønnsreserve og periodisering av lønn

Det er satt av 14 millioner til lønnsreserve som en felles pott. Lønn og sosialutgifter var i regnskapet for 2024 på til sammen 525 millioner kroner. I statsbudsjettet er det brukt 4,0 prosent som lønnsøkning i kommunene for år 2026. Dette vil tilsa en lønnsvekst på 21 millioner kroner.

Det antas at noe av dette er lønnsoverheng. Dette er tatt hensyn til ved at det er lønn 31.12 2025 som er lagt til grunn på rammeområdene. Da skal lønnsøkningen i kroner bare gjelde fra 1.mai og ut året. Det gir 8/12 av de 21 millionene. Det gir et behov for en lønnspott på 14 millioner kroner.

Potten fordeles på rammeområdene etter at lønnsøkninger forhandlet frem sentralt og lokalt. Sentrale forhandlinger gjelder normalt fra 1. mai. Virkningsdatoen er også en del av de sentrale forhandlinger. Ved enkelte anledninger har det blitt valgt andre virkningsdatoer.

Sentrale forhandlinger skjer mellom KS og organisasjonene. Nome kommune har ingen innvirkning på de sentrale forhandlingene.

Størrelsen på samlet beløp til lokale forhandlinger bestemmes også sentralt. Kommunene skal deretter kun forhandle innenfor den samlede sum bestemt sentralt. Unntaket fra dette er lønnsforhandlinger som gjelder kapittel 3 og 5. Her er det avklart i hovedtariffavtalene at dette forhandles kun lokalt uten en på forhand bestemt sum. Det er likevel en forventning at det følges samme størrelse på lønnsøkningen som i de sentrale forhandlinger.

6.10 Ny kommunestruktur – Ramme O

I 2014 tok Solberg-regjeringen initiativ til en kommunereform. I den forbindelse ble det vurdert ulike endringer av kommunestruktur i Telemark. Nome kommune deltok i nabopraten med flere andre kommuner. Ett av alternativene, en sammenslåing av Nome, Bø og Sauherad, ble lagt fram for folkeavstemning. Etter den rådgivende folkeavstemningen vedtok Nome kommunestyre i 2016 å bestå som egen kommune. I 2017 vedtok Bø og Sauherad at de ønsket å slå seg sammen til det som fra 2020 har vært Midt-Telemark kommune. Resultatet av kommunereformen (frivillige og tvangssammenslåtte) ble en reduksjon fra 428 til 356 kommuner. I 2024 gjenoppsto én kommune (Haram).

I kommuneproposisjonen som ble lagt fram av Støre-regjeringen i mai 2025 er kommunestruktur på nytt tema. Regjeringen støtter frivillige kommunesammenslåinger som et virkemiddel for å løse de utfordringene kommunene står overfor. Økonomi, kapasitet og kompetanse er stikkord her. Erfaringer fra tidligere reformer viser at større kommuner ofte får mer robuste fagmiljøer, noe som kan forbedre tjenestetilbudet og redusere konkurransen om arbeidskraft. Samtidig erkjenner regjeringen at sammenslåinger kan medføre utfordringer, som økt avstand til tjenester og svekket lokaldemokrati, men forskning tyder på at slike effekter er midlertidige.

For å støtte kommuner som vurderer sammenslåing, tilbyr staten økonomisk bistand til utredning og innbyggerhøring. Det gis også kompensasjon for engangskostnader og bortfall av rammetilskudd gjennom et inndelingstilskudd, som varer i 15 år og deretter trappes ned over fem år. Lokal enighet fremheves som en nøkkelfaktor for å lykkes med sammenslåinger.

Det er i den siste tiden tatt initiativ til å se på kommunesammenslåing i Lofoten, Numedal og på Toten.

Tabellen nedenfor viser utgifter til alle administrative stillinger og folkevalgte verv og organer i Nome kommune. Dette er grove anslag på hva som er mulig innsparing om Nome kommune kan inngå i en ny kommune enten med en liten kommune eller en større kommune. Det er vurdert slik at endringer i forhold til overtallighet er lettere å gjennomføre i en større kommune enn i en mindre. Det vurderes også at det vil ta noe tid å oppnå effekter. Innsparingen vil derfor være større i et lengre tidsperspektiv. I økonomiplanen er det lagt inn en beregnet innsparing i 2028 på 7 millioner og 15 millioner i 2029. Dersom det blir vedtatt en kommunesammenslåing vil den/de nye kommunene vedta sitt/sine budsjett. Tallene som er lagt inn i økonomiplanen for Nome gir derfor bare uttrykk for et innsparingspotensial ved en slik løsning.

En endring av kommunestruktur fra 2028 forutsetter en kort og effektiv prosess.

Stillinger - Årsverk	Nome i dag		Stor kommune		Beløp		Liten kommune		Beløp	
Stillingstyper	Årsverk	Kostnad	Kort sikt	Lang sikt	Kort sikt	Lang sikt	Kort sikt	Lang sikt	Kort sikt	Lang sikt
Kommunedirektør	1,0	1 721 000	-1,0	-1,0	-1 721 000	-1 721 000	-1,0	-1,0	-1 721 000	-1 721 000
Kommunalsjef oppvekst	1,0	1 378 000	-0,5	-1,0	-689 000	-1 378 000	-0,4	-1,0	-551 200	-1 378 000
Kommunalsjef helse og omsorg	1,0	1 378 000	-0,5	-1,0	-689 000	-1 378 000	-0,4	-1,0	-551 200	-1 378 000
Kommunalsjef samfunnsutvikling	1,0	1 378 000	-0,5	-1,0	-689 000	-1 378 000	-0,4	-1,0	-551 200	-1 378 000
HR-sjef	1,0	1 378 000	-0,5	-1,0	-689 000	-1 378 000	-0,4	-1,0	-551 200	-1 378 000
Økonomisjef	1,0	1 378 000	-0,5	-1,0	-689 000	-1 378 000	-0,4	-1,0	-551 200	-1 378 000
Økonomi, lønn, regnskap, fakturering, innføring, eiendomsskatt, innkiøp	5,3	3 155 000	-1,3	-3,3	-773 868	-1 964 434	-	-1,0	-	-595 283
Rådgiver HR	2,0	1 606 000	-2,4	-4,4	-1 927 200	-3 533 200	-	-2,0	-	-1 712 619
Rådgiver oppvekst	1,0	740 000								
Rådgivere Helse og omsorg	2,0	1 863 000								
Arkiv, sørvis, valg, politisk sekretær	3,4	2 984 000								
Reduksjon i medlemskap kongsberg		1 700 000							-850 000	-850 000
Ordfører, varaordfører	1,1	1 575 000	-1,1	-1,1	-1 575 000	-1 575 000	-0,9	-0,9	-1 288 636	-1 288 636
Revisjon kontrollutvalg		1 440 000			-500 000	-1 440 000			-500 000	-1 000 000
Politikk, honorar og møter		1 500 000			-1 000 000	-1 500 000			-800 000	-1 200 000
Sum innsparing	20,8	25 174 000	-8,3	-14,8	-10 942 068	-18 623 634	-3,9	-9,9	-7 915 636	-15 257 538

Formannskapet innstilling er å ta bort hele rammeområdet og ikke gå inn for ny kommunestruktur. Kommunestyret vedtok formannskapets innstilling på dette rammeområdet.

7 Vedlegg

7.1 Gebyrregulativ og betalingssatser

7.1.1 Gravplassmyndigheten

Festeavgiften per grav per år ble økt til 350,- kroner fra og med 01.01.2025. Samtidig ble faktureringsperioden redusert fra 15 til 5 år. Det gjøres ingen endringer i denne for 2026.

7.1.2 Administrative tjenester

Vigsel

I Nome kommune har borgerlig vigsel vært gratis. Forskrift om kommunale vigsler åpner for at kommunen kan ta betaling for nødvendige kostnader utenom vanlig tid og sted, og for innbyggere fra andre kommuner.

Fra 2026 innføres det betaling for vigsel som ikke gjennomføres i kontortiden (klokken 08.00 – 16.00 på hverdager). Prisen i 2026 vil være 1000 kroner.

7.1.3 Utleie av kultur-, idretts- og skolebygg til lag og organisasjoner i Nome og privatpersoner bosatt i Nome

Nome kommune har siden 2005 praktisert utlån av kultur-, idretts- og skolebygg mot et vederlag av symbolsk karakter til lag og foreninger og privatpersoner bosatt i Nome. Fordelen med dette er at Nome kommune får momskompensasjon på driften av byggene. Kriteriet for at det skal kunne defineres som utlån er at vederlaget som kreves ikke overstiger kommunens kostnader til vask/renhold. Satsen på 70 kroner per time har nå stått fast siden 2017, men ble økt fra 70 kroner til 80 kroner per time fra 2024. Det foreslås ingen økning i 2026.

7.1.4 Oppvekst

Barnehagesatsene justeres i tråd med Stortingets vedtak for maksimalsatser per måned.

Regjeringen innførte fra høsten 2022 tilbud om 12 timer gratis SFO i uken for alle førsteklassinger. Ordningen ble utvidet til 2. trinn fra høsten 2023 og til 3. trinn fra høsten 2024. Utenom gratis kjernetid er det ikke nasjonale føringer for satsene på SFO. En øvre grense er at oppholdsbetalingen dekker kostnaden ved å tilby SFO (selvkost), men den ville gitt så høye priser at ingen brukere vil benytte seg av tilbudet. For 2026 er det foreslått å justere satsene med 4,1 prosent.

7.1.5 Helse og omsorg

Hjemmesykepleie og tjenester til personlig stell og egenomsorg er gratis. Kommunen kan imidlertid kreve betaling for praktisk bistand. Det dreier seg om typiske hjemmehjelps tjenester som rengjøring, klesvask, matlaging og annet praktisk arbeid i forbindelse med husholdningen. I tillegg blir nødvendige innkjøp, ærend til offentlige kontorer og liknende daglige gjøremål regnes som praktisk bistand. Kommunen kan selv bestemme nivået på egenbetaling, men en øvre grense er den faktiske kostnaden det er å produsere tjenesten. Egenandelene skal ses i sammenheng med brukerens inntekter, og det er ikke mulig å ta mer enn et maksimalbeløp som er fastsatt i egen forskrift.

Betalingssatsene i gebyrregulativet for helse og omsorg er regulert enten etter forskrift eller deflator. Oppholdsbetalingen ved Bjervatun alderspensjonat følger egen beregning til og med 2025. Det vil si at summen kun vil reguleres med deflator fra 2026.

Skjenkebevilling

Bevillingsgebyr for salg- og skjenkebevilling følger de til enhver tid gjeldende satser i henhold til Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. (alkoholforskriften).

Bevillingsgebyret i alkoholforskriften utgjør per år minimum 2070 kroner for salg og 6400 kroner for skjenking. For ambulerende bevilgning er gebyret satt til maksimalt 460 kroner per gang. I henhold til alkoholpolitiske retningslinjer vedtatt av kommunestyret 25.06.2024 kan helse-, omsorgs- og oppvekstutvalget likevel i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere.

Fast skjenkebevilling vil følge alkoholforskriftens ordinære satser. For enkelt anledning vil gebyr regnes ut etter følgende modell:

Arrangement opptil 50 gjester: kr 320 (5 % av minimumsgebyr)
Arrangement opptil 150 gjester: kr 640 (10 % av minimumsgebyr)
Arrangement opptil 500 gjester: kr 960 (15 % av minimumsgebyr)
Arrangement over 500 gjester: kr 1 280 (20 % av minimumsgebyr)

7.1.6 Samfunnsutvikling

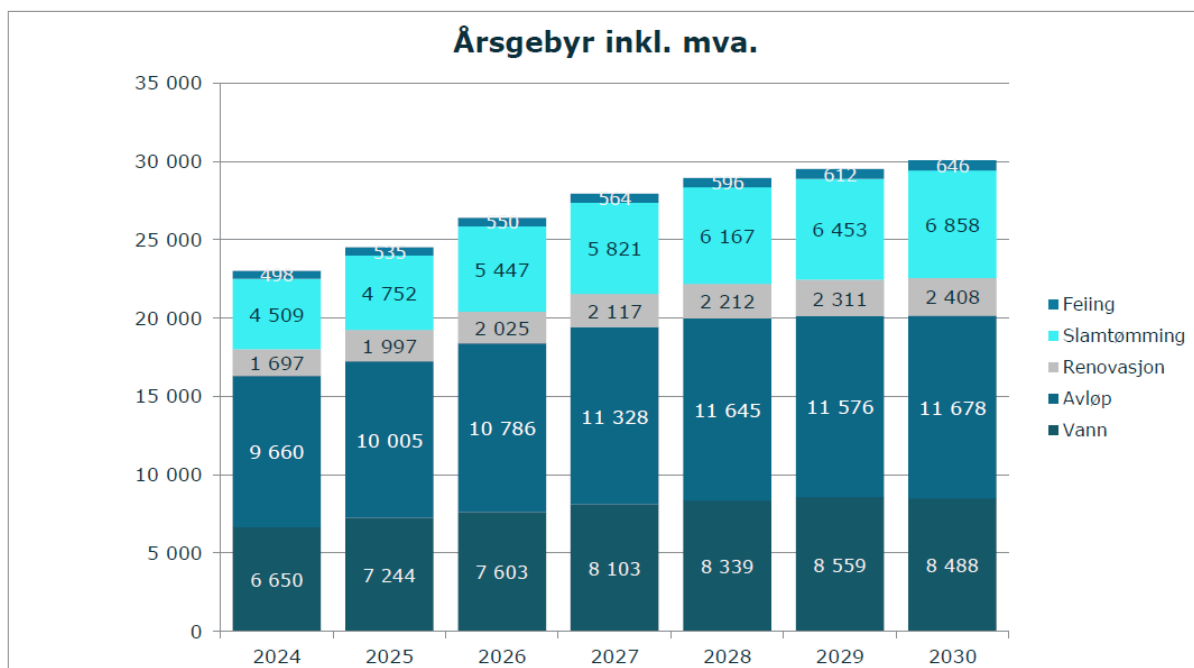
Kommunale gebyrer - selvkost vann, avløp, renovasjon, slam og feiing

Generelle forutsetninger

Kalkylerenten er anslått å bli 4,67 % i 2026. Budsjettet er utarbeidet den 17. september 2025. Tallene for 2024 viser endelig etterkalkyle, tallene for 2025 er prognostiserte verdier, mens tallene for 2026 til 2029 er budsjett-/økonomiplan. Det er vedtatt en rekke endringer i beregningsgrunnlaget for selvkost i 2025. Grunnlaget for selvkostrenten er endret til NIBOR for alle selvkosttjenester. For vann, avløp og slamtømming medfører mva.-endringen 1. juli 2025 en gjennomsnittlig sats på 20 % for 2025 og 15 % fra 2026. I tillegg er maksimal levetid på anlegg endret, noe som åpner for lengre avskrivningstid på flere anlegg i selvkostregnskapet. Ved behov for ytterligere grunnlagstall og beregningsmetoder henvises det til kommunens selvkostmodell Momentum Selvkost Kommune.

Gebyrutvikling for vann, avløp, renovasjon, slamtømming og feiing:

Fra 2025 til 2026 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 7,65 %, hvor slamtømming øker mest i prosent med 14,61 %. Renovasjon øker med 1,40 %. I perioden 2024 til 2029 øker samlet gebyr med kr 6 499, fra kr 23 013 i 2024 til kr 29 512 i 2029. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 5,10 %. Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 216 kubikkmeter. Gebyrsatsene presenteres uten merverdiavgift.

Gebyrendring fra året før	2026	2027	2028	2029	2030
Vann	5,0 %	6,6 %	2,9 %	2,6 %	-0,8 %
Avløp	7,8 %	5,0 %	2,8 %	-0,6 %	0,9 %
Renovasjon	1,4 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %	4,2 %
Slamtømming	14,6 %	6,9 %	5,9 %	4,6 %	6,3 %
Feiing	2,9 %	2,5 %	5,5 %	2,8 %	5,4 %
Samlet endring	7,7 %	5,8 %	3,7 %	1,9 %	1,9 %

Kommunal gebyrer – Plan, bygg og oppmåling

Kommunale gebyrer for plan, bygg og oppmåling er vedtatt i tråd med lokal forskrift. Det er gjort noen justeringer i regulativet og noen områder har fått noe økt gebyr med bakgrunn i økte kostnader utover kommunal deflator. Det er ellers lagt til grunn kommunal deflator for utregning av gebyrsatser. Gebyrområdet oppnår ikke 100% selvkostdekning for 2025 med bakgrunn i antall saker som er håndtert.

7.2 Tiltakskatalog

Vedlagt er det en tiltakskatalog. Der beskrives de ulike tiltakene med de foreslåtte endringene, konsekvenser og gjennomførbarhet.

Tabellen under viser en liste med de vedtatte tiltakene i kommunestyrets vedtak inkludert formannskapet og kommunedirektørens forslag.

Arena	Ramme	Tiltak med i kommunestyrets vedtak	Beløp 2026	Beløp 2027	Beløp 2028	Beløp 2029
T-008	A:Politikk	Reduksjon i antall folkevalgte	-	-	- 144	- 144
T-007	A:Politikk	Reduksjon i antall politiske utvalg	-	-	- 100	- 100
T-021	C: Tilskudd	Ikke gi tilskudd til Vestre Bjerva	- 3 500	-	-	-
T-060	C: Tilskudd	Eiererskap Haukelivegen E134	40	40	40	40
T-009	D:Administrasjon	Digitalisering av servicefunksjoner for publikum	100	- 393	- 393	- 393
T-006	D:Administrasjon	Ikke ansette HR rådgiver	- 906	- 906	- 906	- 906
T-010	D:Administrasjon	Organisasjonsendring innen stab og støtte	-	- 919	- 919	- 919
T-018	E: Oppvekst	Endre delingstall fra 28 til 30 elever fra 01.08.26	- 991	- 2 230	- 2 230	- 2 230
T-059	E: Oppvekst	Innsparing skole		- 1 000	- 2 000	- 2 000
T-062	E: Oppvekst	Skolebøker	1 000			
D-002	E & H: Oppvekst & samf.	Avvikle Skoemyra barnehage fra 1.august 2026	- 438	- 1 774	- 2 074	- 2 074
T-022	F: Institusjon	Reduksjon til støttekontakt, avlastning og omsorgsstøtte	- 500	- 500	- 500	- 500
T-024	F: Institusjon	Reduksjon hjelpemiddelteknikker 0,2 år	- 149	- 149	- 149	- 149
T-033	F: Institusjon	Redusere av 5 sjukehjemsplasser	- 1 370	- 1 826	- 1 826	- 1 826
T-039	F: Institusjon	Ytterligere reduksjon av sjukehjemsplasser til 10.	-	-	- 1 826	- 1 826
T-027	F: Institusjon	Reduksjon dessert	- 300	- 300	- 300	- 300
T-025	F: Institusjon	Reduksjon vaskeri	- 129	- 259	- 259	- 259
T-030	F:Hjemmetjenester	Reduksjon Lundetunet og Ribo	-	- 271	- 271	- 271
T-031	F:Hjemmetjenester	Reduksjon praktisk bistand og hjemmesykepleie	- 510	- 798	- 798	- 798
T-032	F: Bo og miljøtjenesten	Actus dagsenter - Reduksjon	-	-	-	-
T-034	F: Bo og miljøtjenesten	Innføre brukerbetaling for dagtilbud	- 408	- 408	- 408	- 408
T-035	F: Bo og miljøtjenesten	Reduksjon Bo- og miljøtjenesten	- 380	- 380	- 380	- 380
T-004	H1: Samfunnsutvikling	Utsette rullering kommuneplanens arealdel	- 800	600	200	0
T-019	H3: Samfunnsutvikling	Et kommunalt bibliotek	-	-	-	-
T-042	H3: Samfunnsutvikling	Redusere ungdomstilbud/ungdomsklubb	-	-	-	-
T-013	H3: Samfunnsutvikling	Stenge Nome kino	- 216	- 251	- 251	- 251
T-016	H4: Samfunnsutvikling	Redusert bemanning oppmåling	-	-	-	685
T-057	H5: Samfunnsutvikling	Reduserte utgifter kommunal veg		- 700	- 1 600	- 1 600
T-044	H6: Samfunnsutvikling	Arealeffektivisering Lunde	0	- 125	- 251	- 251
		Effekt av investeringstiltak - gatelys	- 50	- 75	- 100	- 100
		Effekt av investeringstiltak - Bjervatun, husleie og drift			- 2 720	- 2 720
T-009	Oppvekst/Helse omsorg	4 ekstra læringer per år	150	800	1 500	1 500
	§5-4 Hovedoversikt	Fjerne bunnfradrag	- 3 600	- 3 600	- 3 600	- 3 600
D-004	ALLE	Ny kommunestruktur	-	-	-	-
		Sum tiltak med i kommunedirektørens forslag	- 12 957	- 15 424	- 22 264	- 23 149

Alle beløp i hele 1000 kroner.

7.3 Skjema etter økonomiforskriftens §5-6

Skjemaet er et krav i økonomiforskriften §5-6. Det er ikke et krav at skjemaet er utarbeidet når kommunestyret vedtar budsjettet. Skjemaet er ikke en del av kommunestyret budsjettvedtak.

Skjemaet er ikke «stabil» og heller ikke konsistent med andre dokumenter i budsjett og økonomiplan. Det vil skje endringer i skjemaet etter at kommunestyret har gjort sitt vedtak.

Det vil også forekomme endringer gjennom året. Det skjer ved budsjettendringer innefor rammene til den enkelte virksomhet.

Kommunestyret vedtar budsjettdokumentene etter økonomiforskriften basert på rammer og IKKE detaljert på art. Når artene legges inn i Arena og Visma etter endelig vedtak i kommunestyret, vil kun rammesummene stemme og ikke detaljer på art. Det betyr at bruk av bundne fond og renter på rammeområdene kan ha endret seg ved at disse er vekslet ut med tilskudd, andre inntekter eller andre kostnader.

Forskriftsskjema § 5-6 - Tall i hele 1000	Reg 2024	Bud 1/1-2025	Bud 31/10-25	Bud 2026	Bud 2027	Bud 2028	Bud 2029
1. Rammetilskudd	-279 889	-292 872	-302 094	-311 206	-313 812	-314 616	-315 404
2. Inntekts- og formuesskatt	-199 817	-222 900	-222 900	-235 699	-236 219	-236 740	-237 261
3. Eiendomsskatt	-25 689	-26 700	-25 700	-29 300	-29 300	-29 300	-29 300
4. Andre skatteinntekter	-4 090	-3 964	-3 964	-4 057	-4 057	-4 057	-4 057
5. Overføringer og tilskudd fra staten	-70 537	-52 829	-53 252	-44 729	-34 160	-27 846	-24 743
6. Overføringer og tilskudd fra andre	-128 738	-84 551	-84 851	-86 774	-86 084	-85 601	-85 601
7. Brukerbetalinger	-32 924	-31 008	-31 008	-28 140	-27 853	-30 203	-30 203
8. Salgs- og leieinntekter	-98 950	-109 085	-107 965	-110 482	-113 533	-115 963	-116 115
9. Sum driftsinntekter	-840 633	-823 909	-831 734	-850 388	-845 017	-844 325	-842 683
10. Lønnsutgifter	439 995	422 313	419 456	410 758	406 208	405 922	404 725
11. Sosiale utgifter	99 158	100 966	108 059	107 461	107 370	110 835	113 751
12. Kjøp av varer og tjenester	230 317	206 253	210 338	224 850	225 093	225 557	224 380
13. Overføringer og tilskudd til andre	62 436	48 754	55 741	48 071	45 800	43 969	42 322
14. Avskrivninger	34 434	37 000	37 000	38 000	38 000	38 000	38 000
15. Sum driftsutgifter	866 340	815 286	830 594	829 140	822 472	824 283	823 179
16. Brutto driftsresultat	25 707	-8 623	-1 140	-21 248	-22 546	-20 042	-19 504
17. Renteinntekter	-5 594	-5 500	-5 500	-5 675	-5 175	-4 675	-4 675
18. Utbytter	-16 016	-8 351	-9 469	-10 527	-12 787	-10 417	-5 879
19. Gevinster/ tap på finansielle oml.	0	0	0	0	0	0	0
20. Renteutgifter	37 736	35 004	39 028	37 811	38 145	38 036	37 277
21. Avdrag på lån	30 103	30 000	31 515	33 350	34 686	35 992	36 786
22. Netto finansutgifter	46 230	51 153	55 574	54 959	54 869	58 936	63 510
23. Motpost avskrivninger	-34 434	-37 000	-37 000	-38 000	-38 000	-38 000	-38 000
24. Netto driftsresultat	37 502	5 530	17 434	-4 289	-5 676	894	6 006
25. Overføring til investering	2 200	2 300	1 860	0	0	0	0
26. Avsetninger til bundne driftsfond	4 466	526	526	526	526	526	526
27. Bruk av bundne driftsfond	-2 319	-655	-655	-562	-562	-562	-562
28. Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	4 325	5 712	0	0
29. Bruk av disposisjonsfond	-41 849	-7 700	-19 165	0	0	-858	-5 970
30. Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
31. Sum disponeringer	-37 502	-5 530	-17 434	4 289	5 676	-894	-6 006
32. Underskudd	0	0	0	0	0	0	0

Skjema inkluderer kommunestyrets vedtak.

Skjemaet er kun ment som tilleggsinformasjon til budsjett og økonomiplan.

7.4 Endringstabell både formannskap og kommunestyret

Ramme	Beskrivelse av endringene Beløp i hele 1000,- kr.	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
A	Beholde HOO-utvalget til valg-2027	100	80		
C	Medlemskap E134	40	40	40	40
E	Innsparing skolene		-1 000	-2 000	-2 000
E	Øke antall læringer oppvekst	150	400	750	750
E	Engangstilskudd Skolebøker	1 000			
F	Øke antall lærlinger helse og omsorg		400	750	750
F	Beholde Actus dagtilbud	1 035	1 187	1 187	1 187
F	Beholde Lundetunet ut 2026	154			
H	Beholde 50% stilling ungdom		411	411	411
H	Beholde biblioteket i Lunde		476	476	476
H	Redusere utgifter kommunal vei		-700	-1 600	-1 600
N	Fjerne bunnfraderaget på eiendomsskatt	-3 600	-3 600	-3 600	-3 600
N	Økte midler statsbudsjett desember 2025	-3 458	-3 458	-3 458	-3 458
N	Økt Avestning og bruk av disposisjonsfond	4 579	5 764	44	-7 956
O	Ingen kommunesammenslåing			7 000	15 000
	Sum endringer i driftsbudsjettet	0	0	0	0
INV	Ingen endringer av investeringstiltak				
Redusert styringstrykk - Stortingsvedtak desember 2025					
Ramme	Redusert styringstrykk Beløp i hele 1000,- kr.	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029
B	Øremerked tilskudd Nav - avvikles	37	37	37	37
E	Øremerkede tilskudd Oppvekst avvikles	86	86	86	86
F	Øremerkede tilskudd Helse/omsorg avvikles	544	544	544	544
N	Økte frie midler statsbudsjett desember 2025	-667	-667	-667	-667
	Sum endringer i driftsbudsjettet	0	0	0	0

Tabellen hvordan kommunestyret og formannskapet har endret kommunedirektørens forslag.

Tabellen i pkt 1.1.9 viser nettoeffekten av den politiske behandlingen.